

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUD-SKE PRAVICE«, KI JO JE 4. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA SLOVENIJE, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK
RUDI JANHUBA

ODGOVORNI UREDNIK
IVAN SINKOVEC

Ostani nam še dolgo zdrav, tovariš Tito!

So dogodki, ki se ne pozabijo, so dogodki, ki smo jih doživeli le mi sami, ki jih bomo vselej mi sami najbolj razumeli, ki bodo nam samim največ povedali in pomenili, del naše tako težke in vendar tako svetle zgodovine so — zgodovine, ki sta jo napisala naša Partija in naše ljudstvo, ki jo je napisal naš Tito.

Nikoli ne bom pozabil dopoldneva v požganem jasenovaškem taborišču. Majski dan je bil sončen, Sava s posineli in ožganimi trupli pa tako kalna, da je zazeblu. Žice okoli taborišča so bile potrgane: povedale so nam o zadnjem naskoku golorokih obsojencev, ki so se pognali samo s svojimi prsmi in rokami na ustaške strojnice; vse tiste prsi so vedele, da jih bo veliko prešetanih, a tudi upale, da jih bo nekaj živelo. In zatem nafta, duh po nafti — z nafto se je tod zadnje dni, preden so prišli partizani, na veliko polivalo in zažigalo: z nafto so bili politiki kosi oblačil, madeži nafta so bili na fotografijah otrok in žena, samih zadnjih spominov dragih od onih, ki so bili tu smrti zapisani; z nafto so bila polita napol ožgana trupla, zadnje mrtve priče neke naše težke zgodovine, da se ne bi takšna nikoli več povrnila, se ponovila. Fašizem, ki je v teh velikih dneh osvobajanja namučene domovine na veliko poginjal, je mogel živeti pri nas le v toliko, v kolikor je lahko živel na verskih in narodnostnih izigravanjih. Bila je to težka zgodovina naših ljudstev, bila je krvava zgodovina stare kraljevine.

Tudi mi smo morali v tem dopoldnevu misliti na vse to, ko smo hodili med pretrganimi žicami, med porušeni domovanji ustaških logornikov in med kalno reko s posineli in golimi trupli... Mislili smo na bratstvo in enotnost naših narodov, misliti bolj kakor kdaj koli poprej... — ko je naše misli in našo tesnobo pretrgalo zateglo in do srca segajoče naricanje. Sem izmed taboriščnih ruševin so prihajale žene, prihajale so v dolgi in nepregledni vrsti, zvečina kmetice, prazne oblečene... prihajale so izmed vseh tistih stoterih porušeni zidini in zrušeni tramovi, prihajale z očmi, ki so odkrile v tistem majskem dopoldnevu na tisoče grozot, čeprav tudi samo ostanke in sledi človekovih nečloveških dejanj... in prihajale so iz taborišča, ko tistih, zaradi katerih so prišle v ranem jutru, niso nikjer več našle — naricanje ni in ni prenehalo, ni

moglo nehati, zazeblu nas je in stisnilo, huje ko kalna reka z mrličmi.

Ustavili smo jih, se hoteli pogovoriti z njimi — ali vse, kar smo zvedeli, vsi odgovori, vse je bila ena sama tožba za dragimi, ki jih ni bilo nikjer več; žene se niso mogle potolažiti. Nič nismo vedeli, kaj bi storili ali kaj bi jim povedali, da bi jih potolažili — svoboda, ki je v teh prvih majniških dneh tako nezadržno lomila poslednje zakope fašizma v naši domovini, je bila zanje bridko spoznanje, da njihovih dragih ni več: ne moža, ne otroka, ne neveste. Stali smo pred njimi ko brez besede, ko brez vsake domišljije — ni bilo več besede, ni bilo tiste ene same besede, ki bi jim lahko vsaj malo pomenila.

Takrat se je zgodilo, da je nekdo razgrnil Borbo, prvomajsko številko s Titovim govorom — in z veliko Titovo podobo na prvi strani.

»To je naš Tito,« smo povedali in pokazali prvo stran časopisa.

In takrat se je zgodilo to, zaradi česar beležim tudi te vrstice. Kmetica, najprej ena, zatem druge, so nam iztrgale Borbo in jele poljubljati Maršalovo podobo... — in kor naricajočih žensk je začel s hvalnico, pretresljivo, kakršna ni bila prikazna brččas še v nobeni starogrški drami.

»Ej, dragi, mili, zlati sin naš, ti rešitelj naših bolí, bolí žalostnih, nesrečnih mater, ti naše zlato sonce, da nam ne bi nikoli prenehalo sijati... Začel si boj, da bomo znova mogli živeti, živeti kakor ljudje, a kakor nismo nikoli mogli živeti — srečna ti mati, ki te je rodila... Ti, dragi, mili Tito, ti boš kaznoval krivico, ki so nam jo prizadeli... nikoli ti ne bomo pozabili, da si rešil domovino krvolokov, ne mi in ne naši otroci ti tega ne bomo pozabili, zlati sin naš, najmilejši sin naš...«

Bil je trenutek, ko se ni dalo zapisovati besed, teh tožba, te pretresljive ljudske hvalnice — izrazi žena, ki so bili še nekaj trenutkov poprej polni žalosti, so postali ob Titovi podobi znenada polni notranje sreče, prepolni vzhajenja, silne vere v Titovo osebnost. Nikoli ne bi verjel, koliko je storila Titova podoba, kaj je storila s temi ženami Titova osebnost.

Samo ljudstvo, ki je moralo toliko pretrpeti, kolikor so prestali naši ljudje, samo ljudstvo, ki je bilo tolikokrat izigrano, kakor je bilo naše, samo ljudstvo, ki se je dvignilo s Partijo in s Titom, da bi si ustvarilo svojo domovino, samo to ljudstvo je lahko bilo do zadnjega vlakna prežeto s tem, kar sta pri nas storila Partija in njen sekretar Tito. Za Tita je glasovala kri naših ljudi, takšne krvi pa ni moč nikoli izbrisati kakor glasovnic, za Tita je glasovala naša iztrpljena domovina, glasovala za to, da bi postala naša domovina resnična socialistična domovina svobodnih ljudi.

Sovražniki naše domovine to dobro vedo, vse bi storili, da bi mogli skaliti to zavestno privrženost našega ljudstva do maršala Tita. Ali po vsem tem, kar se je pri nas dogajalo, odkar je pred dvajsetimi leti postal Tito sekretar Partije, ko se je Partija izkopala iz frakcijskih borb in začela z našim ljudstvom velik boj, ki je bil vedno tudi internacionalen, naj so se borili naši ljudje v Španiji ali naj so se borili proti fašizmu na domačih tleh, in po vsem tem, kar se pri nas dogaja v zadnjih letih, naj je šlo za naš načelen boj proti pačenju marksizma in leninizma, naj gre za naše napore za sožitje med ljudstvi sveta, je vselej čutili, da je za tem bojem Tito, da je za tem bojem Titova domovina. Pri nas še ni bilo državnika, ki bi ljudstvu toliko pomenil, ki bi mu ljudstvo toliko zaupalo; nešteta pisma, ki prihajajo na maršalat, pa povedo, da je postal maršal Tito sinonim za pravičnost.

In ko danes praznujemo Titov rojstni dan in z njegovim rojstnim dnevom dan mladosti, so ob štiridesetletnici naše misli pri tej težki in vendar tako veliki poti, ki jo je prehodilo naše ljudstvo in naša Partija, Titova Partija, so naše misli s to potjo zato, da bi jutri z novimi in mladimi silami, z našo Partijo in Titom dogradili socialistično domovino. Brez odgovornosti, ki jo čuti mladina do svoje socialistične domovine, ne bi mogli nikoli govoriti o boljši bodočnosti; ta zavest in odgovornost, ki jo čuti mladina do domovine, pa je tudi največ, kar more pokloniti za rojstni dan maršalu Titu in Partiji.

IVAN POTRČ

Štafeta mladosti se bliža Beogradu

Novi Sad, 24. maja. (Tanjug) Nad 15.000 prebivalcev Novega Sada je danes na stadionu »Vojvodine« pripravilo veličasten sprejem štafeti mladosti, ki je prispela kmalu po 18. uri. Na veliki manifestaciji mladosti je sodelovalo tudi okoli 1000 najmlajših harmonikarjev, ki so se iz vseh krajev naše dežele zbrali v Novem Sadu na svojem prvem festivalu.

Na vseh novosadskih ulicah, po katerih je šla štafeta mladosti, je na deset tisoče meščanov prisrčno pozdravljalo mladinke in mladince. Za štafeto mladosti je prispela tudi vojvodinska štafeta, ki je prišla iz Sremske Mitrovice v spomin na beg komunistov iz mitrovskih kaznišč. Štafeta mladosti je napravila skozi osem vojvodinskih okrajev okoli 400 km dolgo pot.

Slavnostnemu sprejemu na stadionu »Vojvodine« so prisostvovali predsednik Izvršnega sveta Vojvodine Geza Tikvicki, sekretar pokrajinskega odbora SZDL Jovan Dačić, generalni polkovnik Pero Kosjerić ter drugi politični in javni delavci Novega Sada.

O pomenu proslave Dneva mladosti v jubilejnem letu ustanovitve KPJ in SKOJ je govoril sekretar okrajnega komiteja Milan Bačkalić.

Štafeta bo ostala čez noč v Novem Sadu, jutri zjutraj pa bo nadaljevala pot proti Beogradu.

VREME

Napoved za ponedeljek: Delno do pretežno sončno vreme. Temperatura ponoči med 10 in 14, v popoldneju do 15, najvišje dneve do 20 stopinj Celzija.

VELIČASTNA MLADINSKA MANIFESTACIJA V KRANJU

Včeraj je bil končan V. mladinski festival »Bratstvo-enotnost«

KRANJ, 24. maja. - Velika športna in kulturna manifestacija jugoslovanske mladine, V. mladinski festival »Bratstvo-enotnost« je danes dopoldne dosegel svoj višek s slavnostnim sprevedom, v katerem je sodelovalo okoli deset tisoč ljudi, in z zborovanjem pred gimnazijo »Staneta Zagorja«.

Ze navsezgodaj je bil danes pokonci ves Kranj in vsa Gorenjska, od koder so prihajali številni udeleženci ključnih proslav V. mladinskega festivala »Bratstvo-enotnost«. Na tisoče ljudi je preplavilo kranjske ulice, ki jim je razigrana mladina dajala posebno slikovitost. Tudi se — do ponovnega srečanja na festivalu na Reki, ki bo prihodnje leto — poslavljali mladi ljudje iz raznih krajev naše države. Mladinci in mladinke iz bratskih republik v živopisnih narodnih nošah so se pred odhodom na svoje domove še enkrat pojavili na kranjskih ulicah in vzbujali živahno zanimanje Gorenjcev, ki so prišli danes v Kranj od vseh strani. Sončno vreme, številne zastave in okrašene izložbe, ob vsem tem pa živahno vrvenje tisočglave množice, vse to je dajalo Kranju podobo prazničnega mesta.

Ob devetih zjutraj se je začel velik slavnostni spreved udeležencev festivala, športnih in kulturnih sku-

nih kolektivov kranjskih tovarn.

Na slavnostni tribuni so se zbrali zastopniki političnega in javnega življenja iz kranjskega okraja, razen teh pa so bili navzoči še član Izvršnega komiteja CK ZKS Boris Zihnerl, sekretar SZDL Slovenije Franc Kimovec, predsednik CK LMS Tone Kro-

pušek in podpredsednik Zveze sindikatov Slovenije Leopold Kresc.

Zborovanje je začel predsednik OK LMS Zdravko Krivina, nakar je spregovoril sekretar okrajnega komiteja ZKS in predsednik Okrajnega odbora SZDL Franc Popit, ki je poudaril, da bo spomin na ta festival ostal neizbrisn. O njegovem pomenu je dejal, da ni le v doseženih uspehih na športnem in kulturnem področju, temveč tudi na njegovi množičnosti, saj je bil festival velika manifestacija politične zavesti mladine v delavskem Kranju. Ker hočemo zgraditi trdno socialistično skupnost, bomo skrbno čuvali bratstvo in enotnost naših narodov.

Za tov. Francem Popitom je spregovoril še sekretar Ljudske mladine Slovenije Stane Kranjc, ki je ugotovil, da dobiya praznik mladosti vedno bolj vseljidski značaj, saj je povezan z imenom tovariša Tita in z njegovim rojstnim dnevom, ki je praznik vseh naših narodov.

Na koncu so udeleženci zborovanja poslali pozdravno pismo tovarišu Titu ob njegovem 67. rojstnem dnevu.

Čestitka Mihe Marinka predsedniku Titu

LJUBLJANA, 24. maja. — Predsednik Ljudske skupščine Slovenije Miha Marinko je poslal predsedniku republike Titu naslednjo brzojavko:

»Dragi tovariš Tito! Tvoj letošnji rojstni dan praznujemo hkrati s 40-letnico naše Partije, polno težkih, vendar zmagovalnih revolucionarnih bojev. Tvoje ime se kot rdeča nit prepleta v njeni slavni zgodovini. Vodil si jo v najtežjem in za obstoj naših narodov najbolj usodnem obdobju. Zato daje ta obletnica Tvojemu letošnjemu prazniku posebno obelježje z manifestacijo enotnosti delovnega ljudstva Jugoslavije in njegove vztrajnosti pri graditvi naše socialistične skupnosti.

Slovensko ljudstvo in njegovo predstavništvo Ti pošilja najtoplejše čestitke in Ti želi zdravje in srečo.

Dvoje pisem tovarišu Titu

V ponedeljek je Tvoj rojstni dan. Na ta dan se spominjaš Ti in mi vsi Jugoslavlani Tvoje mladosti in poznejšega življenja. Vem, v mladih letih si bil večkrat lačen kot sit, a se jih vseeno rad spominjaš. Tudi v šoli Ti ni bilo lahko, kajti nisi imel dosti časa in pravih knjig. Pred vojno si se trudil, da bi zboljšal življenje delavcem. V borbi pa so Te tovariši-partizani izvolili za glavnega poveljnika vseh partizanskih čet, bataljonov in brigad. Fašisti so razpisali na Tvojo glavo veliko denarja, a naši ljudje so Te varovali, kajti bil si jim drag kot oče.

Zdaj, ko v miru praznujemo vse naše praznike, praznujemo tudi Tvoj rojstni dan, rojstni dan velikega in ljubljenega moža. V tujini si si pridobil prijateljstva. Predsedniki prijateljskih držav Ti pošiljajo čestitke. A Ti si skromen in nočeš, da bi na ta dan slavili samo Tebe, temveč si določil ta dan za praznovanje mladosti. Za vse to se Ti iskreno zahvaljujemo. Nisem pisateljica, da bi lahko napisala, kako Te imam radi, a tudi ta bi težko izrazila v pisani besedi vso toplino našega srca, ki jo čutimo do Tebe.

Vedno sem si želela, da bi Te videla in zdaj se mi je ta želja že večkrat izpolnila. Ko sem Te prvič videla, je bil to zame velik praznik, ki se ga bom vedno spominjala.

Za Tvoj rojstni dan Ti toplo voščim vse, vse najboljše, želim Ti dolgo življenje in mnogo sreče. Želim Ti pač vse, kar Ti more želiti pionirka, ki si ji kot drugi oče.

Lada Pečenko iz Ljubljane

Se nekaj dni nas loči od Tvojega praznika — dneva mladosti. Se nekaj kratkih dni in vsak izmed nas bo iskal v zadnjem kotičku svojega srca besede, s katerimi bi Ti želel vse tisto, kar si želiš sam in kar Ti želimo tudi mi, pionirji. A mi lahko vse življenje iščemo teh toplih in priskrbenih besed. Našli pa jih ne bomo nikoli. Te so skrivale v poslednjem delu našega srca in jih nikoli ne bomo mogli iztrgati iz nas.

Zato Ti želimo vsi slovenski pionirji z našimi preprostimi izrazi in čestitkami vse najboljše in vse tisto, kar si želiš tudi Ti.

Edino darilo, ki Ti ga lahko podarimo, je prisega, da bomo ubogali Tvoje nasvete in se pridno učili. Nekoč želimo postati dobri in zavedni državljani in z vsem srcem služiti našemu ljudstvu in seveda tudi Tebi. Hočemo postati pionirji, ki bodo vredni Tvoje ljubezni in bodo nadaljevali plemenito delo, katero si nam Ti svetlo in jasno začrtal.

Vidiš, tovariš Tito, to je vse, kar Ti lahko damo. Morda ni veliko, a vendar Ti vse to želimo iz vsega srca.

Naše darilo je majhno, a naša ljubezen do Tebe je velika.

Pionirski pozdrav Ti pošilja
Alenka Zadnik iz Ljubljane

PESNIK IN KOMANDANT

Podoba tega starega in izmucenega človeka je bila med partizani popolnoma nenavadna, ceprav je bilo med njimi dosti takih, ki so zlezli že precej v leta. Stari pesnik, ki so ga mnogi poznali že kot otroci iz solskih citank, Vladimir Nazor, je postal v zimskih dneh v četku 1943, ko je s pesnikom Goranom Kovačičem prispel čez Kolpo na osvobodeno ozemlje, zelo priljubljen med mladimi partizani. Vsi so skrbeli zanj; deklice, ki so mu prale perilo, fantje iz njegovega spremstva, člani vrhovnega štaba; zanj se je našel zmeraj ogenj in kruh, tudi tedaj, ko to ni bilo mogoče. Celo šopek cvetja se je znašel na mizi, med knjigami, od katerih se Nazor niti tedaj ni ločil.

Pesnik »Velega Jožeta« je postal, za povračilo, partizanski pesniški glasnik, neustrahovito je pisal, govoril, skrbel za partizanski dnevnik, v katerem je nevsakdanje toplo in neposredno opisal bivanje med partizani.

Posebno mesto imajo vrste, posvečene tovarišu Titu. Stari pesnik je videl v vrhovnem poveljniku spoj vseh naših narodnih moči, vsega lepega in dobrega. Njegova ljubezen do Tita in njegovo zaupanje sta brezmejnja. V enem izmed prvih stavkov, ki se nanašajo na Tita, pravi Nazor:

»Sojeno mu je, da bo prišel v zgodovino našega ljudstva. Tito, Tito, Tito vzklikajo vsi mladi, ko sedijo zbrani ali ko se gredo bojevat. S tem izmenom gredo tudi v smrt.

Čudno je, kako se taki dejavnosti ljudje pojavijo nenadoma, tam in takrat, ko je potrebno.

Nazorjeva srečanja s tem izjemnim človekom, gledana z oči pesnika, z njegovimi očmi, preprežena z njegovimi besedami, malce starinskimi, pa toplimi, pojasnjujejo ta čudoviti odnos med pesnikom in komandantom.

Občudovanje in skrb, ljubezen in spoštovanje so sestavine tega odnosa, ki ga je pesnik menda najlepše pojasnil na straneh svojih »Legend o tovarišu Titu«. Tu vidi pesniška vizija vrhovnega komandanta, kako jaha na čelu kolone po trdi in ozki gorski stezi in vodi za seboj premražene, sestrane in junaške fante. In kaj so pošasti, ki jih prestrezajo na tej strmini, kaj Mrz, Lakota in Negotovost v primerjavi z vero, ki jih prevzema, kaj so nasproti gromkemu Titovemu »Naprej!«?

Tako je vzhučeno pisal o Titu Nazor. Mogel je to, ker ga je poznal, ker ga je gledal v nekaj odličnih mesecih, ker je pogosto v najrazličnejših položajih spremljal trepetajočo svetlobo sveče skozi špranje kolibe, v kateri je delal Tito, medtem ko so drugi spali; videl je zaskrbljenega in vznemirjenega zavoljo ljudske nesreče, vedel je, kako se razveseli ugodnih novic z bojišč in kako ne izgublja vere v zmago, čeprav preganjan partizane stokrat močnejši, do zob oboroženi sovražnik...

S tako toplino so pisane strani dnevnika v Ostrožcu, gradišču nad Uno, v rimski utrdbi, v srednjeveški trdnjavi, v uporiškem pribežališču turškega kapetana Beširevića, in naposled v plemenitem gnezdu posodne hrvatske dame Frau Isabelle von Berge, rojene Adamović-Čepinske.

Skrita tam sredi prelepih zimskih podob, divjih in vzvišenih, sta živela tam cele dni skupaj in delala — pesnik, presenečen nad lepoto, prevzet od resnice, ter — komandant, pripravljen o zmagi, na videz daljni in negotovi. Tu sta begala Nazorjevo krhko telo in dobri, zmeraj vedoželjni duh po dolgih hodnikih med jelenovim rogovi in hladnimi rodbinskimi portreti, v tem »svetu, ki visj med nebom in zemljo, v

čas, ko je mladost minila in duša bolelo dozorela,« kakor pravi pesnik.

To beganje je pomagalo pesniku, da je bil povsod: ponoči tiho navzoč pred vrati, za katerimi je gorela luč neutrudnega komandanta; podnevi v jedilnici, da bi pričakal iz njegovih nasmejanih ust novico: »Vorošilovsk je osvobojeval Osvajajo Tunisi!« Pesnik je vedel, da Tito molči, dokler nima povedati kaj velikega. Toda pesnik je bil pozoren, gledal mu je v oči, ko je prihajal iz delovne sobe in sedel za mizo, da bi obedoval. »Oči se mu bleščijo živahneje,« pravi Nazor, »sustnice se mu nasmihajo. Zdaj vem, da je prejel dobre novice. Ne bo se mogel premagati, kmalu bo spregovoril!...«

Kako vseč je bila pesniku ko-

sal Nazor prizor, ko je Tito vzel v roke prestrašenega goloba, ga pogledal, če je zdrav, in ga potem spustil skozi okno, na prostost...

»Pa vendar, toliko globokih in ostrih gub je na njegovem čelu,« pravi Nazor.

In potem srečanje in pogovor: pri Bosenskem Petrovcu v gozdu, kjer je dejal Tito v šali Nazorju:

— Zdaj boš šele spoznal, tovariš, kakšno je pravo partizansko življenje...

Na sestanku v Drvarju je Tito obiskal Nazorja v njegovi sobi, četrti po vrsti v nekaj zadnjih dneh, in mu dejal:

— Zal mi je, toda rekel bi, da tudi to ne boste kaj dolgo uživali.

— Tovariš Tito, ne bo tako, — mu je odgovoril pesnik. —

Skrbel je za njihova prenočišča, za pomoč v hrani in obleki. Po naključju je imel pri roki zabojček smokev, darilo iz Dalmacije, pa jih je delil otrokom, jih potem poslal v bližnjo partizansko stražarnico, kjer so jim skuhal čaj in narezali kruha...

Pesnik je videl vse to. Ničesar ni pozabil. Nobene stvari nima za nepomembno. V majhnih človeških drobcih je spet in spet prepoznava komandanta, bliskega in preprostega. Pesnik ni ničesar pozabil. Spomin je bil zadosti močan, da je ohranil podobe in vtise dotlej, dokler jih ni utegnili zaupati papirju.

Nazor celo ni pozabil zapisati dogodka, ko sta se »sprla« Tito in njegov ovtjak Foksi, tedaj, ko je pes napadel kozliča neke kmetice. Tito je psa ozmerjal

Tovariš Tito na spreheodu z vnukoma

Neizrabljena priložnost

Užice, 1941. — Partizanske enote so na nenehnem pohodu, pomikajo se s položaja na položaj. Ranjenci, partizanke. V zraku je čutiti prvo ofenzivo. V mestu dela z vso zmožljivostjo partizanska orožarna. Zaseda vrhovni štab...

V tem mestu, ki je vsebovalo jesenske dni 1941. precej elementov revolucionarne romantike, kjer so bile civilne kape, čelade in vojaška pokrivala enako dobrodošla na glavah prvih partizanov, je živel celo slikarski atelje. V sobi užiškega hotela »Zlatibor« sta si dva prijatelja, borca Pivo Karamatičević in Bora Baruh, prizadevala, da bi sredi vojne dogajanja, razburilnega in surovega, ohranila čeprav še tako slab dih beograjskega umetniškega vzdušja, ki sta ga tako ljubila.

— Prihajali so različni ljudje. Spominjam se, — pripoveduje slikar Pivo Karamatičević, — recimo neke mlade partizanke, nežne, lepe Nade. Zanj je bilo vse novo, teh stvari še ni doživela. Po tem je nisem videl nikoli več... Živelimo smo v pričakovanju dogodkov in se bojevali. Moja Zlatarska četa je v spopadu s četniki na Trešnjem, kmalu potem, ko smo se razcepili z njimi, zaslužila posebno pohvalo tovariša Starcega...

— Ni trajalo dolgo, nismo se še navadili na življenje v osvojenem mestu, pa so se že začeli vrstiti dogodki pred našim umikom, pred zaletom prve sovražne ofenzive...

Vtis iz tega časa, skoraj nedoumljiv spomin, je morda eden izmed najgloblje zasidranih umetniških vojnih spominov:

— Bilo je tistega dne, ko je v Užicu eksplodirala tovarna orožja, pri čemer je izgubilo življenje, zdi se mi, sto delavcev. Prav tedaj sem bil na poveljstvu področja. Ker je bil grom eksplozije čedalje gostejši, sem stekel na ulico. Celo v tistem položaju, polnem negotovosti, sem opazil na ulicah, po katerih so vrveli vznemirjeni ljudje, popolnoma nenavaden človek. Na glavi je imel kučmo in oblečen je bil v kratki usnjeni suknjič. Zdelo se je, da odseva njegov suhi bronasti obraz popolno osredotočenost in napetost. To je bil človek, milo koterega niste mogli iti, ne

da bi ga zapazili. Vprašal sem prvega znanca, ki sem ga srečal: »Kdo je ta partizan?« — »To je vendar tovariš Stari,« mi je odgovoril. To je bilo moje prvo srečanje s Titom, srečanje, v katerem sva si izmenjala, čeprav on tega ni slutil, veliko misli o vojni, svobodi in odgovornosti...

Preden se je umetnik drugič srečal s Titom ob prvem neposrednem srečanju, je minila doba zavzete slikarske dejavnosti Piva Karamatičevića, neka vrsta njegovega posebnega prispevka boju. Karamatičević je na vsakem postanku mrzlično napolnjeval svoje slikarske bloke z risbami. Menil je, da je treba začrtati velike dogodke natančno in zvesto. Risal je podobe ljudi, ki jih je srečeval. Nikoli ni pozabil napisati imena borca in datuma srečanja...

To delo je bilo pretežno dokumentarnega značaja in dokumentarne vrednosti. Nisem se mogel znebiti zavesti, da se ne sme prav nič pozabiti.

Toda čas je mineval in umetniško doživljanje je premagalo vtise velikega zgodovinskega doživljanja. Slikar je začel opazovati vse z očmi, ki jim gre najprej za obliko in barvo, ne zanemarjajo pa pri tem demokratične resničnosti vojne...

Vsi v Agitpropu vrhovnega štaba, ki mu je pripadal tudi Pivo Karamatičević, so vedeli za bloke, polne risb. Tudi marsikateri portret članov vrhovnega štaba je prišel v Karamatičevićev slikarski dnevnik. Iz tega časa je tudi risani portret Aleksandra Rankovića...

— Poleti ali na jesen 1942, ne spominjam se natanko, so me poklicali v gozdovih blizu Glamoču — ne vem, na čigavo pobudo in ob kakšni priložnosti — v šotor vrhovnega poveljnika. Seveda, tovariš Stari je želel videti moje risbe. Z veliko pozornostjo je opazoval list za listom: moje borce in partizanke, kolone na pohodu, oddih na goličavi, mlčke in ubite konje na bojiščih... Zanimivo, koliko tankega likovnega okusa je imel vrhovni po-

veljnik, bоре in revolucionar! Pozornost so mu pritegovale prav risbe, ki so bile bolj umetniške in manj dokumentarne. S pripombami, nenavadno blagimi in obzirnimi, toda v bistvu kritičnimi, je opozarjal prav na tiste moje slabosti, ki sem se jih tudi sam zavedal, z umirjenimi pohvalami je pa podpiral nekatera moja prizadevanja. Reči moram, da nisem dostikrat naletel na tako prefinjeno razumevanje.

V svoj risarski blok pa slikar Pivo Karamatičević ni vnesel nekega portreta, ki ga je sicer zelo rad želel narisati in imeti — Titovega portreta.

— Prvič, ni bilo dosti priložnosti. Drugi vzrok je pa-ta, in sicer je pomembnejši, ker priložnost bi se morda vendarle našla — nekako sem se bal slikarskega neuspeha pred to privlačno, pa neverjetno zapleteno podobo. Kako prikazati tisti nevsakdanji spoj mehke in ostrine, neizprososti in človečnosti, nasmeh in gubo med obrvmi? Mislim, da so se spoprijemali vsi slikarji, ki so poskušali portretirati tovariša Tita, s tem problemom.

— Kar zadeva mene, — je rekel na koncu Pivo Karamatičević — priložnosti nisem izrabil. Vsaj tisti čas ne!

mandantova mehko, ko je Tito prepovedal fantom iz spremstva, da bi pred odhodom iz gradiča Ostrožca pobili in pojedli golobe, ki so prezimovali na podstrešjih dvorca. Ko partizani odhajajo, mora ostati v Ostrožcu vse na svojem mestu! »Takemu dvorcu se poda tudi jata golobov,« je rekel Tito. In s kolikšno mehko je opi-

Bivanje v Drvarju mi je naj-bolj všeč. Ne bom se dal pre-gnati zlepa iz njega!

— Tudi jaz imam rad Drvar, — je rekel nato Tito, — ne samo zato, ker je lep, temveč tudi zato, ker smo se zanj zagri-zeno bojevali. Tu smo med na-šimi pravimi ljudmi. Toda vse zaman. Ta nova močna ofenziva z vseh strani, z orožjem in sredstvi, ki jih mi nimamo, nas sili, da bomo spet pogosto na pohodu.

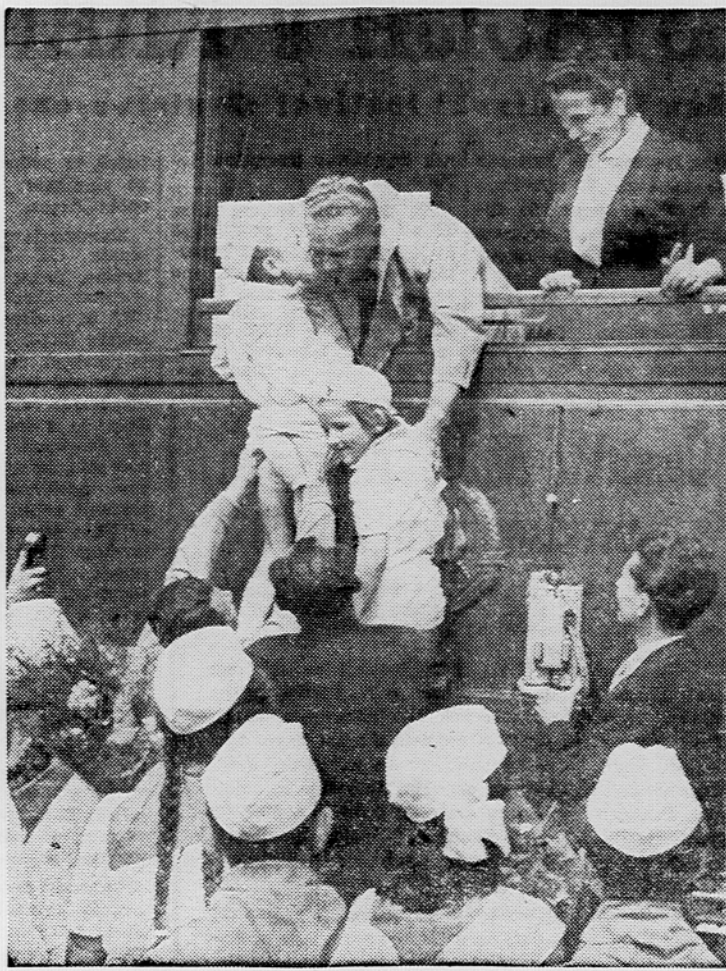
Pa spet umik, pohod, ki ga je starec junaško prenašal. Pa spet srečanje s Titom, ob koloni nesrečnikov iz Banje, s Korduna. Procesije sestrane, bo-sega in prestrašenega ljudstva — žena in otrok — so bile nova Titova skrb.

in ukazal, naj dajo kmetici v povračilo riža in soli.

S Foksiem se je pa seveda kasneje pobotal. Ze tedaj je imel zelo rad pse...

Pesnika ni več. Njegove utr-jene in zmeraj hrepeneče oči ne begajo več po človeških ob-razih, ne uživajo več lepote. Njegov zmeraj živi duh ne ra-ziskuje več vzrokov vsega, ne ustvarja legend, življenjskih in resničnih. Ostale so pa njegove napisane strani, njegove pesmi in pripovedi, najboljši del nje-ga.

In ostalo je pesnikovo pričevanje o partizanih, pričevanje, v katerem je velik del pesniko-vih čustev, njegove privrženosti in ljubezni, namenjen Titu.

Kadarkoli pred-sednik Tito po-potuje po domo-vini ali pa se vrača iz daljnih prijateljskih de-žel, ki jih je obiskal, zmerom ga na vseh že-lezniških posta-jah pozdravljajo množice ljudi med njimi pa tudi naši naj-mlajši — pionir-ji, s katerimi i-vedno rad v-družbi.

MODRA SUKNJA

— Nikdar ne bom pozabil tega dneva, — je začel pripo-vedovati igralec in filmski re-žiser Vjekoslav Afrić, — ko smo se prvičkrat srečali s Ti-tom. Hodil smo peš od Hrvat-ske, kjer smo bili že mesece med partizani, do Miništa, kraja ob meji Bosne in Dalmacije, kjer je bil vrhovni štab...

In tu so se igralci, ki so me-seca septembra leta 1942 prišli, da ustanove gledališče narodne osvoboditve, znašli na ravnini pred šotorom, v katerem je prebival in delal tovariš Tito.

— Dotlej nisem bil nikdar v vojski — pripoveduje Afrić. Zame je bil že kapetan velika stopnja, kaj pa šele — vrhovni komandant! Ob veliki radovednosti sem čutil tudi tremo, ki je bila podobna tisti pred naj-težjo premiero...

je tudi poimensko po mnogih zagrebskih umetnikih. Vse je poznal z odra. Odgovarjal sem zelo kratko, odgovarjal sem direktno na vprašanja in drhtel...

— Ali ti je hladno, tovariš Afrić? me je vprašal Tito. Ko sem mu zanimal, je nadaljeval začeti razgovor o vojni, o na-logah, ki jih moramo izpol-niti...

Jaz pa nisem prenehal drhte-ti, čeprav je bilo šele v sep-tembru.

Ali ti je hladno, je dejal po-novno tovariš Stari, vstal je in me ogrnil s svojo kratko, debelo modro suknjo, nekakš-nim suknjičem brez vojaških znakov. Bil je prepričan, da me zebe...

— Ko pa sem se tega dne poslovil od njega, — je končal svoje kratko pripovedovanje Vjekoslav Afrić, — ni hotel niti slišati, da bi mu vrnil suknjo. V njej sem prebil vsa vojna leta, prehodil vse kotli-ne, vse višave in ofenzive...

NJIM SO NAMENJENA VSA NAŠA PRIZADEVANJA

Franc ve, kaj je dobro in kaj je hudo

Franc Naglič je v »Elmi« ko-vino-strugarski vajenec. Rodil se je med vojno vihar, februarja 1942. leta. Nemški okupator ga je že naslednje leto iz zibelke in ga hkrati z materjo ter svojci odpeljal v kamniške zapore. Tam so mater zasliševali zaradi njenega dela v narodnoosvobodilnem gibanju, potem pa jo z dojenčkom na rokah nagnali nazaj v Malo vas pri Ježici.

Se marsikaj ni bilo moč zapisati iz tegobnih otroških let Franca Nagliča, toda zdaj so mimo in zato sem ga raje vprašal, kdo mu je najbolj pri srcu.

»Mati,« mi je odgovoril. »Toliko hudega je preživela med vojno, zdaj pa je čisto bolna. Nemalokrat jo za roko vodim na pregled v bolnišnico. Pomagam ji, kolikor zmorem. Tudi ves svoj vajenski zaslужbi ji dam.«

»S kom si še rad v družbi?«

»S starim očetom, stricem in

tovariši, ki so poznali mojega očeta, oziroma so bili z njim v NOB.«

»Ali si ponosen na očeta? Saj veš, da je bilo njegovo ilegalno ime Vitez, da je padel v Poljski dolini in da je bil odlikovan z Redom narodnega heroja.«

»Da, vem. Ponosen sem nanj, zato tudi najraje poslušam pripovedi o partizanih, pa tudi knjige, v katerih pišejo o njih, z zanimanjem prebiram. Vendar nisem in ne bom nikdar želel, da bi me zaradi očetove junaške smrti imeli za kaj drugega, kar sem: vajenec, ki

bi se hotel izučiti poklica in se sam preživljati.«

Skrumni, srčno dobri Franc ne govori mnogo. Vtem, ko ga vprašujem to in ono iz vsakodnevnja, se njegove svetle, modre oči zvedavo in prijazno upirajo vame, kakor da bi mi želele povedati: »Veš, mlad sem, pa vendar dobro vem, kaj je hudo in kaj dobro, zato znam tudi ceniti vse, kar mi nudi življenje.«

F. V.

Med srebrnim in zlatim »C«

Sonce je zapustilo v njegovem klenem obrazu vidne sledove. Značka v gumbnici ga izdaja za letalca.

»Kakšen znak je to?« ga vprašamo.

»Srebrni C«, kratko odgovori, iz oči pa se mu hudomušno zabliska, saj ve, da odgovor za nas — laike — ni dovolj izčrpen.

In takoj nato smo že sredi pogovora o športni panogi, ki je kot nalašč za mladega človeka — o letalstvu.

Sedaj ima 24 let. Preživlja se sam — dela v inštitutu Letalske zveze Slovenije in mimogrede še študira kemijo.

Tudi vojaščino ima že za seboj. Letala so ga že kot otroka z vso silo privlačevala. Stiri najst let star se je vpisal v ljubljanski Aeroklub. Sprva je bil seveda le modelar. Spoznal je teoretične temelje letalstva.

Stiri leta kasneje je prvokrat letel — z jadralnim letalom. In nato je bilo treba poskusiti vse začetne težave. Z vsakim letalom pa je bilo več znanja in samozvesti in sedaj je že tako daleč, da izpolnjuje norme za zlato značko C. Osvojiti jo — je njegova največja letošnja želja.

»Za srebrni C,« nam je pripovedoval, »je treba preleteti 50 km, pet ur jadrali in doseči višino 1000 m. Vse te pogoje sem uspešno opravil v lanskem maju in juniju. Zahteve za zlati C pa so seveda mnogo večje!«

Človeka, ki ima za seboj kakih 100 ur letenja na jadralnem letalu in 30 ur na motornem, že lahko vprašamo po razburljivem letalskem doživljanju. Tokrat smo dobili takle odgovor:

»Bilo je pri enem izmed pr-

vih startov z motorno vleko. »Odklopil« sem se predčasno in moral zaslon pristati v okolici Ljubljane. Izbral sem si primerno jaso, toda nenadoma so se na njej pojavili otroci. Tako sem naposled pristal na žitnem polju. Njegov lastnik je žel ob robu. Mrko in nezaupljivo me je gledal in občutek sem imel, da se bo polet zame še drugič slabo končal. Naposled pa sva se le spoprijela in dobil sem celo — malico!«

Janezu Arharju smo ob slovesu zaželeli mnogo uspeha pri zlatem C, on nas je pa povabil na polet — seveda kot »priljago«, kakor imenujejo letalci povsem pasivne potnike.

In če bi kdo med bralci rad letel — naj se samo zgovori na nas...

— eb

Mladi popotniki na morja široki cesti

Tako kot srečujemo v Ljubljani pionirje, oblečene v miličniško uniformo, ki korajžno usmerjajo promet, bomo v kratkem srečevali ob obali v Piranu, Izoli ali Kopru mlade mornarje. Ladjica »Pomorec« bo ena najbolj svojstvenih ladij, kar jih je kdajkoli vozilo ob naši obali. To bo ena izmed ladij taborniške enote pomorcev, ki so jo pred kratkim ustanovili v Piranu. To je prva takšna taborniška enota pri nas.

Razen v Piranu imajo takšno taborniško enoto pomorščakov tudi v nekaterih drugih krajih ob Jadranu. Najboljša enota pomorcev pa deluje v Splitu. Piranski taborniki so imenovali svoj odred po Sergeju Mašeri, legendarnemu poročniku bojnega broda, ki je leta 1941., ko so zasedli Boko Kotorsko sovražniki, s svojim tovarišem na rušilcu »Zagreb« izplul iz luke. Nekaj streljajev od obale sta minirala ladjo, da ne bi prišla sovražniku v roke; pri tem sta izgubila svoji življenji.

Taborniški program, ki je prilagojen za življenje v naravi, na izletih v gorah in v gozdovih, bodo piranski pomorščaki seveda prilagodili svojemu posebnemu okolju. Učili se bodo vsega, kar bodo morali znati, da bodo kot svojstvena posadka svojih ladij lahko potovali po morja široki cesti. Učili se bodo signalizacije v morju in semaforju, navigacije, spoznavali bodo pomen svetilnikov, luči, ki jih uporabljajo ladje

za signale, poznati pa seveda morajo tudi morje in njegove rastlinske ter živalske skrivnosti in še marsikaj drugega.

S svojim življenjem in delom bodo pisali roman o življenju naše mladine. Ta roman gotovo ne bo nič manj napet, kot je junaški ep o njihovem vzoru — Sergeju Mašeri.

G. G.

Še se bova vračala

»Kako pa si postal radioamater?« sem povprašal Andreja Uratnika, ko sva se napolnila v njegovo šolo.

»Uspeh,« mi je kratko, hudomušno odvrnil.

Videl je, da sem ga vprašujoče pogledal.

»Ko sem na republiškem tekmovanju v hitrostni gradnji detektorjev zasedel drugo mesto, sem se tudi navdušil za radioamaterstvo. Že pred tekmovanjem sem doma sestavljal detektorje, vendar sem porabil precej časa in zelo slabo so mi sprejemali. Ko pa sem prišel na tekmovanje, sem z detektorjem, ki sem ga sestavil, takoj v redu sprejemal. Sele nato sem ugotovil, da sem imel doma zelo slabe slušalke.«

»Kaj pa radioamaterske želje?« sem hotel izvedeti.

Pogovor je za trenutek zastal. Nič kaj ni bil navdušen za odgovor.

»Tranzistori sprejemnik bi rad sestavil,« je nekoliko tiše povedal.

»V šoli imamo svojo radioamatersko sobo,« se je med potjo pohvalil.

V sobi sva našla pri primopredajniku še drugega radioamaterja Petra Sokliča, ki je tudi eden najbolj delavnih radioamaterjev na šoli.

»Kako pa zveze?« sem vprašal.

»Prve zveze na šoli pred dvema letoma se še dobro spominjam. Tedaj smo imeli še 0,5 W oddajnik. Dobili smo nekega radioamaterja iz Makedonije. Bili smo prav navdušeni,« je veselo dejal Andrej.

Peter pa je še povedal: »Sedaj, ko imamo močnejši oddajnik, imamo dobre zveze. Evropske radioamaterje prav lahko dobimo. Večkrat dobimo zvezo tudi z radioamaterji iz Afrike in celo iz Kanade.«

»Kaj pa naslednje leto?« sem omenil.

»Midva letos odhajava,« je povzel Peter. »Toda brez skrbi. Saj so mlajši sošolci tudi delavni. Sicer pa se bova še vedno vračala, kot se vračajo drugi sošolci, ki že študirajo drugod.«

— frš

Prej sem bolj samotaril...

Lojze Kranjc iz Ponikve pri Celju hodi še v šolo. Učitelj bo. Kmalu? Seveda, saj mladini teče življenje tako hitro! Ko je prišel po hribu navkreber, nisva govorila o šoli. Saj je v Ponikvi toliko drugega dela, da ni časa za pogovore o šoli. Tu je na primer skupina mladih ljudi, ki je pred kratkim uprizorila Nušičevo komedijo »Navaden človek«. Lojze je sodeloval, ker mu veselje ni dalo, da bi lenobo prodajal po vasi.

»Ljudje so bili zelo zadovoljni z nami in mi smo dobili še več veselja. Veselje, to je glavno! Zdaj se ne bomo kar tako ustavili in Ponikvi bomo pripravili še marsikatero prijetno presenečenje.«

Lojze se je hitro ogrel. Pripovedoval je o svojih tovariših, ki so večinoma kmečki fantje in dekleta, pripovedoval je o pevskem zboru in o gostovanju v drugih vaseh in krajih v šentjurski občini.

»Le naj ljudje vidijo, kaj se z dobro voljo zmore.«

Ljudje ob cesti in pred hišami so naju pozdravljali. (Mene zaradi družbe, v kateri sem bil). Prav nobenega dvoma ni bilo, da Lojze ne bi bil tesno povezan z življenjem v domači vasi.

»Začel sem pred kakšnim letom,« je dejal. »Prej sem bolj samotaril. No, pa je le lep, če skupaj s tovariši nekaj ustvariš. Veste, na vasi se človek lahko loti kar vsega. Res, največ mi le pomeni kulturno-prosvetno življenje, toda — pogledjte, še malo in končana bo nova pešpot in električna luč bo svetila po vseh vaških cestah.« Lojze je bil ponosen na skupno delo vaščanov.

I. T.

Mali šofer - amater

Intervjuji so po navadi sila neprijetna reč, zlasti če se po-javi pred beležko kratkohlade-nik, ki najprej zardi do ušes, potegne glavo med ramena in sem ter tja prikima z kratkim »ja« ali pa »ne«. Toda, ko sem bil nedavno v ravna-teljvi sobi šišenske osemletke »Zvonka Runka« in sem se pogovarjal z malim tečajni-kom pionirske avto-moto šole četrtolcem Vlastom Jelov-cem sem bil v zadregi jaz, ne pa on, kajti odgovarjal je tako prepričljivo, da sem ga komaj dohajal — z vprašanji.

— Kako si se odločil za avto-moto šolo? Kaj te je najbolj pritegnilo?

— Tega niti ne vem, toda v šoli mi zelo ugaja. Doslej smo vzeli prometne predpise in znake, kategorizacijo cest in sploh vse, kar je v zvezi s prometom, prihodnjic pa bo-mo že začeli z motoroznan-stvom. Ko bomo končali z teoretičnim delom, pride na vrsto praktična vožnja.

— Kje pa boste imeli praktično vožnjo?

— V Tivoliju bodo napra-vili poseben pionirski avto-drom, kjer bo vse polno cest. Siroke bodo toliko kot pol Celovške ceste.

— Kako bo pa z vozili?

— Dobili bomo majhne av-tomobilčke na bencinski po-

gon, dolgi bodo okrog dva metra, bodo dvosedežni in od-pri, športni. Tam bomo de-lali tudi praktične izpite.

— Bo na izpitu šlo?

— Seveda, saj se mi snov ne zdi prav nič težka. Delal sem že taborniški izpit, pa sem ga zlahka napravil.

— Sedaj pa še eno vprašanje. Kateri avto ti je naj-bolj všeč?

— Po mojem je najboljši avto Ford. Ima odličen mo-tor in najboljše vleče. Če bom imel kdaj toliko denarja, ga bom kupil. Takrat pa bom tudi že imel izpit za šoferja-amaterja.

T. F.

Precej odločen fant je: »Začelo se je pravzaprav že pred leti,« pravi in našteva, »na progah, ki smo jih gra-dili, na cestah, na drugih mladinskih akcijah. — Mladi ljudje smo se seznanili med seboj, delali smo, imeli špor-tne in kulturne prireditve in zmeraj več resnosti je bilo treba. Za delo v vodstvu mla-dinske organizacije, sedaj, kar sem v ljudskem odboru, pa še celo. Po pravici moram po-vedati, ko sem kot odbornik prvokrat poročal na zboru volivcev, sem bil pošteno v za-dreg!«

Tega niti ni težavno razu-meti. Na zboru pride dosti starejših ljudi, ki imajo kaj tehtne pripombe: zakaj tako, zakaj ne drugače. Potem je treba razložiti, da ima gra-dnja šole prednost pred dru-gimi potrebami občine, da je za napeljavno vodovoda in ka-nalizacije nujno postopno delo najprej na tem, potem na onem terenu.

»Pa je na Viču dosti mla-dih ljudi, ki ubirajo vaše sto-plinje,« smo vprašali.

»O seveda, mladina se ude-juje pri društvi, pri špor-tu, v komisijah in svetih ob-činskega odbora. Najboljša šola pa so seveda mladinske akcije.«

»To se vidi,« mu pravim, »toda sedaj ste govorili samo o dolžnostih, nalogah in delu, kaj pa osebno zadovoljstvo in zabava, ki sodi k letom, ko je človek še mladinec?«

»Čez teden je kar precej dela, sobota zvečer in vsa nedelja pa sta moji. Kino, ples, ob nedeljah pa izleti in fotografiranje. Za sedaj imam samo kolo, toda mored ali motor, na to tudi že mislim. Saj veste, zdaj je to mogoče. Če priimež za delo, so take želje tudi uresničljive. Včasih, pravijo, je bilo drugače.«

To je res in včasih med odborniki tudi ni bilo tako mladih ljudi. Mladost je do-bila svoje mesto pri veselju in pri resnem udejstvovanju.

M. N.

Iz zgodovine delavskega gibanja

25. Napad na Drvar

Tistega dne leta 1944, ko je nemški okupator skušal s padali uničiti Vrhovni štab in Centralni komite KPJ v Drvarju, je tovariš Tito praznoval 52. rojstni dan. Sovražni načrti so propadli. Enoti in komunisti ter vsi drugi drvarski prebivalci so v junškem boju razbili nemške padalce.

Prvi ukaz, uničiti Vrhovni štab in tovariša Tita, je izdal Hitler sredi februarja 1944. Takrat so začeli v največji tajnosti naglo pripravljati padalski napad na Drvar. Vendar ni minilo niti mesec dni, ko je Vrhovni štab NOB že vedel, da se pripravlja ta akcija. Tako je zapisano v ohranjenem dnevniku Nikice Pejinovića, pomočnika komisarja II. liške proletarske brigade, ki mu je dal tovariš Tito izčrpa navodila, kako naj organizira in razpostavi svojo enoto za morebitni boj s sovražnimi padalskimi enotami.

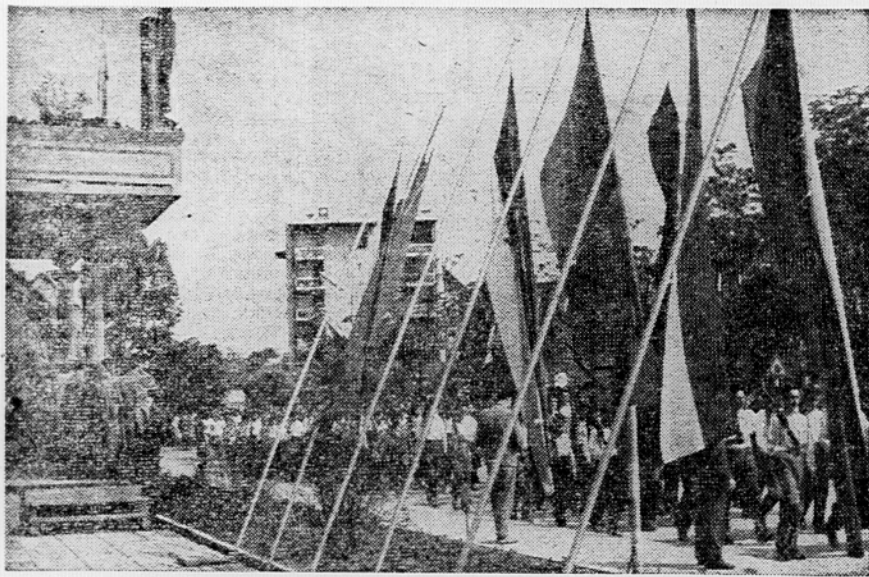
Napad se je začel 25. maja zjutraj. Najprej je Drvar napadla nekaj bombniških eskadril, nato pa so posebna jadraina letala spustila nad mestom 900 dobro oboroženih padalcev. Druga liška brigada je morala medtem opravljati nove naloge. Tako je ostala pri Vrhovnem štabu, ki je bil v votlini nad Drvarjem, le oficirska šola z deli spremljevalnega bataljona. Glede na veliko sovražniško moč je bilo to premalo, vendar je hrabrost izravnavala razliko v orožju. Razen tega je sodelovalo z našimi enotami vse mesto: otroci, ženske in stari. Vsi so se borili enako požrtvovalno, da bi Nemcem preprečili prodor do votline, kjer je bil tovariš Tito s člani štaba. V spopadu s sovražnimi padalskimi enotami je junško padel tudi ves Okrožni komite SKOJ v Drvarju, katerega člani so se borili proti okupatorju do zadnjega diha. Sele čez njihova trupla je mogel sovražnik naprej.

Nazadnje malostilnosti so naši borci kljubovali silovitemu napadu vse do prihoda III. liške brigade, ki je dobesedno pritekla z oddaljenih položajev.

V prvih popoldanskih urah se je začel organiziran napad naših enot na nemške padalce. Kolona liških proletarcev se je spustila vzdolž Kamenice proti drvarski dolini in čez Vrteč v mesto.

Razvnela se je uničujoča bitka, ki je trajala vse popoldne in vso noč do svita. Sovražnik je bil uničen. Imel je okoli 200 mrtvih ter nekaj sto laže in huje ranjenih padalcev. Ko je spoznal, da se bo njegov načrt izjalovil in da bodo v Drvarju uničeni vsi do zadnjega, se je okupator znesel nad mestom: požgal je hiše ter pobil več sto otrok, žensk in starcev.

Napad na Drvar je bil edina padalska operacija nacistične Nemčije, ki je doživela popoln polom. Čeprav so pri napadu sodelovali tudi enote letalske pehote nemškega generala Studenta, ki je imel za seboj vrsto uspešnih izkrcavalnih akcij v začetku druge svetovne vojne na Nizozemskem in v Belgiji ter pri Mussolinijevi osvoboditvi iz zaporov na Abruzzih, je doživel napad na Drvar neuspeh na vsej črti. To je bila nova velika zmaga, ki je dokazila »junštvo in enotnost našega ljudstva in borbenih enot« (A. Razinković).

Pogled na del slavnostnega spreveda ob zaključku mladinskega festivala »Bratstvo-enotnost« v Kranju

IV. JUGOSLOVANSKE GLEDALIŠKE IGRE V NOVEM SADU

Skozi prizmo antike v naš čas

Novi Sad, 24. maja - Za »Prometeja« Marjana Matkovića, ki ga je sinoči dajalo reško gledališče, lahko rečemo, da nas je razočaralo. Matkovićeve idejne koncepte je sicer jasen: skozi prizmo stare mitološke zgodbe o Prometeju, ki je ukradel olimpijski ogenj in ga ponesel ljudem, je skušal prikazati večni, tudi v našem času raztezajoči se problem prometejstva, problem volje in dvoma ter vere v človeka in njegov napredek.

»Prometej« Marjana Matkovića je dokaj neenotno koncipiran. Mitološki element se tako neorgansko druži z služijami na naš čas, da deluje vsa predstava razbita (kar naj bi bilo bistvo drame, deluje skoraj komično, ne da bi bil to avtorjev namen). Tako so tudi liki obeh skupin, ljudi in bogov. Slabosti teksta je režija le še bolj poudarila: režiser Leo Tomašić je gradil svojo predstavo predvsem na patetiki teksta tako, da prehaja mestoma že v recitativ in v besedne parade. Predstave ni mogla rešiti niti figura Velika Maričica, interpreteta »Prometeja«, ki je znan po svoji kreaciji Hamleta na Dubrovniških poletnih igrah.

Ce je drama vendarle natežala pri obstojnosti na relativno dober ali morda na življenjski sprejem, gre to na račun heroičnih elementov v drami, ki so že sami po sebi odrosko učinkoviti, in ne v majhni meri je treba seveda to pripisati že znanemu Matkovićevevemu tekoče kulturnemu dialogu. To poslednje zbujajo v nas celo občutek, da bi avtor to delo lahko napisal precej drugače, če bi se

lotil posla resneje ali pa če bi se znal ogniti zmoti, da pomeni patetika že tudi globino problema.

Danes popoldne je bila na tribuni mladih ustna antologija najboljših srbske lirike. Poslednja predstava v programu je »Punčka« Ferda Kozaka, ki bo jutri.

Po sporazumu o tržaškem vprašanju je postal Radio Koper rešena postaja Radia Ljubljana. Obdržal pa je lastni program v italijanski, ki je namenjen manjšini v koprskem in puljskem okraju ter krajši program v slovenski za koprski in gorški okraj.

Dnevno dobiva Radio Koper po 200 do 300 pisem svojih poslušalcev z druge strani meje. Postaja opravlja torej razen svoje informativne in kulturno-prosvedne vloge za poslušalce tega področja tudi važno poslanstvo zbiranja in sodelovanja sosednjih narodov.

M. A.

Radio Koper praznuje svojo desetletnico

Koprski radijska postaja praznuje danes deseto obletnico ustanovitve in dela. Ob tej priložnosti bodo priredili v mestnem gledališču poseben koncert simfoničnega orkestra Radia Ljubljana.

Ceprav je nova radijska postaja v Kopru začela obratovati z zelo skromno tehnično opremo, si je kot glasnik naprednega političnega in družbenega gibanja takoj pridobila veliko simpatij in naklonenost poslušalcev tega področja. Osnovna značilnost postaje je bil njen trojezični program, to je slovenski, hrvaški in italijanski, jeziki etničnih skupin, ki živijo na tem področju. Leta 1952 je dobil Radio Koper nov 6-kilovati oddajnik, tako da se je področje slišnosti znatno razširilo. Tudi kulturno, informativno in politično poslanstvo te majhne, a vendar programsko zanimive postaje, je

POČASTITEV VELIKEGA LJUDSKEGA PESNIKA

Odkrit spomenik Simonu Gregorčiču

KOBRID, 24. maja. Danes dopoldne ob desetih je bila tukaj velika slovesnost ob odkritju spomenika velikemu slovenskemu pesniku Simonu Gregorčiču. Mesto, ki je imelo danes tudi svoj občinski praznik, je bilo vse v zastavah in zelenju. Goste, ki so prihajali z vseh strani, so spremljali zeleni slavoloki z napisi »Pozdravljeni v planinskem raju!«

Na Trgu svobode, kjer stoji spomenik, kot ga je zasnoval arhitekt Tone Bitenc in za katerega je monumentalno pesnikovo postavbo oblikoval kipar Jaka Savinšek, se je že zgodaj zbrala več tisočglava množica. Mimo domačinov iz bližnje in daljne okolice so prišli počastiti pesnikov spomin mnogi občudovalci njegove resnično ljudske umetnosti iz raznih krajev Slovenije in iz zamejstva.

Na slavnostni tribuni so se zbrali zastopniki ljudske oblasti in političnih ter kulturnih organizacij. Med uglednimi gosti so bili tovariši Ivan Regent, član Centralnega komiteja ZKJ, Vlado Majhen, predsednik Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije, Julij Beltram, član Izvršnega sveta LRS, književnik France Bevk, Matej Bor, predsednik Društva slovenskih književnikov, Miladin Černe, zastopnik slovenskih prosvetnih društev v Gorici, Dominik Lisjak, predstavnik slovenskih iseljencev v Argentini, Rado Ravbar, zastopnik slovenske kulturno gospodarske zveze v Trstu in drugi.

Nekaj po deseti uri je slovesnost začel predsednik kobariškega občinskega ljudskega odbora Ivan Kurinčič, ki je pozdravil vse navzoče in na kratko orisal značaj in pomen današnjega praznovanja. Nato je izročil besedo Miladinu Černu iz Gorice. Za njim je v imenu odbora, ki je delal za postavitev spomenika v Buenos Airesu, spregovoril Dominik Lisjak. Pozdrave zamejskih Slovencev sta nato sporočila vsem prisotnim še tovariša Ravbar in Predan.

V priručnih besedah se je spomnila pesnika njegova nekdanja znanca, 93-letna Karolina Leban.

Tov. Ivan Regent je nato odkril spomenik. Godba je zaigrala državno himno.

Zatem je tovariš I. Regent spregovoril o Simonu Gregorčiču. »Da smo mogli tak spomenik zgraditi,« je dejal uvodoma, »se imamo zahvaliti predvsem Izvršnemu svetu LRS, ki je blagohotno prispeval temeljni del sredstev, in okrajnima ljudskima odboroma Nova Gorica in Koper. Za spomenik so prispevali tudi naši primorski iseljenci, ki v tujini ne morejo pozabiti svoje domovine in njenih velikih mož, ki so izdatno pripomogli našemu ljudstvu, da se je kulturno dvignilo na raven najnaprednejših narodov. Gregorčič sodi med take može.«

Ko je nato govoril o pesnikovem delu, je med drugim dejal: »Simon Gregorčič je s svojimi lirskimi pesnitvami draml naše ljudstvo iz spanja, za kar mu moramo biti in smo mu hvaležni. Kajti čim bolj je ljudstvo prebujeno, čim bolj je narodno zavedno in socialno organizirano — pravi Cankar — toliko bolj je dovtopen za duševno kulturo. Gregorčič se je tega zavedal in je tej misli posvetil svoje življenje. Treba je priznati, da ga ni daroval zaman.«

Potem ko je na kratko orisal Gregorčičev človeški in umetniški lik, je tovariš Regent zaključil: »Njegova pesem, ki je resnično ljudska, spremlja slovensko narodno življenje ter politične in kulturne dogodke v njem že dolga desetletja. S svojo pesmijo je Gregorčič v obilni meri pomagal dramati narodno zavest in domovinski čut, zlasti med prebivalstvom na Primorskem, kateremu je preroško naslikal Sočo v ravnini kot krvavo solzo, ki teče tik grobov slovenskega domovja. Ljudska Gregorčičeva pesem je dvigala naš rod in je namenjena vsemu človeštvu. Gregorčičovo ime je bilo naslov brigadi naših junakov, ki so se v osvobodilni borbi bili proti okupatorju in v tem boju zmagali.«

Stem, da odkrivamo spomenik Simonu Gregorčiču, se oddolžujemo njegovemu velikemu spo-

minu in slavimo v njem pogumnega dramilca svobodnega duha in narodne zavesti, velikega človekoljuba, a zlasti velikega pesnika, čigar ime bo za vedno ostalo neizbrisno v zgodovini našega naroda in vsega jugoslovanskega ljudstva.«

Za tovarišem Regentom je spregovoril še pisatelj France Bevk. Nanašal je vrsto tehničnih misli o značaju in pomenu Gregorčičevega dela in med drugim dejal: »Vsak naš človek se zaveda, da je to naš veliki pesnik, zagovornik ubogih in ponižanih, ki je imel redko sposobnost, da je znal preprosto, a vendar umetniško povedati, kar je narod mislil in čutil. On je bil, ki je dal prebujajoči se narodni zavesti pri nas pesniški izraz. Utrjeval jo je v naših srcih in stopenjeval, tudi najpreprostejšega med nami je navedal z narodnim ponosom. Včasih s prizvokom otočnosti, a drugič krepolo in odločno se je z veliko občutljivostjo dotikal vseh narodovih ran. Gregorčičevim pesmim gre zaslug, da je v tolikšni meri zrastle za slovesnost vsega našega naroda, posebno pa primorskega ljudstva.«

Ne pretiravam, če trdim, da ni bil nobeden naših pesnikov tako tesno povezan s širokimi množicami svojega naroda kot Gregorčič. Posebno primorsko ljudstvo je v petindvajsetih letih narodnega zatiranja in muk pod fašizmom trpelo iz njegovih pesmi tolažbe in bodrila. Cena njegovih pesmi je rasla s težo našega trpljenja. Njegove besede, ki so nam govorile o svobodi, resnici in pravici, so nam stalno vlivale novih nad in nam neprestano kazale v lepšo in srečnejšo bodočnost.«

France Bevk je končal svoj govor takole: »Varujmo dragoceno izročilo njegovih besed, ki mu jih je narekovalo čisto srce, da ohranimo pridobljeno svobodo in da ne krenemo s poti, ki nas vodi k napredku in v boljše življenje!«

Po govoru Franceta Bevka so predstavniki množičnih in kul-

Spomenik Simona Gregorčiča v Kobridu

turnih organizacij položili vence pred spomenik. V drugem delu slovesnosti se je izvršil kulturni spored, v katerem so sodelovali mešani pevski zbor DPD »Simon Gregorčič« iz Kobrida, primorski akademski pevski zbor »Vinko Vodopivec«, recitatorji Jože Tiran, Ljudmila Verd-

nik in Nataša Grom ter godba na pihala DPD Svoboda iz Anihovega.

Popoldne in zvečer so se nadaljevale praznične prireditve s promenade koncertom na Trgu svobode in z vokalnim koncertom v Kulturnem domu.

T. V.

Proslava v Beogradu

Beograd, 24. maja. (Tanjug) V veliki dvorani beogradskega velesajma, kjer je bila pred mesecem dni svečana proslava v čast jubileja KPJ, je Ljudska mladina Jugoslavije nočjo priredila podobno slovesnost, s katero je proslavila 67. rojstni dan tovariša Tita in svoj veliki praznik — Dan mladosti. Program se je odvijal na ogromnem odru čez dolžino dvorane, ki je bila okrašena z raznolikimi in raznobirnimi zastavicami.

Pred več kot 3000 gledalci so prvokrat izvajali simfonijo Aleksandra Obradovića za zbor, orkester in recitacije, ki jo je navdihnila pesem Slavka Vukosavljevića »Kadinjača«. Ta pesem pripoveduje o legendarni bitki mladih partizanov na Kadinjači pri Užicu novembra leta 1941.

V drugem delu programa so zabavni orkestri amaterskih in profesionalnih ansamblov iz vse dežele izvajali zabavni program.

Mladinsko slavlje v Kumrovcu

Kumrovec, 24. maja. — Kumrovec, rojstni kraj predsednika Tita, je danes obiskalo okoli 15.000 mladink in mladincev iz Zagreba, Slovenije in Hrvaškega Zagorja. Samo iz Zagreba je prišlo v Kumrovec okoli 150 avtobusov in tovornjakov. Zagrebški radiotelevizijski je organiziral oddajo »Mikrofon je vaš«.

Po oddaji je Marko Belinić pripovedoval zbranim mladincem in mladinkam o svojem šolanju in življenju mladine v predvojni Jugoslaviji ter o srečanjih s tovarišema Titom in Djuro Salajem.

Mladinska slavnost je trajala v Kumrovcu do poznega popoldneva. Zvrstile so se športne prireditve, med drugim patuljni tek ženskih in moških ekip, tekme v streljanju in nogometu ter nadomestna odbojarska in rokometna tekma Zagrebčanov in Celjanov.

Revija ljudskoprosvedne dejavnosti v Kopru

Koper, 24. maja. Na Titovem trgu je bila danes revija ljudske prosvetne dejavnosti v počastitev Dneva mladosti in 40-letnice KPJ. Po uvodni besedi predsednika Okrajnega sveta zveze Svobod in prosvetnih društev Ivana Mauserja, so člani svobod in prosvetnih dru-

štev iz raznih krajev v okraju prikazali nekatere dosežke svojega ljudsko prosvetnega udejstvovanja v pretekli sezoni. Nastopili so pevski zbori, dramske igralske družine, recitatorji, gojenci baletne šole iz Kopra in člani italijanskih kulturnih krožkov z obalnega področja. Slovesnost se je zaključila z nastopom združenih mladinskih in pionirskih pevskih zborov pod vodstvom prof. Mirana Hasla. Maršalu Titu so k njegovemu rojstnemu dnevu brzojavno čestitali. Zvečer je bila prav tako na Titovem trgu slovesna proslava 40-letnice KPJ, na kateri so s pestrim programom nastopile nekatere šole (iz Postojne in Kopra) ter razni ansambli Svobod in prosvetnih društev.

Zvezno tekmovanje v strojepisju

Ob dnevu mladosti in rojstnem dnevu tovariša Tita se je v Beogradu končalo III. zvezno tekmovanje v strojepisju. Zmagovalcem so razdelili nagrade v skupnem znesku 926.000 din.

V kategoriji A je zmagala Majda Kušar iz Ljubljane s 493 udarci v minuti, v disciplini za točnost je dosegla najboljši rezultat Vera Kuzmanović iz Novog Sada s 3796 udarci v desetih minutah brez napake. Med strojepisjskimi kategorijami B je dvakrat zmagala Ivanka Pilberšek iz Ljubljane, ki je dosegla 443 udarcev v minuti, v točnosti pa 4454 udarcev z dvema napakama.

Pri pisanju določenega stavka je bila prva Olga Zor z beogradske televizije s 596 znaki v minuti. V tekmi bivših slušateljev za strokovno usposabljanje kadrov je zmagala v hitrosti Olga Nikolić iz Novog Sada, v točnosti pa Rozalija Kirn iz Zagreba.

Vsi zmagovalci so dosegli te rezultate na strojih TOPS. Ude-

ležencem so razdelili tudi nagrade te ljubljanske tovarne. Tekmovanje je uspelo po zaslugi sodelovanja in pomoči Sekretariata za splošno upravo ZIS in sekretariatu posebnih republik.

Odkritje spominske plošče pri Peterelu v Brdih

Dobrovo, 24. maja. V malem naselju Peterelu v Gorških brdih je bila dopoldne osrednja proslava Dneva mladosti in praznika občine Dobrovo. Ob tej priložnosti so odkrili spominsko ploščo na pročelju obnovljene hiše, ki so jo Nemci pred 15 leti požgali in vrgli v njene plamen 22 živih ljudi. Odkritja se je udeležila množica prebivalcev iz Brd in številni gostje, med njimi delegacija bivših italijanskih partizanov garibaldincev.

-jp

Veliko zborovanje v Gornji Radgoni

Gornja Radgona, 24. maja. Danes je bila ob Muri proslava v počastitev 40-letnice KPJ, ki se je razvila v množično politično manifestacijo, saj se je udeležilo blizu 3500 ljudi.

Proslavo je začel predsednik gornjeradgonske občine Branko Zadravec, ki je pozdravil vse udeležence in številne gostje, potem pa je govoril član CK ZKS Tomo Brejc. Obudil je spomin na obletnico smrti osmih slovenskih vojakov, ki so jih 23. maja 1918 ustrelili v Gornji Radgoni,

pa tudi na Maistrove borbe, ki so februarja 1919 padli v bojih za osvoboditev tega kraja.

Hydrocentrala »Gojaka« začela obratovati

Ogulin, 24. maja. (Tanjug). — Danes dopoldne so slavnostno spustili v pogon novozgrajeno hidrocentrala »Gojaka« v bližini Ogulina. Potem ko je predsednik Izvršnega sveta Sabora LR Hrvatske Jakov Blažević simbolično pognal dva agregata, je električna energija stekla v smeri Zagreba in Reke.

Hydrocentrala »Gojaka«, ki bo energetskemu sistemu zahodne Hrvatske in Slovenije dajala blizu 200 milijonov kilovatnih ur električne energije na leto, je opremljena izključno s proizvodnjo domačih podjetij.

RAZPIS

za tečaj Politične šole pri CK ZKS

(od 1. septembra 1959 do 31. januarja 1960)

Tečaj Politične šole je namenjen predvsem delavcem in delavkam v industriji in kmetijstvu, ki so se uveljavili v organih delavskega in družbenega upravljanja, v organih oblasti, sindikatih, društvih itd., in jim daje potrebno širše znanje iz politične ekonomije in znanstvenega socializma.

Prijave z osebnimi podatki, s podatki o dokončanih šolah, o osnovnem poklicu, zaposlitvi, višini mesečnih prejemkov ter tudi o stažu in funkcijah v političnih organizacijah in družbenih organih pošljite najkasneje do 30. junija 1959 na upravo politične šole pri CK ZKS, Ljubljana, Parmova ul. 39 in tudi na svoj občinski komitej ZKS.

O sprejemu v tečaj in internat, ki je pri Politični šoli, bo vsak posameznik pisмено obveščen, in sicer najmanj 14 dni pred pričetkom tečaja. Podrobnejše informacije dobite na upravi šole oziroma na občinskem komiteju svojega področja.

DELO

IZHAJA VSAK DAN

UREJUJE GA UREDNIŠKI ODBOR

Miran Zakaršek, Aleksander Javoršek, Favi Zrimšek, Rudi Vogrinc (notranjepolitično in gospodarsko področje) — Milan Seg, Cene Kranjc, (kultura, prosveta) — France Drenovec (znanja politika) — Božana Zagar (dnevna redakcija) — Milan Starin (dopisništvo) — Bojan Ajdič (ljudjanska rubrika) — Dušan Kuret (televisna vzgoja) — Ivan Kranjc (znanstvenost) — Dušan Vrtovec (tehnika) — urednik

OB ROBU
DOGODKOVNeodgovorne
provokacije

Spet smo pričali nekaterih škodljivih pojavov v mednarodnem delavskem gibanju. Spet izkoriščajo sindikalna zborovanja za nenamerno in mednarodnemu sindikalnemu gibanju škodljivo politično diskriminacijo in »obsojanja«. V skladu s temi protijugoslovanskimi koncepti so pred dnevi na IV. kongresu škodljivostih sindikatov grobo napadli Zvezo sindikatov Jugoslavije. Ker ni bilo dejanskega razloga in primernejšega povoda, so v ta namen izkoristili odsotnost jugoslovanske sindikalne delegacije na konferenci evropskih sindikalnih organizacij, ki je bila v začetku maja na poljsko-nemški meji v Górlitz-Zgorzelecu. Konferenco je sklicala svetovna sindikalna federacija zaradi skupne akcije za nemško mirovno pogodbo, za razorožitev in za prepoved jedrskega orožja.

Zveza sindikatov Jugoslavije je v pismu Svetovni sindikalni federaciji izrazila posebno zainteresiranost jugoslovanskih sindikatov za mirovno rešitev omenjenih problemov, natančno razložila svoja konstruktivna stališča in podprla vse akcije za mir, razorožitev in prepoved atomsko orožje in prepoved atombilo rečeno, da ZSJ trenutno ne more poslati na konferenco svoje delegacije, ker meni, da gre za vprašanja, ki obsegajo meddržavne odnose, da mednarodnih sporov in vprašanj in da je navzočnost jugoslovanske delegacije oteževala spravo diskriminacijo na konferenci s strani države, katerih sindikati sodelujejo na konferenci oziroma spravo pojavov v meddržavnih odnosih, ki škodujejo poglabljanju medsebojnih zvez, utrjevanju mednarodnega zaupanja in sodelovanja.

Udeleženci konferenc pa pisma niso prebrali, kar je potrdilo diskriminacijsko, negativno stališče SSF do jugoslovanskih sindikatov.

Diskriminacija pa s tem ni končana. Češkoslovaški sindikalni funkcionar Miroslav Hizanija je izkoristil neobveščenost delegatov na kongresu škodljivostih sindikatov o dejanskih razlogih, ki so ZSJ prisilili, da ni sodelovala na konferenci v Górlitz-Zgorzelecu. V svojem govoru je skušal kompromitirati jugoslovanske sindikate. Podvomil je o njihovi zavezanosti za mir, za mednarodno sindikalno solidarnost in za mirovno uveljavitev nemškega in drugih mednarodnih vprašanj.

Da je tudi to pot šlo za premišljeno provokacijo, potrjuje dejstvo, da je predsedstvo kongresa zavrnilo zahtevo, naj bi prebrali pismo, ki ga je jugoslovanska delegacija naslonila na kongres, ko je odšla iz znamenje protesta. Izpad v Pragi ni osamljen. To je del protijugoslovanske gonje, v kateri prihaja Češkoslovaška zadržuje čase vedno bolj v ospredje z vrsto sovražnih postopkov, govorov in podobnih izpadov.

Oživiljanje stalističnih metod v mednarodnem delavskem gibanju škoduje in negativno vpliva na sodelovanje in solidarnost sindikalnih organizacij po svetu ter na njihove skupne interese v boju za mir in socializem.

D. D. M.

Lov na gangsterje

Zvezna vlada ZDA je začela doslej največjo akcijo proti organiziranemu kriminalu

NEW YORK, 24. maja. (Tanjug). — Z množičnim napadom na 63 udeležencev »gangsterskega kongresa«, ki je bil septembra 1957 v državi New York, je sprožila federalna vlada doslej največjo sistematično akcijo proti organiziranemu kriminalu.

Sedemindvajset gangsterjev, ki so jih aretirali v raznih krajih dežele, bo prišlo v kratkem pred newyorški sodišče, ker niti preiskovalnim organom, niti kongresnemu odboru niso hoteli dati podatkov o pomenu in ciljih tega zborovanja. Gangsterje, ki niso zaprli, so obtožili le sodelovanja. Čeprav so med aretiranimi tudi zloglasni, policijski dobro znani gangsterski »kralji«, ki so se že prej zagovarjali zaradi različnih kaznivih dejanj, ni bil obsojen nihče izmed njih, ker sodišče ni moglo zbrati potrebnih dejstev.

Ministrstvo za pravosodje priključuje, da bo dobila skupina aretiranih od 5 let ječe in sicer ne zaradi zločinov, delavnosti, temveč zato, ker ni marala sodelovati s preiskovalnimi organi in z nižjimi sodišči.

OB ZAČETKU TRETJEGA TEDNA ŽENEVSKE KONFERENCE ZUNANJH MINISTROV

Stališča so pojasnjena

ŽENEVA, 24. maja. (Reuter). — Francoski zunanji minister Couve de Murville ter ameriški minister za zunanje zadeve Herter sta razpravljala o sedanjem položaju na ženevski konferenci. Čez nedeljo sta oba ostala v Ženevi, medtem ko sta Lloyd in zahodnonemški minister von Brentano odpotovala na posvet.

Pogajanja o opustitvi jedrskih poskusov so na mrtvi točki. Ameriška delegacija napoveduje, da ne bo dala pobude za obnovitev stikov vse do začetka normalnih sej 8. junija. V minulem tednu so zunanji ministri treh »atomskih« dežel skušali pomagati pogajanjem iz zagate, vendar ni bilo uspeha. Tri atomske države so se sporazumele, da je treba nadaljevati delo naložitve komisij, ki ministrski ne morejo urediti pomembnih tehničnih vprašanj, od katerih je odvisno nadaljevanje konference.

Troje nasprotujočih si mnenj ovirata nadaljnja pogajanja in sicer prvič pravica veta do sklepov kontrolne komisije,

drugič sestava kontrolnih postaj in tretjič sestava skupin za nadzorstvo v zraku.

V zvezi s problemom veta je sovjetski premier Hruščev nedavno predlagal tudi, naj bi določili število letnih inspekcij. Sporazum o tem bi odstranil možnost, da bi zavzelo to vprašanje ostrejšo obliko. Če bi kontrolni komisiji ne bilo treba povedati svojega mnenja o inspekcijah, bi skupine lahko začele delovati skoraj povsem avtomatično in bi nobena atomska sila ne mogla ugovarjati. Svoje naj bi povedali strokovnjaki, ker le ti lahko natančno označijo krivice za nadzorstvo.

V sinočnji izjavi je franco-

ski minister Couve de Murville v zvezi s položajem po dveh tednih ženevskih razgovorov izjavil med drugim tudi naslednje:

»Zahod in Vzhod sta razložila svoje koncepte in predloge za splošno rešitev nemškega problema. Mislim, da je bilo to koristno, ker zdaj vemo pri čem smo, vendar se stališča v zvezi s splošno rešitvijo nemškega vprašanja še niso zblizala. Upam, da bomo dosegli napredek v tretjem tednu, ko bomo razpravljali o vprašanjih, o katerih se bomo mogli sporazumeti. Po mojem mnenju je prezgodnja sleherni napoved.«

V zvezi z možnostjo tajnih sej, je dejal francoski zunanji minister, je na takih konferencah mogoče govoriti svobodneje in bolj iskreno.

Zaključek prve faze ženevskih razgovorov je London strnil v dvoje ugotovitev. Osnovna naspotja se kažejo v zahodni zahtevi po združitvi Nemčije, ki jo Sovjetska zveza ne bo sprejela, dokler bi bila možnost, da bi se Nemčija pridružila zahodnemu bloku. Izven obsega teh nasprotujočih si stališč so področja, o katerih bi se lahko sporazumeli. London omenja prepoved atomskih poskusov, področje omejene oborožitve in celo Berlin.

Rezultati in potek dosedanjih pogajanj niso presenetili londonskih opazovalcev, ki se nagibajo k obravnavanju rešljivih problemov. Po njihovem mnenju je mogoče najti ureditev osnovnega vprašanja — združitve Nemčije — le v vzporedni zagotovitvi ustreznega mednarodnega vzdušja. Današnji »Observer« piše, da morajo zahodne sile pustiti odprta vrata za pogajanja o nemški združitvi vse do tlej, dokler se zahodne sile same ne bodo sporazumele, v kakšnih pogojih je ta združitev uresničljiva. Po mnenju lista je Zahod enoten glede zahtev po združitvi, vendar zagovarja različne pogoje in načine. Edina rešitev — nadaljevanje list — je potrpežljivo pripravljanje združitve in ustanovitve svobodne, vendar nevtalne demokracije Nemčije.

Prve neposredne informacije, ki jih je prinesel Selwyn Lloyd, so prizadele takšno pojmovanje londonske javnosti, vendar zavest, da se s takim pojmovanjem ne strinjajo vsi, čedalje določneje usmerja javnost k ameriškemu zunanjemu ministru Herterju. Če bi Herter

vsledil zahodno stališče kot celoto z londonsko zamisljivo, bi to pomenilo razpravo o začasni ureditvi berlinskega vprašanja, zagotovitvi evropske varnosti in zmanjšanju napetosti, vprašanje nemške združitve pa bi ostalo odprto. Zato so v Londonu zelo ugodno sprejeli Herterjevo izjavo, da je razorožitev sicer res povezana z nemško združitvijo, vendar ta povezanost ni »brezpogojna«.

Čestitka ob jordansem
prazniku

Beograd, 24. maja. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz-Tito je poslal jordanскому kralju Huseinu naslednjo brzojavko:

»Ob obletnici neodvisnosti Jordanije pošiljam Vašemu veličanstvu čestitke in želje za vašo osebnost srečo in za napredek jordanjskega naroda.«

Tudi državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović je poslal jordanскому predsedniku vlade in zunanjem ministru Hazi Mndžaliju brzojavko s čestitkami ob jordansem državnem prazniku.

Predlog o nenapadalni pogodbi

Ulbricht predlaga sestanek obeh nemških delegacij v Ženevi, ki naj bi se pogovorili o ponovni združitvi in n enapadalnem paktu

Berlin, 24. maja. (Reuter). — Sekretar CK Enotne socialistične partije Vzhodne Nemčije Walter Ulbricht je predlagal, naj bi nemški državi sklenili nenapadalno pogodbo. Ta predlog je razložil v govoru na zasедanju CK ESP, objavljenem danes v listu »Neues Deutschland«.

Ulbricht je dejal, da bi pogodba o nenapadanjemu med Vzhodno in Zahodno Nemčijo

Kljub ženevski konferenci se zanimanje zahodnonemške javnosti za osebnost Adenauerjevega naslednika ni zmanjšalo. Čeprav omenjajo kot verjetna kandidata za novega zahodnonemškega kanclerja poleg ministra za gospodarstvo dr. Ludvika Erharda tudi sedanjega finančnega ministra Etzela, se vedno bolj utrjuje prepričanje, da bo novi kancler le dr. Erhard. Na sliki: zahodnonemški gospodarski minister dr. Erhard na poti v svoje ministrstvo.

lahko dopolnila predlog za sklenitev nenapadalne pogodbe med deželami članicami atlantskega in varšavskega pakta.

Vse doslej — je dejal — so zblizevanje nemških držav preprečevali »načrti za atomsko oborožitev in zahodnonemške priprave na državljansko vojno«. Omenil je predlog, ki ga je razložil na ženevski konferenci sovjetski zunanji minister Gromiko in po katerem nem-

škima državama ne bi bilo treba izstopiti iz sedanjih vojaških paktov, dežele Atlantskega in Varšavskega pakta pa naj bi sklenile nenapadalno pogodbo, ki bi pripomogla k sklenitvi mirovne pogodbe z Nemčijo.

»Menimo, da bi se vladni delegaciji obeh Nemčij sestali v Ženevi«, je rekel Ulbricht, »in se na enakopravni osnovi pogovorili o sporazumu za ponovno združitve in o nenapadalnem paktu.«

»Čas je že«, je zaključil, »da na ta način obeh delegacij pokažeta, da sta pripravljeni ublažiti napetost. Če bo na konferenci zunanjih ministrov dosežen uspeh pri popuščanju napetosti in v nekaterih drugih vprašanjih, bo to verjetno olajšalo obravnavo vprašanj mirovne pogodbe in prispevalo k razpravi o njenih podrobnostih.«

Trgovina med ZSSR
in Britanijo

Moskva, 24. maja. (Reuter) Predstavnik britanske trgovinske delegacije je izjavil, da bodo danes podpisali sporazum o trgovski izmenjavi med Veliko Britanijo in Sovjetsko zvezo. To je sporočilo po daljšem zaključnem sestanku, ki ga je imel vodja britanske delegacije Eccles sinoči s sovjetskimi funkcionarji.

Telegrami

REIKJAVIK — Zaradi »ribiške vojne« z Veliko Britanijo, Island ne bo sodeloval na londonskem kongresu NATO. V uradnem sporočilu je rečeno, da Island ne more sodelovati na nobenem londonskem sestanku, dokler bo Velika Britanija zloabljala svoje pomorske enote za kršitev islandskih ozemeljskih voda, kjer hoče zaščititi nezakoniti lov britanskih ribičev.

TOKIO — Predsednik Indonezije Sukarno, ki je zdaj na obisku v Južni Ameriki, bo 6. junija kot gost japonske vlade prispeval v Tokio.

SOFIA — Bolgarija bo sodelovala na mednarodnem sejmu, ki bo prihodnji mesec v Portlandu (Oregon). To pot bo Bolgarija prvič po vojni razstavljala v ZDA. Predstavila se bo s proizvodni živilske industrije, s keramiko in z drugim blagom, ki ga je že poprej prodajala v Ameriki.

VARSAVA — Skupina oficirjev danske mornarice, ki je zdaj na prijateljskem obisku na Poljskem, je prispela sinoči iz Gdinja v Varsovo. Med bivanjem v poljskem glavnem mestu so gostje obiskali predsednika Narodnega sveta Varšave Dvorkovskega in šefa političnega oddelka poljske armade generala Zarzyckiego.

KUALA LUMPUR — Na lokalnih volitvah za skupščino države Malaka je zmagala nacionalna stranka, ki je dobila 22 poslanskih mest. Ta stranka je zmaga tudi prejšnjo nedeljo na volitvah v državah Kedah in Perlis, kjer je dobila v lokalnih skupščinah vseh 36 sedežev.

ANKARA — Turški prosvetni minister Jardimci je odstopil. Na njegovo mesto so postavili ministra za javna dela Tevfika Ilirija.

WASHINGTON — Načelnik štaba italijanskih letalskih sil general Silvio Napoli je prispel na obisk.

TOKIO — V večeršnjih avtomobilskih nesreči pri mestu Futodo je bilo pet mrtvih, 40 ljudi pa ranjenih.

Poljska razvija trgovino
z ZDA

Varšava, 24. maja. (AP) — Vodja delegacije trgovinskih strokovnjakov ameriškega ministrstva za trgovino, ki je prišla na Poljsko, da bi proučila možnost za razvoj trgovine med obema deželama, Sheaffer je večer izjavil, da je na člane delegacije napravilo močan vtis zanimanje, ki ga kažejo poljska podjetja za razvoj trgovinskih stikov z ZDA. Dejal je, da bodo ZDA na mednarodnem sejmu v Poznanzu — začel se bo 7. junija — odprle informativni center, ki bo dal poljskim prodajalcem in kupcem informacije o načinu sklepanja pogodb z ameriškim podjetji.

Brazilska kava v Trstu

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

TRST, 24. maja. — Predlog novega jugoslovanskega carinskega zakona je tudi v Trstu predmet pozornega proučevanja. Tukaj pričakujejo, da bo odprava carinskih olajšav za uvoz tujake blaga v Jugoslavijo močno prizadela tržaške trgovce, ki so se specializirali za izvoz predmetov široke potrošnje v našo državo.

Računajo, da deluje danes v Trstu kakih 20 trgovskih podjetij te vrste, pred leti pa jih je bilo še več, a so morala zapreti vrata zaradi navedenja inja poslov. Preostala podjetja imajo široko razvito dejavnost za pošiljanje darilnih paketov bodisi samostojno bodisi v povezavi s svojimi, podružnicami ali sorodnimi trgovinami v deželah, kjer živijo jugoslovanski izseljenci. Tržaški gospodarski list »Gospodarstvo« piše, da bodo odpravo jugoslovanskih carinskih olajšav prebolela le tista podjetja, ki so se že dovolj utrčila in lahko

preidejo na drugo področje. Boj kritična pa bo zadeva s trgovinami, ki so se specializirale za izvoz tkanin v obliki darilnih pošiljk ali pa s prodajo jugoslovanskega kaveja.

Sprejem v paviljonu
FLRJ v Budimpešti

Budimpešta, 24. maja. (Tanjug) — Direktor jugoslovanskega paviljona na industrijskem sejmu v Budimpešti in njegov gospodarstveni predstavnik jugoslovanskega veleposlanstva sta večer priredila v paviljonu sprejem, ki se ga je udeležilo več madžarskih funkcionarjev in tujih gostov, udeležencev budimpeškega sejma. Med madžarskimi gosti so bili na sprejemu pomočnik zunanje ministra Istvan Sebes, namestnik ministra za zunanjo trgovino dr. Gyula Karadi in zastopnik madžarske zunanje trgovinske zbornice. Na sprejemu sta bila tudi jugoslovanski veleposlanik v Budimpešti Jovo Kapčić, sekretar zvezne zunanjetrgovinske zbornice iz Beograda Ivo Barbalčić in več zastopnikov jugoslovanskega podjetij, ki razstavljajo na sejmu v Budimpešti.

Zasedanje CK SED

Berlin, 24. maja. — Po poročilih ADN je bilo v petek in v soboto peto zasedanje CK vzhodnonemške Enotne socialistične partije. Erich Appel je imel poročilo »Po socialistični osnovi in večji storilnosti do izpolnitve sedemletke«, v katerem poudarja, da bi morale racionalizacija, specializacija in koncentracija proizvodnje kar najbolj povečati storilnost in razširiti proizvodnjo ob najnižjih stroških in najboljši kakovosti.

Socialistična obnova — je rečeno v poročilu — zahteva dis-

placino, vzoren red in varčevanje v vseh podjetjih in ustanovah tako državnega kakor gospodarskega aparata. Cimprej je treba odpraviti pojmovanja, da je socialistična rekonstrukcija možna le z velikimi investicijskimi sredstvi. Socialistična rekonstrukcija bo uspešna, pravi Appel, če bomo dosegli aktivno sodelovanje vseh delovnih ljudi pri izpolnjevanju zastavljenih nalog. To je pot, je rečeno v poročilu, da bomo ne le v potrošnji prebivalca, temveč tudi v storilnosti dosegli in prehiteli Zahodno Nemčijo.

John F. Dulles umrl

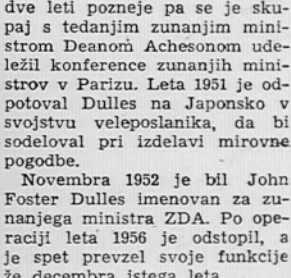
Washington, 24. maja. (Reuter). — John Foster Dulles, bivši ameriški zunanji minister, je v starosti 71 let danes umrl v washingtonski vojaški bolnišnici »Walter Reed«.

John Foster Dulles je bil rojen v Washingtonu 25. februarja leta 1888. Studiral je na univerzah v Princetonu in v Parizu. Po koncu prve svetovne

vojne, ki se je udeležil kot oficir, je Dulles postal politični svetovalec predsednika Wilsona v ameriškem odboru za pogajanja o mirovni pogodbi. Leta 1919 je bil imenovan za člana medzaveznih komisije za reparacije. Leta 1927 je stopil v službo poljske vlade kot tehnični svetovalec, leta 1933 pa je zastopal ZDA na konferenci za dolgove v Berlinu.

Leta 1945 se je Dulles udeležil konference v San Franciscu, nato pa prve konference mini-

strov za zunanje zadeve štirih velesil kot svetovalec državnega sekretarja Jamesa Byrnesa. Leta 1947 je bil generalni sekretar Georgea Marshalla na sestankih v Londonu in Moskvi, dve leti pozneje pa se je skupaj s tedanjim zunanjim ministrom Deanom Achesonom udeležil konference zunanjih ministrov v Parizu. Leta 1951 je odptoval Dulles na Japonsko v svojstvu veleposlanika, da bi sodeloval pri izdelavi mirovne pogodbe.

Novembra 1952 je bil John Foster Dulles imenovan za zunanjega ministra ZDA. Po operaciji leta 1956 je odstopil, a je spet prevzel svoje funkcije že decembra istega leta.

Februarja letos so Dullesa sprejeli na zdravljenje v vojaško bolnišnico Walter Reed v Washingtonu in pozneje sporočili, da ima raka na želodcu. Po obsevanju v bolnišnici in okrevanju na Floridi, se je Dulles v začetku aprila vrnil v bolnišnico zaradi nadaljnjega opazovanja in zdravljenja. 14. aprila so sporočili, da se je rak pojavil tudi v drugih delih telesa, vstevši vrat. Naslednjega dne, to je 15. aprila, je predsednik Eisenhower sprejel Dullesov odstop. Njegovo stanje se je po 10. maju letos naglo slabšalo.

Pred pomembnimi sklepi

Na prvi seji centralne vlade ZAR bodo razpravljali o vseh velikih notranjih problemih sirske in egiptovske pokrajine

KAIRO, 24. maja. (Tanjug). — Pod predsedstvom Gamala Abdela Naserja, bo v torek prva seja centralne vlade ZAR, ki so jo sestavili lansko jesen.

Na tej seji bodo razpravljali o vseh velikih notranjih problemih sirske in egiptovske pokrajine ZAR, kakor so na primer priprava novega petletnega plana, reforma krajevne uprave in ustanovitev nacionalne unije. Posebno po-

zornost bodo posvetili sodelovanju ministrov osrednje vlade in izvršnih svetov za Sirijo in Egipt.

Po sedanjem sistemu sta razen centralne vlade v obeh pokrajinah izvršna sveta z vsemi resorji razen narodne obrambe in zunanjih zadev. Pričakujejo, da bo vlada ZAR sprejela ukrepe, ki bodo natančneje določili pristojnosti centralnih ministrstev in ministrstev izvršnih svetov.

Na vladni seji bodo razpravljali tudi o novem petletnem planu, ki ga bodo začeli izpolnjevati leta 1961. Posebna skrb bo namenjena razvoju Sirije. O tem razpravljajo komite, ki ga sestavljata podpredsednika Bogdadi in Hurani ter zunanji minister ZAR Mohijedin. Komite naj bi pregledal položaj v severni pokrajini ZAR in pripravil ukrepe za njen gospodarsko-politični in socialni razvoj. Vladi ZAR naj bi sprejela dokončne sklepe o vzpostavitvi nacionalne unije in o novem sistemu krajevne samo-

Obnova Sumatre

Djakarta, 24. maja. — Po poročilih agencije Antara je prvi namestnik predsednika Indonezijske vlade dr. Hardj odptoval iz Djakarte v Adžeh na Severni Sumatri, kjer se bo pogajal o upostavitvi varnosti in o graditvi na tem področju. Dr. Hardj vodi 29-člansko vladno delegacijo, v kateri sta minister za gospodarsko stabilizacijo Supradžogi in namestnik šefa generalnega štaba Suroto.

Dr. Hardj je izjavil, da je delegacija dobila nalogo, naj se pogaja z »revolucionarnim svetom« in na kraju pripravnačrt za obnovo Adžeha.

»Revolucionarni svet«, ki ga vodi Hasan Saleh, so ustanovili po nedavnih notranjih bojih »islamske armade« v Adžehu. Svet je pripravljen zagotoviti varnost z miroljubnimi sredstvi.

SAHOVSKI FESTIVAL V VRNJAČKI BANJI

POKAL PREDSEDNIKA TITA ZA MARIBORČANE

Vrnjačka Banja, 24. maja. Šahovski festival v Vrnjački Banji, ki je bil hkrati tudi zaključno tekmovanje jugoslovanskih šahistov za pokal predsednika Tita, se je končal z velikim presenečenjem. Prvo mesto je namreč osvojila ekipa Mariborčanov, ki so sicer dobro startali, a v drugem kolu izgubili proti škopskemu Graditelju z 1:3, so v IV. kolu pridobili največje presenečenje z zmago proti lanskemu prvaku Partizanu v razmerju 3:1. Za ta zid je Puc premagal Mata-novića, Malešić pa Rakića, partiji Grmak: Milić in Kri-

vec: Karaklajić pa sta se končali neodločeno.

V tem kolu je dalje Slavija premagala Sarajevski SK 3:0, LSK pa z enakim izidom ekipo Siska. Skopljanec so pri pik zmagali proti Viskozji 2:5, ostali dvoboji pa so se končali takole: Spartak: Mor-nar 2:1 (1), Mladost: Crvena zvezda 2:5,1.5 ter Srem: Borac 2:2.

Pred zadnjim kolom je imel Graditelj pol točke v dobro pred Mariborom in Slavijo, Partizan, Viskozja in LSK pa so za drugim in tretjim zaostali za poldruge točke.

V zadnjem kolu sta se nato sestala slovenska udeleženca —

Maribor in LSK. Maribor je zmagal 3:1, Medtem ko se je dvoboj med Graditeljem in Slavijo končal neodločeno 2:2.

Maribor je tako s 13,5 točke zasedel prvo mesto pred Graditeljem 13 in Slavijo 12,5.

V Zürichu — vodi Fisher

Četrto kolo velemejstrskega šahovskega turnirja v Zürichu si je ogledalo doslej rekordno število — 900 gledalcev. Bil je priložnostno napet partijam.

Ruski igralec Talj je znova osvojil točko; v sicilijanski je proti Unzickerju osvojil kmata, odločno napadel, dobil še enega kmata in tako prisilil Nemca v 36. potezi, da se je vdal. Najlepša je bila partija med Keresom in Gilgortcem. V španski partiji je jugoslovanski šampion poskušal manevr s konjem, pri čemer pa je izgubil nekaj tempov, kar je Keres izrazil za neubranljiv napad Gilgortcem. V španski partiji je jugoslovanski šampion poskušal manevr s konjem, pri čemer pa je izgubil nekaj tempov, kar je Keres izrazil za neubranljiv napad Gilgortcem. V španski partiji je jugoslovanski šampion poskušal manevr s konjem, pri čemer pa je izgubil nekaj tempov, kar je Keres izrazil za neubranljiv napad Gilgortcem.

Ostale partije so bile prekinjene, v nadaljevanju pa so se končale takole: Keres: Barca 6:1, Olafsson: Blau 1:0, Walter: Dickstein 1:0, Larsen: Bend 1:0.

Vrstni red po IV. kolu: Fisher 3,5, Barca, Keres in Talj 3, Gilgort, Olafsson in Walter 2,5, Bend, Donner, Keres in Unzicker 2, Dickstein in Larsen 1,5, Blau in Kupper 0,5 in Nievregelt brez točke.

Tekma med Postojno in Mostami je odločila letošnjega prvaka »Partizana« Slovenije v kosarki. Postojnčani so zmagali in bodo Slovenijo zastopali na zveznem zletu

DRŽAVNO KOLESARSKO PRVENSTVO

Po prvi dirki - Petrović

BEOGRAD, 24. maja. V Beogradu je bila danes prva dirka za državno cestno kolesarsko prvenstvo. Člani so tekmovali na progi Beograd-Požarevac-Beograd (160 km) mladinci pa so se pomerili na cesti od Beograda in Smedereva ter nazaj (90 km).

Na cilj v Beogradu, ki je bil na kolesarski stezi, je hkrati prispelo pet prekaljenih državnih reprezentantov. Točke si je bilo torej treba priboriti v sprintu. Lanski državni prvak in najboljši sprinter Valčić tokrat ni uspel, saj sta mu Petrović in Zirovnik odščitnila prvo pa tudi drugo mesto. Petrović je bil najmočnejši, Zirovnik pa tako borben kot že dolgo ne. Četrty je bil Levačić, peti pa Sebenik. Iz glavne skupine se je izdvojil tudi Zidan, ki je doberšen del proge prevzel sam, vendar pa ubežnikov ni več mogel ujeti. Kijub temu pa si je s tem vendar pridobil šesto mesto.

Pri mladincih so bili najuspešnejši hrvatski zastopniki, prvo mesto pa je pripadalo Beograščanu Zivkoviću.

Izidi — člani: 1. Petrović (Partizan) 4:14,01, 2. Zirovnik (Rog), 3. Valčić (Pula), 4. Levačić (Virje), 5. Sebenik (Rog), vsi v času zmagovalca, 6. Zidan (Rog) 4:15,35, 7. Ciger (Partizan) 4:16,13, 8. Vukojević (Partizan), 9. Sebelić (Pula), 10. Gregorin (Dinamo), 11. Stupar (Rog), 14. Traven (Odrad), 15. Flajs (Odrad), 17. Bajec (Odrad) itd.

Odkrijte spominske plošče Bošku Petroviću

Na stadionu JLA v Beogradu so včeraj odkrili spominsko ploščo bivšemu državnemu nogometnemu reprezentantu Bošku Petroviću, ki je padel leta 1937 v španski vojni kot pilot republikanske armade. Slovesnost so se udeležili poleg družinskih članov in prijateljev številni predstavniki JLA ter državnih oblasti in političnih organizacij. Pri slovesnosti so bili navzoči tudi člani obeh dveh nogometnih reprezentanc in mnogo pripadnikov beograjskih nogometnih klubov. O življenju in borbi Boška Petrovića je govoril predsednik NZJ Djurdjević.

Po odkritju so položili na ploščo številne vence, četa jugoslovanskega letalstva pa je oddala častno salvo. Slavje je bilo v okviru proslave 40-letnice KPJ in SKOJ.

TVD »PARTIZAN« Ilirija iz Zgornje Siske se je v soboto zvečer predstavilo z uspešnim televizijskim nastopom

Parada bratstva in enotnosti

V njej je sodelovalo nad 10.000 mladincev in mladink iz dvajsetih jugoslovanskih mest

KRANJ, 24. maja. — Danes se je peti mladinski festival »Bratstva in enotnosti« končal z veliko parado, v kateri je sodelovalo 10.000 mladincev in mladink iz dvajsetih jugoslovanskih mest, prisostvovalo pa je okoli 30.000 gledalcev. Sportni del festivala je bil zaključen sinoči.

Največji uspeh so dosegli kranjski mladinci, saj so dosegli prvo mesto v kosarki, rokometu in odbojki. V atletiki so kljub slabemu vremenu dosegli dobre rezultate. Menhart iz Subotice je bil kot posameznik najboljši z dvema zmagama. Med kosarkaricami je bilo precej razburjivo. Najbolji uspeh so dosegle domaćinke, ki so dosegle drugo mesto. Tudi rokometarji in rokometašice iz Kranja so prisostvovali, saj so oboji dosegli drugo mesto. V nogometu je zmagala reprezentanca Reke, ki je igrala z reprezentanco Kranja neodločeno 2:2, sode zaradi boljše količine v kotih so Rečanki osvojili prvo mesto. Teniški dvoboj med Kranjem in Jesenicami je bil zaradi slabega vremena prekinjen pri stanju 2:2.

Kosarki je zmagal Slavonki Brod pred Subotico, Reka, Kranjem, Jesenicami in Skofjo Loko. Ženske: Priština, Kranj, Slavonki Brod, Reka, Jesenice, Subotica. Rokomet: Reka, Kranj, Slavonki Brod, Subotica, Niš, Priština, Tržič, ženske: Subotica, Kranj, Slavonki Brod, Reka, Bosanski Samac, Tržič. Nogomet: Reka, Kranj, Slavonki Brod, Bosanski Samac, Tržič.

Odbojka: Jesenice, Reka, Slavonki Brod, Priština, Kranj, Subotica, Bosanski Samac, ženske: Jesenice, Kranj.

Namizni tenis: Kranj I., Kranj II., Subotica, Tržič, ženske: Kranj, Subotica, Priština.

Sofija. — Na velikem mednarodnem atletskem mitingu, ki ga je prvi dan zelo močno zaliv, sodelujejo tekmovalci iz 11 držav, med njimi tudi Jugoslavlani Rukavina, Kuzmanović in Jocić. Prvi dan je v predtekmi na 110 m z ovirami nastopil Rukavina in za Belgarom Kaburovom zasedel drugo mesto s časom 14,9 ter se tako plasiral v finale.

Ischia. — V osmi etapi mednarodne kolesarske dirke po Italiji so tekmovalci s posamičnim startom. Proga je bila dolga 31 km in speljana po otoku Ischia blizu Neapla. Zmagal je Italijan Catalano z 22:23 pred Francozom Anquetilom 23:15 in Belgijcem Van Looven 33:30. V generalni razvrstitvi je rožnato majico še nadalje zadržal Luksemburčan Gaul.

Streljanje: Kranj, Niš, Subotica, ženske: Niš, Jesenice. V. 7. 1000 m Homan (Skofja Loka) 2:38,1, 4 x 100 Subotica 48,6, višina: Seljak (Kranj) 170, daljina: Milosavljević (Niš) 42,32, ženske: Homan 12,1, disk: Blenkus (K) 43,32, ženske: 60. Lopar (S) 8,5, 400 m: Jemšnik (K) 1:07,6, 4 x 60 Kranj 34,7, višina: Ogudin (R) 140, daljina: Horvat (S) 435 cm, krogi: Brajić (S) 9,47, disk: Orlov (R) 30,15.

Sah: Kranj, Subotica, Priština, Slavonki Brod itd.

Uspen nastop »Partizana« Ilirija

Ljubljana, 24. 5. Sinoči je bilo v Ljubljani prvenstvo »Partizana« Ilirija v Zgornji Siski na svojem letnem tekmovanju z uspešno akademijo proslavilo 40-letnico ZKJ in »Dan mladosti«. Najprej so prišli v korakali na tekmovanje vsi družstveni oddelki — telovadci in telovadkinje, kosarkarji, nogometaši, kegljači in igralci namiznega tenisa, na čelu odredkov pa so zastavonoše nosili državno, partijsko in društveno zastavo. Potem ko je mladinska godba iz Litostroja zagajala Internacionalno, je zbrane pozdravil podpredsednik društva tov. Setina, nato pa se je začel spored. V osmih

točkah je nastopilo nad 260 telovadecih — od cecibanov do mladincev, članov in članic. Cebibani in pionirji so pokazali prikupne igrice, s katerimi se zabavajo v društvu. V tretji točki so mladinci lepo izvedli zletne vaje, za njimi pa so pionirke skakale čez konja na šir. V peti točki sporeda smo videli spet zletne vaje mladink, nato pa so mladinci v parterju pokazali nekaj dovršenih akrobatskih prvin. Zadnji točki sta močno navdušili zlasti ljubitelje vaj na orodju. Mladinke in člani

ce so pokazale svoje znanje na dvovinskih bradli, ob zaključku pa so člani in mladinci nastopili na drogu. Med vsemi je požel največ odobravanja mnogo obetajoč: Tine Srot, ni manj pa ni ugaljal olimpijski kandidat Marjan Trojar, ki je nastopil kot gost. Učinkovito akademijo je zaključil lep ogled in več kot tisoč gledalcev je zadovoljnih odhajalo domov. V programu akademije je bil sicer tudi nastop šole, vendar je strah pred dežjem gledalce predčasno pregnal s telovadišča.

PRVENSTVO »PARTIZANA« V KOŠARKI

Oba naslova v Koper

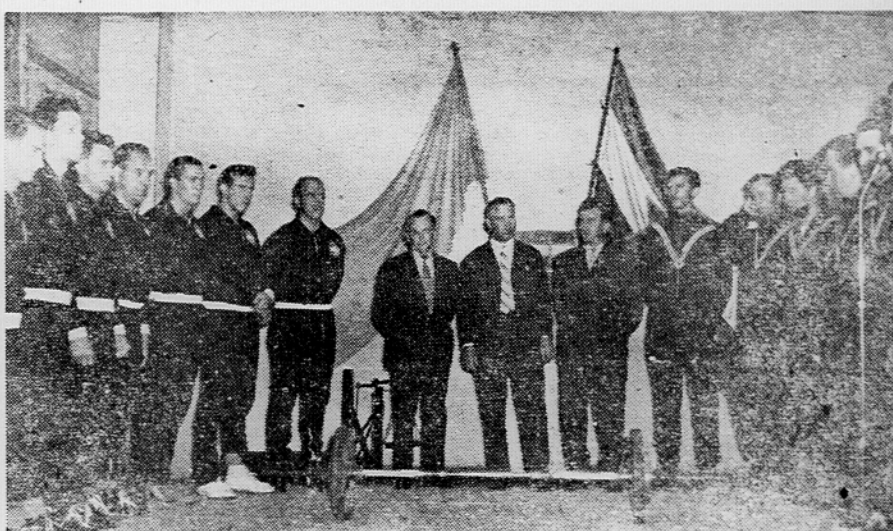
Ljubljana, 24. maja. — Dopoldne je bilo v Ljubljani prvenstvo »Partizana« Slovenije v kosarki. Žal so nastopili samo mladinci in člani, medtem ko mladink in članic na tem tekmovanju ni bilo. Organizatorji tekmovanja se je prijavila samo ena ekipa (Zalec), zato je bilo treba žensko prvenstvo odpovedati. Mladinci so tekmovali na Taboru, člani pa na igrišču pod Cerkovnim gradom. Vsi so tekmovali po zbiru na izpadanje, ob koncu pa sta se moštvi, ki sta izpadli, pomerili za tretje in četrto mesto. Tako pri mladincih kot pri članih so nastopile po štiri okrajne vrste. Murška Soba spet ni poslala na to prvenstvo nobene ekipe, Mariborčani in Gorčani (Tolmin) pa so morali odpovedati svojo udeležbo zaradi domačih festivalov. Skofja, da se tega prvenstva niso udeležili tudi kosarkarji iz Tolmina in Maribora, saj bi bilo potem tekmovanje še vse bolj zanimivo.

Kvalitetna raven nastopajočih moštvev je bila še kar zadovoljiva, zlasti pri mladincih Koper in Novca mesta smo videli pravi zagrizen borbo za prvo mesto. Pri članih sta bili za razred boljši moštvi Postojna in Moste, saj Postojnčani tekmujejo v prvi republiški ligi.

Rezultati — mladinci: Javornik: Novo mesto 13:24, Kamnik: Koper 12:24, Koper: Novo mesto 20:16, Kamnik: Javornik 24:16, člani — Postojna: Moste 35:26, Skofja Loka: Zalec 25:13, Postojna: Skofja Loka 30:12, Moste: Zalec 20:0 p. f.

Vrstni red — člani: 1. Koper (društvo Postojna), 2. Ljubljana (Moste), 3. Kranj (Skofja Loka), 4. Celje (Zalec); mladinci: 1. Koper (Koper), 2. Novo mesto (Novo mesto), 3. Ljubljana (Kamnik), 4. Kranj (Javornik).

Zmagovalni vrsti sta si pridobili pravico nastopa na prvenstvu Partizana Jugoslavije.

Stockholmski in ljubljanski dvigalci uteži pred začetkom nastopa. Švedski gostje so bili izvrstni in so pospravili izdatno zmago proti večkratnim jugoslovanskim prvakom.

KONČAN JE TURNIR KANDIDATINJ V PLOVDIVU

ZVORIKINA PRVA, NEDELJKOVIČEVA DRUGA

V zadnjem kolu šahovskega turnirja kandidatkinj za svetovno prvenstvo sta obe vodje igralni rezultati, tako da se vrstni red v bistvu ni več spremenil.

Izidi: Karakas: Zvorkina remi, Borisenko: Volpert remi, Keller: Hugot 1:0, Pogorelevi: Rootare 0:1, Eretova: Rinder remi, Lazarević: Graser 0:1.

Lazarević je skušala z ostro igravo doseči delitev četrtega mesta. V nepravem trenutku pa je

žrtvovala kmata in je bila že ob prekinitvi izgubljena.

KONČNO STANJE: Zvorkina 11,5, Nedeljković 10,5, Volpert 9,5, Keller in Rootare 9, Lazarević 8, Karakas 7,5, Borisenko 7, Rupcova 6,5, Eretova 6,5, Graser 5,5, Pogorelevi in Rinder 4,5, Todorova 3,5, Hugot 2,5.

Zvorkina si je tako priborila pravico izjaviti svetovno prvakino. Bikova, Jugoslovanka Nedeljković pa si je z drugim mestom pripisala zelo velik uspeh.

Za naziv mojstrov-strelcev v Sloveniji

Alavanja, Jež, Stražiščarjeva ...

Ljubljana, 24. maja. Na strelišču ob Dolenski cesti je bilo danes zaključno kvalifikatno tekmovanje za naziv mojstrov-strelcev LRS, ki ga je Slovenska zveza Slovenstva prvič priredila z namenom, da bi najboljši slov. strelci lahko pomerili v pravi tekmi svoje sposobnosti v streljanju z najboljšimi razpisanimi tekmovanimi orožjem. Hkrati pa ocenila znanje vseh najboljših, ki bodo zastopali našo republiko v juliju na državnem prvenstvu v Sarajevu.

Prijaviteljen — žal niso sodelovali — prav vsi slovenski mojstri — strelci — so sprva streljali na domačih streliščih trikrat, približno 6 odstotkov pa se jih je plasiralo v zaključno tekmovanje v Ljubljani. Člani so ond streljali trikrat z vojaško in malokalibrsko puško domače proizvodnje, članice trikrat z domačo malokalibrsko puško ter strelci s pištolemi v posebni konkurenci trikrat z vojaško pištolo.

Izidi v prvih dveh preizkušnjah niso zadovoljili strokovnjakov SZ Slovenije. Šele na današnjem tekmovanju so mnogi strelci dosegli odlične rezultate, katerim so dokazali, da so slednjeje je v dobri formi. Prav današnji izidi kažejo, da slovensko zastopstvo na državnem prvenstvu v Sarajevu ne bo brez možnosti za odlične plasme.

Prvi so danes nehali tekmovali tekmovalci z vojaško pištolo. Tudi je najboljši so se razvrstili takole: Umek 482, Alavanja (oba Ljubljana) 415 in Mejavšek (Celje) 470 krogov. Zlasti dobro je tokrat srezal favoriti tekmovanja domačin Umek, vendar je v skupni oceni obstal šele na 4. mestu. To predvsem zato, ker je na prvem takem tekmovanju pred dnevi zbral samo 418 krogov.

Naslov prvaka mojstrov-strelcev LRS z vojaško pištolo za leto 1959 je osvojil Pavle Alavanja (Ljubljana), ki ima po vseh treh nastopih najboljšo povprečje — 1569 krogov. Ostala najboljša mesta pa so zasedli: 2. Mejavšek (Celje) 1365, 3. inž. Letonja 1359 in 4. Umek (oba Ljubljana) 1345 krogov.

Med člani z vojaško puško so se najboljši razvrstili takole: Mikolić 496, Jež 481, Planinc 476 (vsi Ljubljana).

MLADINSKO TEKMOVANJE SLOVENSKEGA MEST

Ljubljana — drugi prva

Na tradicionalnem mladinskem ekipnem tekmovanju slovenskih mest v počastitev dneva mladosti in za prehodni pokal prireditelja — Strelske zveze Slovenije — so letošnje streljale mladinske reprezentance Ljubljane, Maribora, Celja, Kranja in Nove Gorice, medtem ko se za letošnjo tretjo reprizo, ki je bila večera na strelišču ob Dolenski cesti, niso prijavile reprezentance Novega mesta, Murske Sobe in Koper.

Lanski zmagovalci na tem tekmovanju moštvo Ljubljane — v prvi izvedbi leta 1957 so zmagali Celjani — so tudi letos zasedli prvo mesto. Tekrat so zbrali 912 krogov (glejli 232, Mikolić 232, Kaučič 226 in Rebolj 219). Na drugo mesto se je plasirala reprezentanca Celja z 889 krogov (Dečman 238, Brečko 236, Jeram 221, Sršen 209). Ostala mesta pa so zasedli: 3. Kranj 811, 4. Nava Gorica 792, 5. Maribor 777.

Tekmovalci so streljali z malokalibrsko puško. Organizacija celotne prireditve je zadovoljila vse udeležence in tudi številne gledal-

Johansson pred velikim dogodkom

Evropski boksarski prvak težke kategorije Sved Ingemar Johansson je dne 2. maja sedel v prvi vrsti hotelske dvorane v Indianopolisu (ZDA), kjer je njegov tekmeč za naslov svetovnega prvaka Amerikan Floyd Patterson imel na preizkušnji zadnjega partnerja pred odločilnim dvobojem z njim — Angleža Briana Londona.

V enajsti rundi je svetovni prvak Patterson udaril zares in položil svojega nasprotnika k. o. na deske. Tako je Patterson že četrty obranil naslov svetovnega prvaka in zaslužil pred glavno prirediteljo — se pravi pred srečanjem z Johanssonom samim na dan 25. junija v New Yorku še okroglo 250.000 dolarjev drobiža, od česar pa je moral Londonu za težke trenutke v pogovoru z njim odšteti okroglih 60.000 dolarjev. Gledalcev je bilo razen Johanssona še 8000.

Ko je bil boj končan, so seveda radovedni novinarji navajali nanj, kako in kaj misli o svojem bodočem nasprotniku, s katerim mora obračunati za tako pomembno odločitev in tudi precejšen kup denarja. »Mislil sem, da je to kaj dobro, da bom jaz zasedel Pattersonov prestol. Vsekar se ob tej predstavi nisem imel mnogo na-

učiti. Patterson je zelo dober, toda zdi se mi, da je vzel zaslužek tega večera bolj z lahke strani. Če bi bil zavil pesti zelo malo prej vsaj malo krepkeje, bi mu ne bilo treba čakati do XI. kroga na konec«. Zraven evropskega prvaka je sedel tudi njegov menažer Rosensohn in pridno fotografiral posamezne prizore s tega dvoboja.

Ingemar Johansson je konec aprila prisel v Združene države Amerike s celo suito, saj ga razen njegovih staršev spremlja tudi (kajpada) njegova zaročenka in nekaj bratov in sester ter še več drugih, ki bodo skrbeli za njegovo kar moč zbrano počutje. V ostalem pa pripravevanja in bobnanje o celih karavanah Svedov, ki bodo v juliju potovali prek Ocean samo zato, da bodo navijali za svojega ljubljence Johanssona, ne bodo obveljala. Tudi optimizem, ki se je polastil njegovih rojakov prve čase, ko se je izvedelo, da bo lahko posegel po najvišji boksarski lovoriki na svetu, se je v zadnjih tednih precej polegal. Vest, da bo izletnikov iz Švedske v ZDA ob tej priložnosti najmanj 5000, je močno zbledela. Švedski potovalni uradi so do zdaj prejeli vsega menda pičlih sto prijav najbolj gorečih pristašev boksarskega ljubljence. Potovanje stane približno 2000 švicarskih frankov in velika večina si je pravočasno premislila, da bi izdala toliko denarja za nekaj minut veselja (ali razočaranja) v tem dvoboju, ki bodo odločilne za zmago ali poraz enega izmed obeh tekmecev.

Tudi tehnični strokovnjaki so glede izida tega dvoboja začeli delati čisto trezne račune. Ti so dobili še mnogo konkretnije oblike, odkar je prisel na Švedsko bivši svetovni prvak te vrste Maks Schmeling iz Zahodne Nemčije, ki se je z Johanssonom malo podrobneje pomenil o njegovi formi in mu tudi prišepetal nekatera dragocena navodila, kako bi mogel v tem dvoboju najzanesljiveje ostati cel. Javnosti pa je Schmeling po kratkem bivanju na Švedskem izdal tole precej zgovorno izjavo: »Ingemar živi ta čas popolnoma tako, kakor da bi imel naslov svetovnega prvaka že v žepu«. In to je zelo napak ter bi utegnil imeti daljnosežne posledice celo tam, kjer bo o tem izrečena zadnja beseda. Svetovne lovorike namreč ne rastejo pri tleh...

OBČINA LJUBLJANA - BEŽIGRAD JE Z VELIKIM TELESNOVZGOJNIM NASTOPOM PROSLAVILA DAN MLADOSTI

Mladost, sproščenost, veselje

Nad 2000 nastopajočih na občinskem telovadnem nastopu na stadionu Odreda — Sodelovale so šole, sindikati, Partizan, gasilci, strelci, predvojaška vzgoja in delovne brigade

LJUBLJANA, 24. maja. — Danes popoldne so v občini Bežigrad z mogočnim nastopom vseh telesnovzgojnih in sorodnih organizacij dostojno proslavili 40-letnico ZKJ in Dan mladosti. Pri tej lepi manifestaciji je sodelovalo 8 šol (4 osemletke, 2 nižji šoli, 1 gimnazija in 1 vaješka), nadalje pripadniki »Partizana«, sindikata, JLA, gasilci, strelci, delovna brigada in predvojaška vzgoja.

Ze nekaj tednov pred današnjim nastopom so se za Bežigradom marljivo pripravljali

za današnji nastop. Znanj telesnovzgojnih delavci Gregorka, Lesjak, Vazzazova, Kumer, Čamerlik, Milohojca in drugi so krepko poprijeli za organizacijo te množične prireditve, seveda pa so jim ob strani stali tudi šolski telovadni učitelji in vodstva šol nasprotni sindikati in druge organizacije. Razen šol so tudi sindikati prispevali k tej proslavi: pomemben delež, saj je v okviru 32 sindikalnih podružnic tekmovalo okoli 850 pripadnikov sindikata.

Kmalu po 15. uri so začeli prvi gledalci polniti Odredov

stadion. Po Pieteršnikovi ulici se je postavil dolg sprevod nastopajočih, ki je krenil po Livarski ulici na Titovo in zavil pred stadion.

Ura kaže 15.30. Zda se že na stadionu ogromne množice sodelujočih. Na tribunah se gnetejo gledalci, ki nestrno pričakujejo začetka.

Na živopisno zeleno preprogo stadiona pritečejo pionirji z zmaj, nekaj časa tekaajo po travi, nato pa se razpršijo na vse strani. Godba JLA zaigra. Fanfare... Ze korakajo telovadečji na stadion. Sprejaj nosijo slovensko, partijsko in državno zastavo. Nato sledi vrsta rdečih praporov, ki plavajo v vetru. Deset pionirjev nosi rdečo zastavo, ki jo dvignejo na drog. Godba JLA igra Internacionalo. Potem spregovorijo predsednik občine tovariš Homán: ... V imenu

občine otvarjam ta velik nastop, ki je posvečen 40-letnici ZKJ in Dnevu mladosti... Po zdravljam nad 2000 nastopajočih...

TOČKA ZA TOČKO

Prvi so na vrsti pionirji. Njihov nastop vzbuja med gledalci veselje in smeh. Lovijo se, igrajo z žogami, s palicami tekmujejo v štafetah, vozijo »šajtrgo«, poskakujejo z zavetnimi nogami v vrečah. Takoj za njimi pritečejo pionirke z balončki.

»Jooj, joj,« se razlega med množico, ko pionirke izpustijo balone v zrak.

In potem se vrstijo točka za točko. Pionirke se v pisanih krogih igrajo z žogami in lovijo. Nova točka: prikaz vadbe atletike. Naši vrhunski atleti Usenikova, brata Pavčiča, Škrjančeva itd. vodijo vrste mladih atletov. Za njimi spet razgibane točke: dve dolgi vrsti pionirjev se kosata v štafeti, namesto pajc nosijo zastavice.

In za tem spet živahno kolo mladink, štafeti tek mladincev in mladink, športne igre, košarka, odbojka, roketni itd. Za poseben užitek poskrbijo atleti Olimpije s tekmo na 100 m. Milunović in Torkar sta z 11,2 najhitrejša. Tako poteka več kot dveurni program, poln mladostne sproščenosti in veselja.

Ob koncu pa spet buren aplavz: nastop pripadnikov JLA, ki v zaključni točki postavijo številko 40 — 40 let dela, naporov in zmag naše Partije.

V mednarodnem turnirju v grško-rimski rokoborbi v Grazu je jugoslovanski tekmovalci muške kategorije. Forro zasledil drugo mesto. V peresno lahki kategoriji je bil Konstantinović tretji. Martizović je lahki pa drugi.

NA VRTILJAKU V CARIGRADU CUDNO - A VENDER...

V nadaljevanju evropskega košarkarskega prvenstva v Carigradu je največje presenečenje pripravila reprezentanca Belgije, ki je presegla Bolgarijo 79:77. S tem se je položaj v skupini, v kateri je tudi Jugoslavija, zelo zapletel.

Pred tekmo Belgija — Turčija in Belgija — Jugoslavija je situacija naslednja: Belgija ima 4 točke ter pozitivno razliko košev (+3), Jugoslavija in Bolgarija imata po 2 točki, pri čemer pa imajo Bolgari razliko košev (+6), Jugoslavlani pa (-3). »er bodo Bolgari sko- raj zanesljivo zmagali proti Turčiji, bo tekma med Jugoslavijo in Belgijo odločala o drugem finalistu te skupine. Toda Jugoslovonom sedaj ni potrebna samo zmaga, marveč mora biti ta dosežena s 9 koši razlike.

V ostalih tekmah je Italija premagala Vzhodno Nemčijo 85:63, Perzija pa Avstrijo 9:42.

etapi: 1. Ljubljana-Hotavlje (43,7 km), 2. Hotavlje-Cerko, Spodnja Idrija, Ziri, Hotavlje (49,3 km), 3. Hotavlje-Skofja Loka — Ljubljana (51,4 km).

Podrobn. izidi so taki:

Motorji: Kosmač (Radovljica) Tomos 50 cm, Korel (Ptuj) Tomos 175 cm, Motorč (Ravne) — Tomos 50 cm, Stepančič (Trzin) — Rumi 125 cm, Svačan (Gornja Radgona) — Tomos 175 cm, Stefe (Trzin) — Horex 175 cm.

Avtomobili: Flis (Ravne) Opel Rekord, 125 Mali (Trzin) Zastava 600 cm, Cankar (Kranj) Zastava 600 cm, Skofic (Radovljica) — Zastava 600 cm, Sušteršič (Radovljica) — VW, Jovan (Celje) — Zastava 600 cm itd.

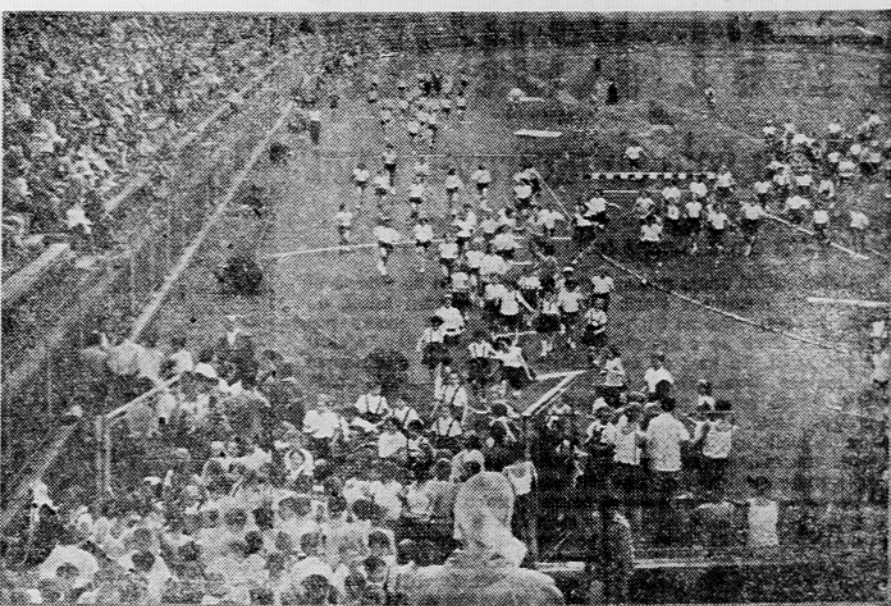
V CARIGRADU — VSE PO RACUNJE

V nadaljevanju evropskega košarkarskega prvenstva v Carigradu ni bilo nobenih presenečenj, tako da se bodo v finalu uvrstile vse favorizirane ekipe.

Jugoslavija je v drugi tekmi le z težavo premagala Turčijo 70:65 (30:30). Turki so se upirali bolj kakor je bilo pričakovati, pri čemer jih je posebno podpiral domače občinstvo. Koše za jugoslovansko reprezentanco so dosegli: Korač 34, Djurić 15, Dermastia 7, Danev 6, Krištančević 6 in Minja 2.

Jugoslovanska reprezentanca se bo danes pomerila z Belgijo, zmagovalci te tekme pa bo igral dalje v finalu.

Izmed ostalih tekem je bilo najpomembnejše srečanje med Francijo in Italijo, ki je dalo drugega finalista (s Sovjetsko zvezo) v skupini C. Francozi so izločili Italijane s 50:47 (22:24).

Prizor s stadiona Odreda po končanem nastopu mladine družbenih organizacij in šol občine Bežigrad

SLOVENSKA CONSKA NOGOMETNA LIGA

BRANIK — NOVI PRVAK

Medtem ko je bilo XIX. kolo v znamenju zmag gostujočih moštev, je bilo XX. kolo slovenske conске lige uspešno za domačine, razen Grafičarja, ki je izgubil srečanje na svojem igrišču. Z izdatno zmago proti Izoli je mariborski Branik dokončno in z velikim naskokom pred svojimi zasledovalci osvojil prvo mesto in postal prvak za l. 1958/59. Z osvojitvijo prvega mesta je moštvo Branika pridobilo pravico do sodelovanja v kvalifikacijskem tekmovalju (14. VI.) za vstop v zahodno skupino II. zvezne lige.

Po zmagi Slovana nad Mariborom in porazu Izole ter Grafičarja je težko reči, kdo bo izpadel iz SCL. Slovan je veljal za zanesljivega kandidata, ker je v jesenskem delu osvojil le 3. točko. Toda z izrednim prizadevanjem igralcev so Moštani v pomladanskih kolih prvenstva zbrali 9 točk.

Slovan: Maribor 2:0 (1:0)

Ljubljana, 24. maja. Skoraj odločilno srečanje slovenske conске lige za razpisitev na dnu lestvice med domačim Slovanom in Mariborom, ki je bilo na igrišču Slovana na Kodeljevem, se je končalo z zasluženim zmago Slovana z rezultatom 2:0 (1:0). Gola sta dosegla: v 23. minuti in v 79. Osrednji z enajstmetrovko. Pred okoli 1200 gledalci je sodil zelo dobro Butkovec iz Trbovelj.

Mladi Slovanovci so s preprosto igro dolgih pasov presenetli dokaj dobro vigrano moštvo Maribora in zasluženem premagali svojega nasprotnika. Igra je bila ves čas živahna, pred vrati obeh vratarjev pa so se vrstile številne nevarnosti, ki so jih obrambni igralci uspešno reševali. Vratar Slovana Zabajk je bil nekoliko boljše od svojega nasprotnika, uspešno je posredoval skoraj v vseh primerih. Lahko rečemo, da je ubranil dve zelo nevarno streljani žogi in tako pripomogel k svojemu moštvo do popolnega uspeha.

Ljubljana: Grafičar 3:0 (1:0)

Prvenstvena nogometna tekma med domačima tekmovalcema Ljubljano in Grafičarjem, ki je bila odigrana še v soboto na igrišču Svobode na Viču, se je končala z zmago Ljubljane z rezultatom 3:0 (1:0). Gole so dosegli: v 8. Lobotiča (vznemirni izbrabi vsaj enajstmetrovke in v 94. Bogataj. Sodil je pred približno 800 gledalci Sušnik iz Ljubljane.

Tekma je bila mlačna, igralci Ljubljane so imeli več besede na igrišču, mnogo so tudi streljali, toda neotodno. Tudi Grafičar je imel nekaj priložnosti, kar pa napačali niso znali izkoristiti.

Zdi se, da je sodnik podajšal prvi polčas za eno minuto, drugi pa za cel dve minuti. Razen teh dveh minut je sodnik podajšal drugi polčas še za dve minuti, in sicer zaradi tega, ker je bila žoga zunal igrišča. Sreča, ko prejel žoga ne bi bilo treba niti omenjati, če ne bi v zadnjih sekundah levi krilec Ljubljane dosegel gol. Zaradi tega je vodstvo Grafičarja vročilo pritožbo proti registraciji tekme.

Se o sedmih kolih Branika

Mariborski Branik si je v soboto z izdatno zmago nad Izolo 7:0 (3:0) že zaslužil nastop v republiškega prvaka. (Ker smo v nedeljski številki utegnili objaviti samo izid te tekme, objavljamo tu še nekaj podrobnosti. Op. uređ.)

Obmorcem bržkone nista prišla preveliko igrišče in spolzka trava. Tako je Branik, čeprav ni igral najbolje, vendar med nešteti možnostmi izbral vsaj sedem, ki so bile za goste neresljive naloge. Prvi so napadli gostje in iz zaporedoma izšli tri kote. Enako je tudi Branik imel več priložnosti, vendar se je šele 30. min. Cokov znašel v gosti pred vrati Izole 1:0. Napad za napadom Branika je naposled zaustavil prav dobri sodnik Kolaša iz Murske Sobote in prisodil enajstmetrovke.

V CARIGRADU — VSE PO RACUNJE

In si tako omogočili nastop v finalu.

Ostali finalisti bodo Madžarska in Rumunija ter CSR in Poljska.

Teden boksa v Luzernu

Luzern, 24. maja. — V dvorani Allmend je bila sinoči ob 20.30 slovesna otvoritev XV. evropskega prvenstva v boksu za amaterje, na katerem bo tekmovalo še ves ta teden 180 boksaev iz 25 držav, med njimi tudi trije — Mitrović, Bantamski, Benedek in lahki in v Jakobčević v polsrednji kategoriji — iz Jugoslavije.

V soboto zjutraj so zdravniški napreji pregledali vse tekmovalce, nakaar je tekmovalna komisija izdala prve paze za predtekmovalne tekmece. Mitrović bo boksal z 26-letnim avstrijskim delavcem Petrina, ki je znan po vseh Evropskih boksarskih prvenstvih. Drugi Jugoslovanski zastopnik Benedek se bo boril z vzhodnonemškim tekmoceem Labanom, ki je dvakrat-

uspešen tudi v 80. min., medtem ko je zadnji gol zabil Sober štiri minute pred koncem. Gostje so le poredko napadali, marveč se samo branili na lastni polovici. Napad v 65. min. je Filipanič z več padci kakor riba zavrnil in ohranil domačo mrežo nedotaknjeno.

V moštvi Izole sta igrala boljše kakor ostali Lukin in Radović, v moštvo Branika pa je bil najboljši Elzner.

Triglav: Rudar 3:2 (2:2)

Kranj, 24. maja. Pred 1500 gledalci je domači Triglav danes zmagal za tretjič zapored. Awi kaže, da pod vodstvom trenerja Pliska lepo napreduje, saj je v razmeroma kratkem času prebrodil Krizo.

Rudar: Ahlin, Cigler, Hladnik, Lamovšek, Sorn, Mrežar, Perc, Majcen, Knavs, Jakše, Oprešnik.

Triglav: Dugarin, Sturlar II, Dolenec, Čebuli, Brezar II, Šrakar, Mihelič, Gajšek, Brezar I, Krasovec, Stular I.

Sodnik: Kljančič (Ljubljana).

Tekma je bila že takoj v začetku zelo trda. Prve minute so pripadale domačincem, vendar so prvi gol zabil gostje (Knavs) igra je bila odlična, še ostrejša, da celo preveč. Zato je moral že sredi prvega polčasa zaradi poškodb z igrišča Oprešnik v 14. minuti je Triglav dosegel prvi gol iz kota (Mihelič). Isti igralci je 9. min. pozele zabil še drugega vendar so gostje kmalu nato (v 23. min.) izenačili po strelu Perca.

Štiri minute po repirju je Mihelič dosegel končni izid. Ves preostali del igre so bili domačini boljše a Ljubljani izkoristili priložnosti pred vrati Triglav koncem je Knavs izenačil rezultat, toda sodnik po posredovanju megega pomočnika ni priznal tega zadetka.

Kladivar: Jesenice 10:0 (5:0)

Celje, 24. maja. — Domači Kladivar je danes po mli volji počenal z gosti z Jesenice, kar je hotel, saj je ti niso pokazali nesar razen gola. Najboljši igralec na terenu — domačin Brbernik je tako zlahka zabil pet golov, ostale pa Marincek (3). Hodevar in Vodeb.

V celjski nogometni podzvezd me konča takole: Rudar (Hrastnik) — Olimp 1:3, Rudar II (Trb.) — Proietarac 1:3, TUD Rudar (Velenje) — Brastovc 2:2, Celje (Brežice 2:1, TUD Slov. Konjice — Kovanec 5:1.

Sobota: Krim 1:1 (0:1)

Murska Sobota, 24. maja. — V razburilju tekmi so imeli domačini terensko premoč, vendar je bil njihov napad neučinkovit, pri streljanju na gol pa so imeli tudi nekaj moštov. Nad tisoč gledalcev je bilo s prikazano igro nezadovoljnih. Vse grate vredno te bilo nešportno vedenje. Krimovega igralca Kampa ki je namenoma brodil igralca Sobot — Murbeca, sodnik je Božičević iz Maribora. B.

PRVENSTVO LRS V ROKOMETU

Maribor, 24. maja. Trbovelčanji so si priborili zmago šele v zadnjih sekundah igre, vse dotlej pa so bili Mariborčani v očitni premoči in bi bili lahko osvojili dve dragoceni točki, ki bi jim zagotovili mesto v slovenski ligi.

V nogometni tekmi za pokal maršala Tita je Sobota II premagala Turniške s 5:1 (0:1).

DVIGANJE UTEŽI Izdatna zmaga

Dom telezničarjev v Ljubljani je bil v soboto zvečer nabito poln do zadnjega kotička. Številni privrženci dvigovanja uteži so namreč za vsako ceno hoteli videti pri delu močno ekipo švedskega kluba Stockholm in domače moštvo prvaka Ljubljano.

Po zanimivem poteku je naposled izdatno zmagala švedska ekipa, ki je dvignila 1609 kg. domače moštvo pa samo 1486 kg. Visoka zmaga švedskih dvigalcev je bila popolnoma zaslužena, saj so bili mnogo močnejši izkazali pa so se tudi z boljšo tehniko. Med posamezniki so se v tem prijateljskem dvoboju posebno izkazali domačin Colančič s 347,5 kg. Brandt (Stockholm) s 335 kg in Dolenc (Ljubljana) s 330 kg.

NENCINI — ZMAGOVALEC IX. ETAPE

V deveti etapi mednarodne kolesarske dirke za profesionalce »Giro d'Italia« je zmagal domačin Gasto Nencini, ki je 206 km dolgo proro od Neaplja do Vase prekosel s 5 urah in 27,11 minutah. V skupni oceni vodi še dalje Luksem-

Kajakšaši — še več treninga

Danes je prvič v letošnji sezoni oživila Sava pri Tacnu — kjer so se pomerili v mednarodni tekmi kajakšaši in kanuisti na divjih vodah. V soto je šlo 41 tekmovalcev in 2 tekmovalki iz vse Slovenije in Hrvaške.

Prireditelji, Ljubljansko brodarško društvo, so bili že kar v skrbih zaradi nizke vode, pa jih je tež rešil vseh problemov. Čeprav vrga ni teka z vrha jezua, je vendar terjala od tekmovalcev, kar največ tehnične znanja in kandičije. Večini tekmovalcev so se tekmovalci kajakšev moštvo so si na progi vsi najboljši tekmovalci iz Ljubljane, N. Gorice, Maribora in Zagreba. Največ zanimanja je bilo za Goričane in Ljubljance, ki se bodo

NOV SLOVENSKE REKORD PELCA (LJ.) NA 100 m PRSNO S 1:17,9

PRVA REVILJA V BAZENU

VIDEM-KRSKO, 24. maja. — Valtic nenadoma vremenu zadnjih dni in razmeroma zgodnjemu datumu se je danes zbralo v krškem bazenu vse, kar v Sloveniji kaj pomeni v plavanju. Bazen domaćih plavalcev se je tekmovalna udeležila tudi tekmovalci ZPK Ljubljana, Hribe, Neptuna (Celje), Rudarja in Fužinarja iz Raven, pač pa kranjskega Triglava ni bilo tamkaj. Čudno je, da ta klub, ki ima za seboj dosti zimskega in pomladanskega treninga, ni prišel na to otvoritveno tekmovalje v prireditvi Plavalne zveze Slovenije in v proslavo Dneva mladosti. Ob zaključku te prireditve, so se sproti tekmovalcem sodelovali tekmovalci PK Celozela, tod ali tam ni bila brez pomanjklivosti.

Za začetek sezone je presenetljiv nov slovenski rekord Janeza Peca (ZPK) na 100 m prostu: 1:17,9. Dobro obeta tudi domačina 15-letna Brekvarjeva, saj je z dvema zmagama pustila za seboj preizkušenci tekmovalci Tomiškovski in Horvato.

Za plavalnim programom (10 točk) je bil še turnir v vaterpolu, na katerem so sodelovali Ljubljana (dve moštvi), Neptun in Celozela. Ob zaključku te prireditve, so se sproti tekmovalcem sodelovali tekmovalci PK Celozela, tod ali tam ni bila brez pomanjklivosti.

Za začetek sezone je presenetljiv nov slovenski rekord Janeza Peca (ZPK) na 100 m prostu: 1:17,9. Dobro obeta tudi domačina 15-letna Brekvarjeva, saj je z dvema zmagama pustila za seboj preizkušenci tekmovalci Tomiškovski in Horvato.

Okrajni festival v Mariboru

MARIBOR, 24. maja. V proslavo Dneva mladosti je bila danes para da pripadniki telesnovzgojnih društev, JLA, civilne zaštite, strelcev, tabornikov in drugih. Sodelovalo je nad 5000 mladincev in mladink.

Na čela parade so šli člani avtomotorskega društva, za njimi pa konjeniki in ostali. Največ pozornosti je vzbujal zeleni Jurij s nestrno spremstvom. Učinkovit je bil nastop pri padcih JLA, ki so druzmno koračili po Partizanski cesti mimo fastne tribune, kjer so bili zbrani številni politični delavci, med njimi tudi sekretar OK ZKS MILOS LE. DINEK in drugi.

Ob zaključku parade je na trgu svobode spregovoril navzočim organizacijski sekretar ZKS mariborskega okraja Jože GRČAR.

Popoldne je bil na stadionu v Ljudskem vrtu veliki javni nastop, na katerem so sodelovali pripadniki

Večina je začelovnikov in divje vode se ne poznajo dovolj. Starejši tekmovalci naj počasi prenašajo svoje izkušnje na mladino.

O čenškem kajakštvu pa bi lahko skoraj objavili poseben članek. Ze dolga leta se vleče za nami praznina, ki je ni mogoče zamasiti. Na tem tekmovalju sta nastopili dve tekmovalki, kar povse vse. Tudi znanja pri njih ni mnogo.

Na srečo lahko nekaj bolj razvsehjih stvari napišemo o naših kanuisti, ki stalno napredujejo. Medtem ko smo imeli še pred nedavnim samo brata Bernota, so sedaj že trije dokaj izenačeni pari, ki bodo z marljivim delom lahko marsikomu prekrizali načrte.

Prireditve je bila prva v sezoni in to se je tudi poznalo, saj je bilo kar precej zamude. Upajmo, da se bodo tudi naši funkcionarji otajali, sicer pa je prireditelj lepo uspeša.

Tehnični izidi:

F-1 mojstri: Bone Pavel (N. Gorica) 1:44,0 sek., Sver Bogdan (LBD) Zadel Milan (LBD), F-1 I. razr.: Jug Lucijan (N. Gorica) 2:05,8 sek., Pelegrini Lucijan (isti), Tislar Števester (LBD), F-1 jun.: Habrun Branko (Vir. Zgb) 99,5 sek. Pogacar Janez (LBD), Hlede Emil (N. Gorica), F-1 ženske: Gregorij Maroela (Vir. Zagreb) 2:03,3 sek., Brandtner Alenka, C-2 moški: ing. Bernot — ing. Bernot 175,2 sek., Justin — Bolka, Zltnik — Zltnik (vsi LBD).

Sportna komisija AMD Ljubljane pod vodstvom direktorja večerašnjih motornih in avtomobilskih preizkušanj, ing. Milana Koširja in sodelavcev, je priredila to nedeljo že sedmo ocenjevalno vožnjo v počastitev dneva mladosti. Letošnja je veljala obenem še za prvo med petimi v okviru slovenskega republiškega prvenstva. Zmagovalec celotnega tekmovalja bo znan torej šele po širih nadaljnjih vožnjah. V vsaki tekmovalni — tako tudi v večeršnjem — ocenjujejo prireditelji prvih deset mest (za prvo 10 točk, za drugo 9 točk itd.), posebej za motoriste in posebej za avtomobiliste. Za zaključno oceno pa bo veljalo povprečje iz treh najboljših plasmajev slehernega tekmovalca.

Za letošnjo prvo prvenstveno preizkušnjo se je prijavilo sicer rekordno število tekmovalcev, na start pa jih je prišlo samo 78 iz vse Slovenije. Podatek pa le kaže, da se prireditelji tega športa želijo bolj za nimenati za take preizkušnje, ki jim nikakor ne gre odrekati izrednega propagandnega učinka za motorizacijo. Podatek pa le kaže, da se prireditelji tega športa želijo bolj za nimenati za take preizkušnje, ki jim nikakor ne gre odrekati izrednega propagandnega učinka za motorizacijo.

Prireditelji so zabeležili s to prireditvijo popoln uspeh, saj so so tehničnimi vložki dosegli izredno razgibanost čez potek, in to je tudi terensko vožnjo po Rožniku in lahko dosegli okoli Ljublane same. Ob približno 2 km dolgo tekmovalno stezo je namreč pobito več tisoč Ljubljancev in gostov iz vse Slovenije, ki so z veliko pozornostjo spremljali razburljive dogodke. Tekmovalci so morali namreč na progi po tozdu premagovati razne terenske ovire. Praga je bila resda za marsikoga predr oreh, tako da se ob pomoči gledalcev niti funkcionarjev ni mogel naprej do cilja 71,2 km zanimivo mesto za gledalce je bilo, toj po startu, ko so morali motoristi čez potek, in to je tudi v ostrem ovinku navkreber. Mnogi so ond zama poskušali sami nadlajati pot drugi pa so spetno usli le past, med njimi zlasti Saško Stepančič (Trzin), Edu Korel (Ptuj), smučarski reprezentant Janez Stefe in celo edina tekmovalka Mimi Kranjc iz Ljubljane.

Dopoladnska ocenjevalna vožnja (142 km) je bila razdeljena v tri

PRVI KORAK

za novo šolo so napravili sami

Zgledno prizadevanje Smarčanov, ki so zbrali že več kot 100.000 din za načrte in druga pripravljala dela

V litijski občini imajo precej skrbni zaradi nekaterih starih šolskih poslopij, tako na Štangi, na Savi, zlasti pa v Smartnem pri Litiji. Ta kraj so zaradi rastoče industrije zelo razvila. Staro šolsko poslopje ne zadošča več, saj imajo v nekaterih učilnicah celo po 3 izmene, eno učilnico pa imajo v sosednjem zadržnem poslopju. Prav zato so Smarčani že pred leti sprožili misel, da bi zgradili novo šolsko poslopje. Vaščani so dali izdelati načrte in so zbrali v ta namen že več kakor sto tisoč dinarjev.

Prostor za novo šolo je že določen. Nova šola bo stala na vzpetini nad vasjo, ob cesti, ki vodi iz Smartna proti Črnemu potoku. Medtem ko so v stari šoli le štiri učilnice, jih bo v novi 8, z raznimi kabinet, risalnico in drugimi pomožnimi prostori. Imeli bodo tudi lastno telovadnico. Sodiijo, da bo nova šolska stavba zadostovala za dobo prihodnjih 50 let. Po predračunu bo veljala okrog 90 milijonov.

J. Z.

Mali intervju

Nikolaj Vinček s svojim sinom

V občini Radlje ob Dravi so mi rekli, da je glasbeno življenje pri njih odvisno predvsem od prizadevanosti posameznih vodij, ki iz osebnega veselja do glasbe vzgajajo mlade godbenike. Zlasti velja to za čevljarja Nika Vinška iz Vuzenice.

Mojstra smo lahko našli. Ne toliko po napisu na hiši, kot po svetlečih se instrumentih, ki smo jih ušli skozi okno.

Tudi notranost njegove čevljarke delavnice izdaja bolj godbenika, kot čevljarja. Kričke, basi, trombe in klarineti zavzemajo na stenah več prostora kot čevljarstvo orodje.

Vinček sam, čekat in robati na prvi pogled, je tipičen rokodelc — unetnik. Žilave roke izdajajo delavca, topel lesk njegovih oči pa odkriva mehko godbevo duševnost.

«Od kdaj vodite vuzeniško gasilsko godbo?», smo začeli razgovor.

«V Vuzenici od leta 1940.»

«In instrumente imate kar pri sebi v delavnici?»

«Kar tukaj, ja. Saj so vsi moja last.» je dejal malce »zadržani».

«Ste jih sami kupili?» smo se začudili.

«Sam, ja. Postopoma, kakor je pač šlo z denarjem...»

«Koliko imate v celoti glasbil?»

«Sestnajst.»

«Pa vadite tudi kar v svoji delavnici,» smo vpraševali.

«Seveda, kar tu se najdemo vsak drug večer. Nikjer nismo mogli dobiti potrebne prostora za vaje doslej.»

«Kdo pa so vaši učenci?»

«Delavci, vajenci, večinoma mladi fantje. To je tudi slaba stran, ker mi potem, ko jih naučim, odidejo k vojakom, ali drugim v službo. Več kot 30 sem jih že izučil v teh letih.»

«In odkod dobivate notni material?»

«Sam ga pr-pisujem,» se je nasmehnil Vinček in odprl predal, kjer ima shranjene knjižice za svoj orkester.

Z lepo, enakomerno pisanimi notami je prekritih na stotine strani.

«Kdaj utegnate vse to, ko sami delate, brez pomočnika čevljarke usluge?»

«Podnevi res ne utegnem. Zvečer, kadar ni vaj, pa se usedem in v miru pišem. Včasih je že polnoč mimo, ko me čena opomni, da moram v posteljo...»

«Kdaj pa nastopa vaša, oziroma gasilska godba?»

«Ob praznikih, zabavah, kadar je pač treba...»

«Koliko na vam plačajo vaš učenci?»

Vinček nas je najprej začudeno pogledal, potem pa se je nasmehnil in zamahnil z roko.

«Saj jih ne učim, da bi s tem služili. Če pa dobro »prežemo», katero, so ljudje zadovoljni z nami, mi pa sami s seboj!»

(jp)

LJUBLJANA, 24. maja. Danes dopoldne se je začel na Urhu III. zbor Ljudske mladine PTT Jugoslavije. Zbora, ki je združen s proslavo 40-letnice ZKJ in SKOJ, se je udeležilo tudi 129 delegatov iz vse Jugoslavije. Po internacionalni je imela otvoritveni govor sekretarka komiteja LMS PTT Ljubljana tovarišica Julka Jamnik, nato pa je bil na podnožju spomenika žrtvam na Urhu kulturni program. Na koncu so delegati položili vence na spomenik. Zbor je nadaljeval svoje delo popoldne v kinodvorani v Vevčah.

Večja storilnost in večja proizvodnja

Novi tarifni pravilnik »Novolesa« iz Novega mesta predvideva plačevanje po času samo v takih primerih, kjer nikakor ni mogoče meriti učinkov. Tako bodo letos imeli nad

76 odstotkov delovnih mest plačanih po učinku. Tarifne postavke za dela po učinku so nekoliko višje kot lanske, ker so vnesli v nje lanske povišanje osebnih dohodkov ter zaradi manjših izravnav, ki so bile potrebne.

Za nagrajevanje po času je osnova strokovnost delavca, delovni staž in osebna ocena. Dokaj pregledno delo iskanje načina za nagrajevanje vodilnih ljudi v proizvodnji, katerih učinek ni mogoče meriti z običajnimi merili, je pa od njihovega dela odvisna organizacija proizvodnje, storilnost in kakovost. V osnutku predvidevajo za taka delovna mesta nagrajevanje po finančnem

učinku oddelka v sorazmerju na sklad plač. To pomeni, čim boljše bo organizacija dela in čim večja storilnost, kar se bo pokazalo v razmerju med finančno vrednostjo in skladom plač, višja bo premija vodilnega delovnega mesta.

Plan podjetja je zelo napet. Čeprav letos ne bo še stekel novi obrat vezanih plošč, predvideva njihov plan povečanje proizvodnje za več kot 40 odstotkov po vrednosti, kar pomeni okoli 135 tisoč din večjo vrednost proizvodnje na posameznega zaposlenega, kot so jo dosegli lani.

Po temeljitih analizah dosežanj proizvodnje v obratu Novo mesto, je obratni delavski svet sklenil zvišati norme povprečno za 15 odstotkov. O tem so se dogovorili tudi s kolektivom obrata. V tem obratu so pričeli s proizvodnjo novih izdelkov, med drugim tudi stolov za izvoz in za domači trg, zmanjšali pa bodo proizvodnjo drobne lesne galanterije. Zvišanje norm je bilo možno zaradi boljše organizacije dela in možnosti nagrajevanja po učinku.

V delitvi celotnega bruto dohodka so letos v »Novolesu«

dali večji odstotek na sklade. Lani je bilo razmerje 86,4 odstotkov na plače in 13,6 odstotkov na sklade, letos pa je to razmerje 80,4 proti 19,6. Zvišanje skladov silijo tudi obveznosti podjetja.

(r)

Novice iz Kočevskega

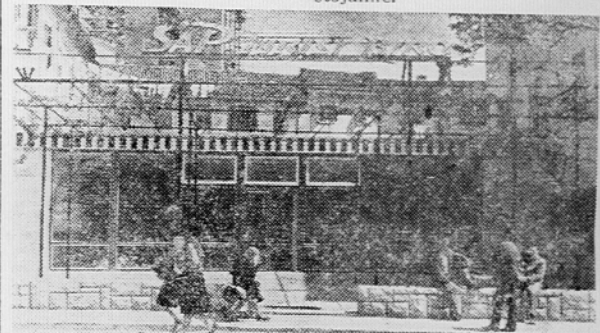
Poslovna zveza za kmetijstvo in gozdarstvo v Kočevju je zaključila lansko poslovno leto na vse uspešno. Vodstvo je posvečalo posebno skrb kmetijstvu, živinoreji, negi gozdov in pogozdovanju ter uspešnemu delu kmetijskih združenj. Priredili so več različnih tečajev in seminarjev.

Na predlog Združenja poslovnih zvez Slovenije bodo v Starem logu pri Kočevju ustanovili farmo čebel kot obrat s samostojnim obračunom. Področje farme bo obsežno in bo segalo na področje vseh gozdov Kočevske in krajev v Suhi krajini. Uporabljali pa bodo nov način ameriškega čebelarjenja.

Prebivalci občine Sodražica praznujejo 25. maja občinski praznik. Ta dan jih spominja na dogodke v maju leta 1942, ko je bila Sodražica in nekateri okoliški vasi 32 krat bombardirane in so porušili več sto stanovanjskih in gospodarskih poslopij. Letos praznujejo Sodražani svoj

praznik v znamenju gospodarskih uspehov, ki so jih dosegli v zadnjih letih posebno pa lani. Tako so zgradili obrat za eterična olja. Skozi naselje so asfaltili nad vse potrebno cesto in uredili več manjših del.

(or)

V navzočnosti predstavnikov Turistične zveze Slovenije, turističnih in avtobusno-prevoznih podjetij iz Ljubljane in s Koprškega, ljudskih odborov na obalnem področju ter mnogih drugih gostov sta podjetji »SAP-Turist-biro« iz Ljubljane ter »Obalna plova« — Koper — minulo soboto na Nabrežju JLA, nasproti avtobusne postaje in potniške luke, odprla novo poslovalnico.

LJUBLJANSKA SLIKA

Ceprav je na območju Ljubljane 40 javnih govorilnic z avtomatskim odpiranjem števil, so take slike po ljubljanskih ulicah posebno v dopoldanskem času zelo pogostne. Končno ni to nič nenavadnega, saj je po najnovejših podatkih na območju Ljubljane 6491 telefonskih naročnikov. Šest avtomatskih telefonskih central pa tudi ne more ugoditi vsem naenkrat. Največkrat so pogovori predolgi, včasih pa celo nepotrebni. (Foto: Z. Deniša)

V Ptuju bodo ustanovili sindikalno podružnico kmetijskih delavcev

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta v Ptujju je sprejel sklep, da v najkrajšem času ustanovi sindikalno podružnico kmetijskih delavcev v Ptujju. Pri vseh 25 kmetijskih združenjih volijo te dni predsednike sindikalnih grup in delegate za ustanovni občni zbor. Tako bodo vsi delavci in uslužbenci v kmetijskih združenjih vključeni v sindikalno organizacijo. Tudi na treh kmetijskih gospodarstvih so pred kratkim ustanovili sindikalne podružnice.

-ml-

OSEM ZMAG — EN PORAZ IN...?

V sobotni oddaji RTV Ljubljana »Spoznavaj svet in domovino« je v vseh treh tečajevskih stopnjah nastopilo deset skupin in tekmovalcev. Prvi je prišel pred mikrofonski Rudi Ručman, dijak TSS iz Domžal, ki so ga poslušalci ob ljubljenski oddaji izbrali za najboljšega tekmovalca. Zmagal je namreč v temi o atomski

fiziki. Tudi v soboto je pokazal, da se na fotografijo zelo dobro spozna, saj bi vprašanja, ki jih je dobil, spravila v začetno marsikatero pokleknega fotografa. Na vsa tri vprašanja so pravilno odgovorili tudi slušatelj I. letnika ekonomske fakultete Vladimir Klemenčič (»Zgodovina Slovenije od nastitve do danes«) Tomaž Zajc, dijak iz Ljubljane (»Sport na znamenih Evrope«) in dober poznavalec slovenske književnosti Anton Berget, dijak iz Orehka pri Postojni, ki je pred mesecem zmagal v temi »Ivan Tavčar«, v soboto pa je spet pravilno odgovoril na vprašanja iz dela Josipa Jurčiča. Ze na začetku pa je spodeloval Nacetu Krumpaku in Otiju Jarhu, dijakoma iz Celja, ki sta odgovarjala na vprašanja iz razvoja atletike v Celju.

Zaradi nesporazuma pri odgovoru, kaj naj pride vprašanja iz teme »Pohod ob čisti okupirane Ljubljane« je komitacija predlagala, naj tekmovalci Marko Dolenc, Anton Zupančič in Stane Jug počakajo do razsodbe, ali so lahko vprašanja iz starne številke udeležencev pohoda ali ne. Poznavalki Cankarjevega dramskega ustvarjanja, Kristina Vozelj in Dolores Pečar, obe dijakini iz Hrastnika, pa sta se z zanesljivimi odgovori uvrstili v tretjo tečajevsko stopnjo.

Novogoričana Marko Valič in Marjan Lazar, ki sta si tremo pred nastopom preganjala s češnjami, sta za pravilna odgovora iz zgodovine Slovencev med pomladjo narodov in versajskim mirom bila nagrajena z ročno uro in daljnogledom Tisti, ki bo potreboval pri študiju Goetheja natančne podatke, bo storil najbolje, če b vprašal za svet Boruta Trekmanna in Vlada Hajdinjaka.

Najboljši tekmovalci Rudi Ručman odgovarja na vprašanja iz druge izbirne teme

Odgovarjajo sta, kot da bi lista po enciklopediji ter dobila vsak svoj električni gramofon. Pri predzadnjem vprašanju pa je spodeloval Celjanu Francu Pešču (od Stelnitza do Botvnika) in zadovoljiti se je moral s tolažilnim nalivnim peresom, ki ga RTV Ljubljana pokloni vsakemu, ki pride v tretjo tečajevsko stopnjo.

S. I

Goethe ne dela preglednice Borutu Trekmannu in Vlado Hajdinjaku

Naselje, ljudje in bodeča žica..

Na levem bregu Vidma-Krškega je na položnem hričku lepo stanovanjsko naselje, ki je pred leti zraslo hkrati s tovarno roto papirja. Med stanovanjskimi hišami je investitor uredil zelene in lepote nasade, ki zaljšajo naselje in dajejo priklpen videz. V tačem okolju se delovni človek zares dobro počuti, zlasti še, če se zaveda, da je vse to njegovo in da se mu v novi družbi ni treba bati, da bi ga jutri vrgli na cesto.

Nekateri prebivalci tega naselja pa očitno ne spoštujejo tovarni skupne lastnine in jim zelenje okrog hiš najbrž ni preveč pri srcu. Otroci pogosto peptajo nasade, odrasli pa so zelenjavi naredili celo stezo, da bi si prihranili nekaj korakov do lepi cesti.

Nedavno so prišli delavci

in nasad občali z bodečo žico, da bi tako zaščitili zelenje. Ali je to potrebno? Kaj naj si mislijo mimoidoči o prebivalcih naselja? Bodeča žica kaže podo- baselja in dokazuje slab

odnos nekaterih ljudi do koristnega in lepega! Bodeča žica pa je simbol trpljenja, zato osvobodimo naravo ograj, se be pa prezutjaj!

-nc

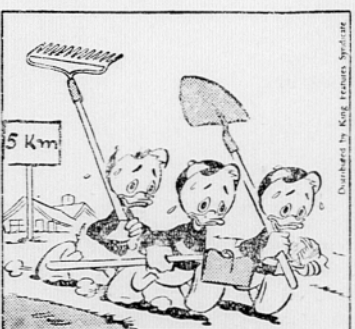
TUDI V KANALU OB SOČI ŽIVAHNA KOMUNALNA DEJAVNOST

Občinski ljudski odbor Kanal pripravlja načrte za gradnjo nove osemletke, ker so dosežani prostori te šole, ki gostuje v zasebni hiši neprimerni. Po načrtih naj bi v kratkem pričeli tudi z obnovo vodovoda. Obeta se tudi možnost da bodo letos elektrificirali nekatero kraje ob Idrijci. Za gradnjo vodovodov, elektrifikacijo, izboljšanje cest itd. so že investirali 60 milijonov.

Vrednost opravljenih del pa je še večja, saj so ljudje pri teh delih pomagali s prostovoljnim delom in materialom. Za stanovanja so v zadnjih 3 letih investirali 104 milijone din. V Industrijskem centru v Deskle so pred nedavnim odprli novo sodobno pekarno in gradijo nov kulturni dom, ki bo dokončan predvidoma do 15. septembra.

—Jp

VRT NAJ POČAKA

STRIC GOSAK PRVI DA LAHKO NJEGOVO KAPO ZEMLE OB REKI PREVRADIMO V VRT!

TU JE ORODJE: LOPATA, ROVNICA IN GRABLJE. PAŠE MOTVOZ, ZRAVEN.

5 km

VRT BOMO IMELI DRUGO LETO!

KOLEDAR

Ponedeljek, 23. maja: Gregor.

Na današnji dan leta 1882 se je

je rodil v Kurnovcu predsednik

republice Josip Broz Tito.

Dne 23. maja 1929 je bil v Beo-

gradu začetek stavke 10.000 grad-

benih delavcev.

Leta 1996 je bil 23. maja napad

na Drvar.

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA

NOČNA ZDRAVNIŠKA DEŽURNA

SUŠIČA ZA KUČNE OBISKI NA

BOLNIŠKOVEM DOMU OD 28-7.

URE JUTRAJ OB NEDELJAH

IN PRAZNIH VES DAN.

Zdravstveni dom SISKRA:

Dr. Gombič Nevenka, Cernoto-

va 31, tel. 12-533. V odložitosti

zdravnik, Kijeve tel. 123 20-008

Zdravstveni dom BEZIGRAD:

Dr. Naglas Marjan, Lavričeva

54, tel. 31-236. V odložitosti

zdravnik, Kijeve tel. LM 50-406.

Zdravstveni dom VICE:

Dr. Jelič Janez, Prešernova 36-IV.

tel. 32-170.

Zdravstveni dom RUDNIK:

Dr. Lobe Franc, Njegoševa 25,
tel. 31-541. V odložitosti zdrav-
nika Kijeve tel. LM 20-509

Zdravstveni dom CENTER:

Dr. Kolbe Marija, Miklošičeva

24, tel. 29-151. Za obiske otrok

ista tel. številka

Zdravstveni dom M^o S^o:

Dr. Moste, Prvomajska 11, tel.

31-330. V odložitosti zdravnika

Kijeve tel. LM 30-300.

K uspešno opravljeni diplomi

na Metalurgiji čestitajo ing. Bur-

nik Dušan in ing. Pipan Miran

kolegi in kolegi.

NA MONTANISTIČNEM oddelku

je diplomiral z odličnim uspehom

VEmad napredno

zdravilo za zdravljenje

bolezni mehurja

in ledvice

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

zdravila

in drugih težav

za ing. metalurgije Babšek Franc,

koledar, in kolegi iskreno čestit-

amo.

Najnovejšo sredstvo proti ob-

stojnim zobnim boleznim je

PARACIN

Nudijo lekarne in drogerije

Zakaj samo ULTRAGIN sport

kremo? Ker Ultragin sport krema

vsebuje posebno sredstvo, ki vas

zaščiti pred opeklinami in izsu-

šitvijo kože

GLEDALIŠČE

DRAMA

Ponedeljek, 23. maja ob 20: Ferdo

Kozak: Punčka. Gostovanje Ljub-

ljanske drame na Sterijem po-

zoruju v Novem Sadu.

Torek, 24. maja: zaprto.

Sreda, 25. maja ob 20: B. Brecht:

Galileo Galilei. Predstava ZSJ

Ponedeljek, 23. maja ob 20: Ferdo

Kozak: Punčka. Gostovanje Ljub-

ljanske drame na Sterijem po-

zoruju v Novem Sadu.

Torek, 24. maja: zaprto.

Sreda, 25. maja ob 20: B. Brecht:

Galileo Galilei. Predstava ZSJ

Ponedeljek, 23. maja ob 20: Ferdo

Kozak: Punčka. Gostovanje Ljub-

ljanske drame na Sterijem po-

zoruju v Novem Sadu.

Torek, 24. maja: zaprto.

Sreda, 25. maja ob 20: B. Brecht:

Galileo Galilei. Predstava ZSJ

Ponedeljek, 23. maja ob 20: Ferdo

Kozak: Punčka. Gostovanje Ljub-

ljanske drame na Sterijem po-

zoruju v Novem Sadu.

Torek, 24. maja: zaprto.

Sreda, 25. maja ob 20: B. Brecht:

Galileo Galilei. Predstava ZSJ

Ponedeljek, 23. maja ob 20: Ferdo

Kozak: Punčka. Gostovanje Ljub-

ljanske drame na Sterijem po-

zoruju v Novem Sadu.

Torek, 24. maja: zaprto.

Sreda, 25. maja ob 20: B. Brecht:

Galileo Galilei. Predstava ZSJ

Ponedeljek, 23. maja ob 20: Ferdo

Kozak: Punčka. Gostovanje Ljub-

ljanske drame na Sterijem po-

zoruju v Novem Sadu.

Torek, 24. maja: zaprto.

Sreda, 25. maja ob 20: B. Brecht:

Galileo Galilei. Predstava ZSJ

Ponedeljek, 23. maja ob 20: Ferdo

Kozak: Punčka. Gostovanje Ljub-

ljanske drame na Sterijem po-

zoruju v Novem Sadu.

Torek, 24. maja: zaprto.

Sreda, 25. maja ob 20: B. Brecht:

Galileo Galilei. Predstava ZSJ

Ponedeljek, 23. maja ob 20: Ferdo

Kozak: Punčka. Gostovanje Ljub-

ljanske drame na Sterijem po-

zoruju v Novem Sadu.

Torek, 24. maja: zaprto.

Sreda, 25. maja ob 20: B. Brecht:

Galileo Galilei. Predstava ZSJ

Ponedeljek, 23. maja ob 20: Ferdo

Kozak: Punčka. Gostovanje Ljub-

ljanske drame na Sterijem po-

zoruju v Novem Sadu.

Torek, 24. maja: zaprto.

Sreda, 25. maja ob 20: B. Brecht:

Galileo Galilei. Predstava ZSJ

Ponedeljek, 23. maja ob 20: Ferdo

Kozak: Punčka. Gostovanje Ljub-

ljanske drame na Sterijem po-

zoruju v Novem Sadu.

Torek, 24. maja: zaprto.

Sreda, 25. maja ob 20: B. Brecht:

Galileo Galilei. Predstava ZSJ

Ponedeljek, 23. maja ob 20: Ferdo

Kozak: Punčka. Gostovanje Ljub-

ljanske drame na Sterijem po-

zoruju v Novem Sadu.

Torek, 24. maja: zaprto.

Sreda, 25. maja ob 20: B. Brecht:

Galileo Galilei. Predstava ZSJ

Ponedeljek, 23. maja ob 20: Ferdo

Kozak: Punčka. Gostovanje Ljub-

ljanske drame na Sterijem po-

zoruju v Novem Sadu.

Torek, 24. maja: zaprto.

Sreda, 25. maja ob 20: B. Brecht:

Galileo Galilei. Predstava ZSJ

Ponedeljek, 23. maja ob 20: Ferdo

Kozak: Punčka. Gostovanje Ljub-

ljanske drame na Sterijem po-

zoruju v Novem Sadu.

Torek, 24. maja: zaprto.

Sreda, 25. maja ob 20: B. Brecht:

Galileo Galilei. Predstava ZSJ

Ponedeljek, 23. maja ob 20: Ferdo

Kozak: Punčka. Gostovanje Ljub-

ljanske drame na Sterijem po-

zoruju v Novem Sadu.

Torek, 24. maja: zaprto.

Sreda, 25. maja ob 20: B. Brecht:

Galileo Galilei. Predstava ZSJ

Ponedeljek, 23. maja ob 20: Ferdo

Kozak: Punčka. Gostovanje Ljub-

ljanske drame na Sterijem po-

zoruju v Novem Sadu.

Torek, 24. maja: zaprto.

ODPRAVA v središče zemlje

Geofiziki pripravljajo svojevrsten načrt. Pod vodo bodo še ta mesec skušali prodreti približno 6000 m globoko v zemeljsko skorjo na kraju, kjer je ta skorja najtanjša, to je kakih 300 km severozahodno od Portorika.

Žrive poplav

Poplave v Natalu in vzhodnem delu Južnoafriške unije so zahtevale 40 smrtnih žrtev. Vlada je sporočila, da bodo ogroženim krajem poslali pomoč.

Indijski izotopi

Ko bo začel obratovati atomski reaktor — pravijo, da bo dosegal prihodnje leto — bo postala Indija ena največjih proizvajalcev radioaktivnih izotopov. Atomski reaktor gradijo v sodelovanju s Kanado, radioaktivne izotope pa bodo uporabljali v medicini, kmetijstvu in industriji.

Najstarejša Poljakinja

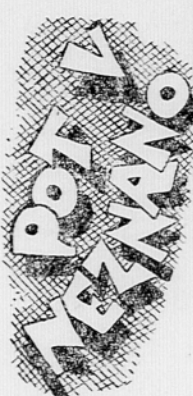
Jozefa Stankiewicz, ki je veljala za najstarejšo državljanke poljske republike, je umrla v starosti 138 let. Preživela je vse svoje družinske člane.

Vzorci, ki jih bodo dobili iz te vrtnice, bodo posredovali podatke o sestavi, gostoti, temperaturi in drugih lastnostih plasti, na katerih — v določenem smislu — plavajo celine in trano oceanske dno. Plast, ki je delno raztopljena, se imenuje »moho« po jugoslovanskem znanstveniku Mohoroviću, ki je z analizo potresnih vibracij prvi ugotovil različno gostoto zemeljske skorje. Edine dosedanje podatke o tem so dobili z indirektnimi akustičnimi metodami in s preučevanjem značilnih lastnosti zemeljskega magnetnega polja.

Z vrtnicami napravljajo se bo napotila ameriška odprava s tremi ladjami na omenjeno področje. Pripravljalna dela bodo trajala mesec dni, vrtnati pa bodo začeli v globini 4000 m. Za vrtnice skalnatih plasti bodo uporabili svedre s tako imenovanimi diamantnimi kronami.

Domnevali, da bo znašala temperatura v vrtnici okoli 200 stopinj Celzija. Ko bodo prišli do moha, bodo zbirali vzorce spodnjih plasti zemeljske skorje in jih analizirali. Kasneje bodo vrtnili tudi na Tihem oceanu, vendar le v primeru, če bo uspel prvi poskus. Menda pripravljajo podobne načrte tudi skupina sovjetskih znanstvenikov.

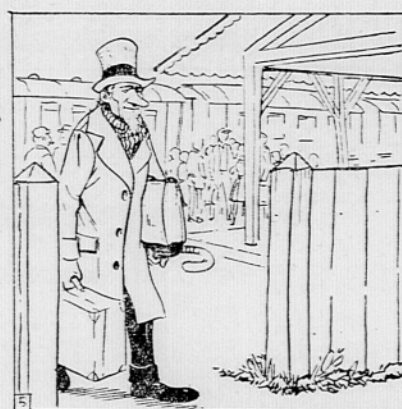
SAMUEL
SCOWILL

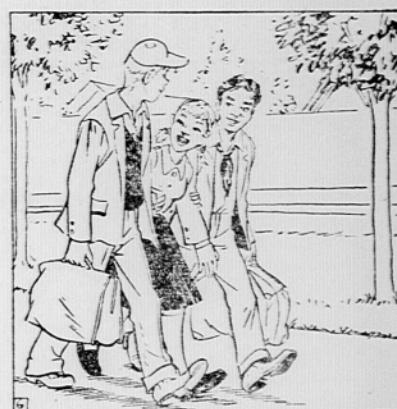
MIKI
MUSTER

4. Ko se je vlak zaustavil na sanpauiski postaji, je iz gruča čakajočih stekla deklica s plavimi kitami. Neučakano je dvignila roke proti odprtemu oknu in veselo pozdravljala: »Peter! Jim! Dobrodošla doma! Lepe in dolge počitnice vama želim. Kako je bilo v šoli?« Mladenca sta ji stiskala roki in pristrčno odzdravljala: »Dober dan, Peggy!«

5. Se postajni načelnik je dobrohotno opazoval pristrčno snidenje. Komaj sta mladenca stopila na peron, ju je obsula gruča mladih ljudi z glasnim smehom in pozdravi. Nihče ni opazil sluhga moža s cilindrom, ki je stopil z vlaka in sam zavil proti mestu. Ko sta se Peter in Jim ozrla za njim, je bil že izginil za ovinkom. Tudi mladi so odšli s postaje.

6. Peggy je veselo stopala med Jimom in Petrom ter jima trosila domače novice, mednje pa je mešala načrte za počitnice: »Taborit pojdemo! Očka je dejal, da bom lahko šla taborit za mesec dni, če pojčeta tudi vidva. Jutri se domenimo. In stric Tom pravi, da ga morata še nočjo obiskati. Tudi župan je že povprašal po vaju, oglasiti se morata pri njem!«

Z iadrnico v Polinezijo

Letalski inženir Eduard Schäfer, ki mu je zdaj 42 let, se namerava z ženo in sinčkom čez dva meseca odpraviti z iadrnico na dolgo plovbo do enega izmed polinezijskih otokov. Iadrnica

tega berlinskega inženirja je dolga nekaj nad šest metrov.

Schäfer bo šel na pot v reševalnem čolnu, s katerega je snel motor, montiral pa jadra. S seboj bo vzel družina precej konzerviranega mleka in več posod z vodo. V 143 dneh naj bi iadrnica priplula na polinezijski otok Alonge. Iz Genove bodo odpluli po Sredozemskem morju, čez Atlantik do Bahije ter dalje mimo Brazilije skozi Panamski prekop in po Tihem oceanu do Alongue.

Inženir se je odločil na pot na zdravniški nasvet. Ker že nekaj časa boleha na srce, mu je zdravnik svetoval daljšo, mirno vožnjo po morju. Če bo srečno prispel do Alonge, se bo tam za stalno naselil.

Padalci in toča

Toča je ubila pet iranskih padalcev, ki so bili na vojaških vajah 80 km severozahodno od Teherana. Padalci so se peljali s tovornjakom, ki ga je zalotila nevihta.

Ljudje in spanje

Odgovori na devet vprašanj o spanju — Speča marna in otroški jok

- V majski številki je objavila francoska poljudnoznanstvena revija »Science et Vie« rezultate raziskav ameriških in francoskih znanstvenikov v zvezi s spanjem.
- Ugotovitve so strnili v odgovore na devet vprašanj.

Odrasli ljudje spijo različno dolgo, najpogosteje pa od sedem do devet ur. Te rezultate so objavili že od leta 1953, ko so zbirali sto članov angleške arktične odprave, ki so smeli vse leto spati, kolikor jih je bilo volja. Nekaterim je zadostovalo šele deset ur, drugim pa že šest. Starejši ljudje spijo manj, zato pa pogosto dremujejo.

Po statističnem pregledu, ki so ga dobili na univerzi v Chicagu, spijo dojenčki do šestega meseca petnajst do šestnajst ur na dan, kasneje pa se število ur znižuje v sorazmerju s starostjo. Pet let star otrok spij dvanajst ur.

Januarja letos je reporter Peter Trade bedel 260 ur v stekleni kabini. Profesor chicške univerze Cavnton je delal na samem sebi poskuse teden dni. Opisal je neprijetnosti in privide, ki jih je doživljal, če je predolgo bedel. Profesor pravi, da bi po desetih dneh brez spanja zanesljivo nastopila smrt.

Poskusi z elektro-encefalografsko metodo kažejo, da so tako imenovani valovi delta, ki označujejo trdnost spanja, najmočnejši prvo uro. Spričo tega je za večino ljudi naj-

bolje, da zaspijo pred polnočjo. Od tod tudi priljubljeno mnenje, da je ura spanja pred polnočjo vredna toliko kot dve uri po polnoči.

Na čicaški univerzi so proučevali 56 predšolskih otrok. Okoli 31 odstotkov jih je ležalo na desni, 29 na levi, 27 na trebuhu, 13 odstotkov pa vznak. Pri opazovanju odraslih so ugotovili, da med desetimi spi šest ljudi na desni strani. Ugotovitev poskusov: najprimernejši je tisti položaj, ki je komu najbolj všeč.

Obilen obrok tik pred spanjem nalaga težavo in mišicam prehud napor. Živci možganskega sistema se utrudijo, to pa škoduje spanju. Kava deluje na različne ljudi različno. Če smo prepičani, da nas bo kava osvežila, nam v resnici ne bo treba zgodaj spat.

Ce nas hoče kdo zbuditi, nas mora poklicati petkrat glasneje, kot bi bilo treba, da bi ga slišali v budnem stanju. Če se isti zvok ponavlja, se zaradi njega ne zbudimo. Spričo tega je jasno, zakaj mnogi ljudje lahko spijo med vožnjo z vlakom ali na ladji. Vsak človek pa po svoje reagira na zvoke. Nekaj ženska se med bombardiranjem ni zbudila, nekaj trenutkov kasneje pa je slišala jok svojega otroka.

Kako pa s sanjami? Vsi sanjamo vso noč, vendar sanje vedno malo pozabimo. Trajajo včasih petnajst minut, včasih pa dlje kot poltrugo uro.

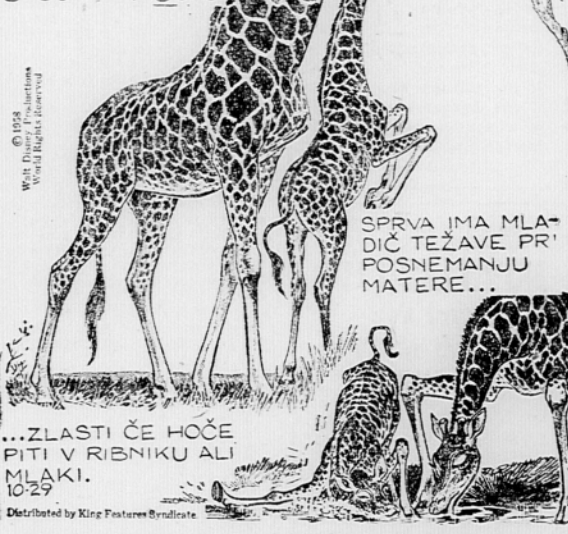
Vse tisto, zaradi česar smo budni (čitanje, umsko delo itd.), nam lahko zmanjša sposobnost, da bi zaspali. Kako premagati nespečnost? Če nas

spanje loči od zunanjega sveta, velja tudi obratno, ločitev od zunanjega sveta nas sili k spanju. Našo budnost lahko oslabi zloščotenost, enoličnost, ponavljanje istih gibov itd. Srokovnjaki menijo, da so že zastarele tiste metode, po katerih so priporočali ljudem, naj mrmrajo uspravko, v mislih štejejo ovce v čredi ali hiše ob cesti. Sodobna medicina pravi, da je volja odločilnega pomena, splošno veljavnega recepta pa seveda ni. Vsakdo se bo po svoje ločil od dražljajev zunanjega sveta in tako zaspal.

WALT DISNEY PODOBE IZ NARAVE

ZAČETNE TEŽAVE

KER IMA AKACIJA
VISOKO, VEJE,
MORA ŽIRAF
DOLGO PITATI
SVOJO NARASČAJ.

...ZLASTI ČE HOČE
PITI V RIBNIKU ALI
MLAKI.
10-29

Fotografirana preteklost

Po poročilih ameriškega tiska je ameriškim vojaškim strokovnjakom uspelo izdelati za izvidniške potrebe fotografirano kamero, ki lahko snema preteklost. Kamera prestreza in registrira infrardeče toplotne žarke, ki jih oddaja določen predmet, sicer deluje prav tako

kot aparat, ki je občutljiv za svetlobne žarke.

Toplotne žarke je mogoče na občutljivi plasti negativna razviti v sliko, prav kakor svetlobne žarke, ki jih oddaja določen predmet. Tako so na primer s to kamero fotografirali avtomobilski park, ki je bil za časa

snemanja že prazen. Na razviti plošči so se pokazali obrisi avtomobilov, ki so stali na tistem prostoru nekaj ur pred fotografiranjem.

Razlaga je v naslednjem: Avtomobili oddajajo več toplotnih žarkov kot zemlja, na kateri stojijo. Za infrardeče žarke občutljiva kamera tako fotografira »toplotno senco«. Tehnične podrobnosti za sedaj skrbno skrivajo.

Ladje v italijanskih lukah

V prvih treh mesecih letošnjega leta je pristalo v italijanskih pristaniščih 6.408 ladij, ki so vkrcale in izkrcale 14,3 milijona ton blaga. Potnikov je bilo v prvem tromesečju nekaj nad 109.000, torej tisoč manj kot v istem obdobju lani.

Bruselj ima spet park

V brusselskem Heyselskem parku, kjer je na lanski svetovni razstavi pokazalo svoje dosegke na vseh področjih okoli 50 dežel, izginjajo še zadnji znaki velike mednarodne prireditve. Nedavno so tudi angleži odstranili svoje paviljone in zemljišče posejali s travo.

V okviru turistično-propagandne akcije je skupina Švicarjev sredi newyorških nebotičnikov trobila na planinske in pastirske rogove. Posnetek kaže na stop, imenovan »Švicarski odmev 1959«.

Vesela oporoka

Upravitelj neke angleške šole je napravil nenavadno oporoko. Z 200 funti je hotel svojim znancom in šolarjem prirediti kar največ veselja. Tako je na primer določil, naj dobi po pet šillingov vsak otrok, ki bo v prazničnih dneh prinesel nasek na izložbeno okno prodajalne igrac. Po deset šillingov je namenil fantom, ki bi radi ob koncu tedna na izlet. Nekaj starki je namenil

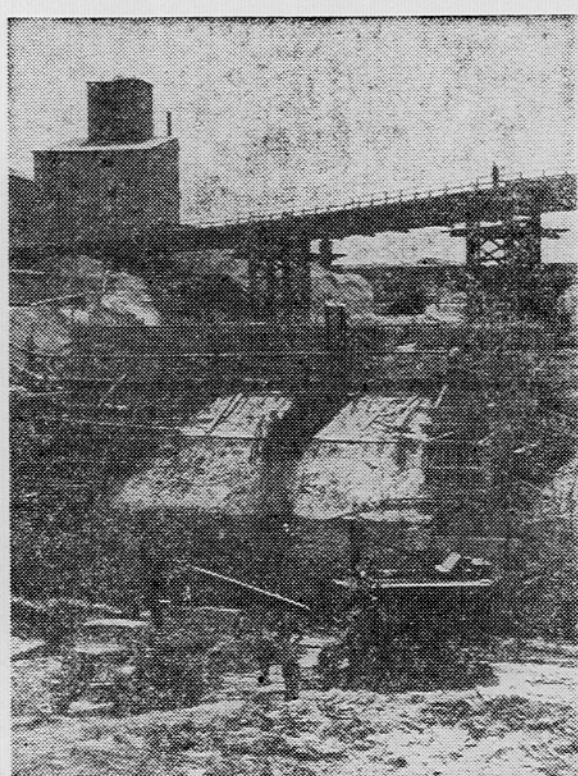
Ozvezdje Oriona - vir kozmičnih žarkov

Asistent japonske univerze v Nagoji Kio Murajama zatrjuje, da je z matematičnimi računi in opazovanjem ugotovil

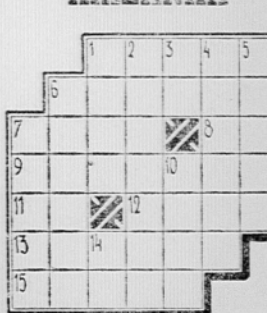
vir kozmičnega sevanja skupno z žarki gama na zvezdi, ki je na zahodnem robu ozvezdja Orion in se njena velikost giblje med 5,8 in 7,5.

Murajamov predstojnik Jataro Sekido je izjavil, da bo odkritje njegovega pomočnika lahko potrdilo umetni satelit, če ga bodo opremili z ustreznimi znanstvenimi instrumenti. Omenjena zvezda bo najbolj svetla ob koncu letošnjega in v začetku prihodnjega leta.

Teorijo mladega japonskega znanstvenika bodo pozorili na razstavi, ki jo bodo pod pokroviteljstvom mednarodnega združenja fizikov organizirali letos julija v Moskvi.

KRIZANKA

VODORAVNO: 1. letoviški kraj na južnem Jadranu, 6. slatkorček, 7. večji list papirja, 8. kratica za »Društvo tehnikov«, 9. vetrnica (cvetlica), 11. skrajni konec celine, 12. mejno gorstvo med Azijo in Evropo, 13. madžarski pisatelj in dramatik (v slovenščini »Deček iz Pavlove ulice«), 15. negativno nabit delec atoma.

NAVPIČNO: 1. lovne priprave južnoameriških pastirjev, 2. španski filozof in književnik (Miguel de Cervantes), 3. dva soglasnika z začetka besede, 4. znamenje živalskega kroga, 5. madžarsko moško ime, 6. pravila o lepem vedenju, 7. slovenski skladatelj (opera »Kerčija«), 10. pristanišče v Alžiru, 14. vprašalnica.

REŠITVE ZADNJE KRIZANKE
VODORAVNO: 1. Samuel, 7. stranka, 8. mavra, -k, 9. Ines, 10. jo, 11. sa, 12. hrum, -l, 14. Talno, 15. opoiden, 17. votlak.
NAVPIČNO: 3. Edward, 4. Koro-

Južno od Rosenheima gradijo na reki Inn jez za električno centralo. Strojna dvorana bo petnajst metrov globoko, gradbišče pa so zaščitili z visokim nasipom. Centrala, ki bo stala 54 milijonov mark, bo dajala letno 176 milijonov kilowatnih ur

OB ZACETKU TRETJEGA TEDNA ZENEVSKE KONFERENCE ZUNANJH MINISTROV

OB ROBU DOGODKOV

Neodgovorne provokacije

Spet smo priča nekaterih škodljivih pojavov v mednarodnem delavskem gibanju. Spet izkoriščajo sindikalna zborovanja za nenačelno in mednarodnemu sindikalnemu gibanju škodljivo politiko diskriminacije in »obsojanja«. V skladu s temi protijugoslovanskimi koncepti so pred dnevi na IV. kongresu češkoslovaških sindikatov napadli Zvezo sindikatov Jugoslavije. Ker ni bilo dejanskega razloga in primernejšega povoda, so v ta namen izkoristili odsotnost jugoslovanske sindikalne delegacije na konferenci evropskih sindikalnih organizacij, ki je bila v začetku maja na poljsko-nemški mej v Górlitz-Zgorzelecu. Konferenco je sklicala svetovna sindikalna federacija zaradi skupne akcije za nemško mirovno pogodbo, za razorožitve in za prepoved jedrskega orožja.

Zveza sindikatov Jugoslavije je v pismu Svetovni sindikalni federaciji izrazila posebno zainteresiranost jugoslovanskih sindikatov za mirovno rešitev omenjenih problemov, natančno razložila svoja konstruktivna stališča in podprla vse akcije za mir, razorožitve in prepoved atombilo rešeno, da ZSJ trenutno ne more poslati na konferenco svoje delegacije, ker meni, da gre za vprašanja, ki obsegajo meddržavne odnose, da mednarodnih spornih vprašanj ni mogoče obravnavati ločeno in da je navzočnost jugoslovanske delegacije otežena zaradi diskriminacije do Jugoslavije s strani države, katerih sindikati sodelujejo na konferenci oziroma spričo pojavov v meddržavnih odnosih, ki škodujejo poglabljanju medsebojnih zvez, utrujenosti mednarodnega zaupanja in sodelovanja.

Udeleženci konference po pisma niso prebrali, kar je potrdilo diskriminacijsko, negativno stališče SSF do jugoslovanskih sindikatov.

Diskriminacija pa s tem ni končana. Češkoslovaški sindikalni funkcionar Miroslav Hinz je izkoristil neobveščenost delegatov na kongresu češkoslovaških sindikatov o dejanskih razlogih, ki so ZSJ prisilili, da ni sodelovala na konferenci v Górlitz-Zgorzelecu. V svojem govoru je skušal kompromitirati jugoslovanske sindikate. Podvomil je o njihovi zavzetosti za mir za mednarodno sindikalno solidarnost in za mirno rešitev mednarodnih vprašanj.

Da je tudi to pot šlo za premišljeno provokacijo, potrjuje dejstvo, da je predsedstvo kongresa zavrnilo zahtevo, naj bi prebrali pismo, ki ga je jugoslovanska delegacija naslovila na kongres, ko je odšla v znamenje protesta. Izpad v Pragi ni osamljen. To je del protijugoslovanske gonje, v kateri prihaja češkoslovaška zadnje čase vedno bolj v ospredje z vrsto sovražnih postopkov, govorov in podobnih izpadov.

Oziviljanje stalinističnih metod v mednarodnem delavskem gibanju škoduje in negativno vpliva na sodelovanje in solidarnost sindikalnih organizacij po svetu ter na njihove skupne interese v boju za mir in socializem.

D. D. M.

Lov na gangsterje

Zvezna vlada ZDA je začela doslej največjo akcijo proti organiziranemu kriminalu

NEW YORK, 24. maja. (Tanjug). — Z množičnim napadom na 63 udeležencev »gangsterskega kongresa«, ki je bil septembra 1957 v državi New York, je sprožila federalna vlada doslej največjo sistematično akcijo proti organiziranemu kriminalu.

Sedemindvajset gangsterjev, ki so jih aretirali v raznih krajih dežele, bo prišlo v kratkem pred newyorško sodišče, ker niti preiskovalnim organom, niti kongresnemu odboru niso hoteli dati podatkov o pomeni in ciljih tega zborovanja. Gangsterje, ki niso zaprli, so obtožili le sodelovanja. Čeprav so med aretiranimi tudi zloglasni gangsterji »kralji«, ki so se že prej zagovarjali zaradi različnih kaznivih dejanj, ni bil obsojen nihče izmed njih, ker sodišče ni moglo zbrati potrebnih dejstev.

Ministrstvo za pravosodje pričakuje, da bo dobila skupina aretiranih do 5 let ječe in sicer ne zaradi zločinov dejavnosti, temveč zato, ker ni marala sodelovati s preiskovalnimi organi in s sodišči.

Stališča so pojasnjena

ZENEVA, 24. maja. (Reuter). — Francoski zunanji minister Couve de Murville ter ameriški minister za zunanje zadeve Herter sta razpravljala o sedanjem položaju na ženevski konferenci. Čez teden sta oba ostala v Ženevi, medtem ko sta Lloyd in zahodnonemški minister von Brentano odpotovala na posvet.

Pogajanja o opustitvi jedrskih poskusov so na mrtvi točki. Ameriška delegacija napoveduje, da ne bo dala pobude za obnovitev stikov vse do začetka normalnih sej 8. junija. V minulem tednu so zunanji ministri treh »atomskih« dežel skušali pomagati pogajanjem iz zagate, vendar ni bilo uspeha. Tri atomske države so se sporazumele, da je treba nadaljnje delo naložiti komisiji, ker ministri ne morejo urediti pomembnih tehničnih vprašanj, od katerih je odvisno nadaljevanje konference.

Troje nasprotujočih si mnenj ovirata nadaljnja pogajanja in sicer prvotno pravico veta do sklepov kontrolne komisije.

Drugič sestava kontrolnih poskusov in tretjič sestava skupin za nadzorstvo v zraku.

V zvezi s problemom veta je sovjetski premier Hruščev nedavno predlagal tudi, naj bi določili število letnih inspekcij. Sporazum o tem bi odstranil možnost, da bi zavzelo to vprašanje ostrejšo obliko. Če bi kontrolni komisiji ne bilo treba povedati svojega mnenja o inspekcijah, bi skupine lahko začele delovati skoraj povsem avtomatično in bi nobena atomska sila ne mogla ugovarjati. Svoje naj bi povedal strokovnjaki, ker le ti lahko natančno označijo kriterije za nadzorstvo.

V sinočnji izjavi je franco-

ski minister Couve de Murville v zvezi s položajem po dveh tednih ženevskih razgovorov izjavil med drugim tudi naslednje:

»Zahod in Vzhod sta razložila svoje koncepte in predloge za splošno rešitev nemškega problema. Mislim, da je bilo to koristno, ker zdaj vemo pri čem smo, vendar se stališča v zvezi s splošno rešitvijo nemškega vprašanja še niso zblizala. Upam, da bomo dosegli napredek v tretjem tednu, ko bomo razpravljali o vprašanjih, o katerih se bomo mogli sporazumeti. Po mojem mnenju je pregledna slehera napoved.«

V zvezi z možnostjo tajnih sej, je dejal francoski zunanji minister, je na takih konferencah mogoče govoriti svobodneje in bolj iskreno.

Zaključek prve faze ženevskih razgovorov je London strnil v dvoje ugotovitev. Osnovna nasprotja se kažejo v zahodni zahtevi po združitvi Nemčije, ki jo Sovjetska zveza ne bo sprejela, dokler ni bila možnost, da bi se Nemčija pridružila zahodnemu bloku. Izven obsega teh nasprotujočih si stališč so področja, o katerih bi se lahko sporazumeli. London omenja prepoved atomskih poskusov, področje omejene oborožitve in celo Berlin.

Rezultati in potek dosedanjih pogajanj niso presenetili londonskih opazovalcev, ki se nagibajo k obravnavanju rešljivih problemov. Po njihovem mnenju je mogoče najti ureditev osnovnega vprašanja — združitve Nemčije — le v vzporedni zagotovitvi ustreznega mednarodnega vzdušja. Današnji »Observer« piše, da morajo zahodne sile pustiti odprta vrata za pogajanja o nemški združitvi vse dotlej, dokler se zahodne sile same ne bodo sporazumele, v kakšnih pogojih je ta združitve uresničljiva. Po mnenju lista je Zahod enoten glede zahtev po združitvi, vendar zagovarja različne pogoje in načine. Edina rešitev — nadaljnje list — je potrpežljivo pripravljanje združitve in ustanovitve svobodne vendar nevtralne demokratične Nemčije.

Prve neposredne informacije, ki jih je prinesel Selwyn Lloyd, so priležale takšno pojmovanje londonske javnosti, vendar zavest, da se s takim pojmovanjem ne strinjajo vsi, čedaže določneje usmerja javnost k ameriškemu zunanjemu ministru Herterju. Če bi Herter

vskladil zahodno stališče kot celotno z londonsko zamisljivo, bi to pomenilo razpravo o začasni ureditvi berlinskega vprašanja, zagotovitvi evropske varnosti in zmanjšanju napetosti, vprašanje nemške združitve pa bi ostalo odprto. Zato so v Londonu zelo ugodno sprejeli Herterjevo izjavo, da je razorožitev sicer res povezana z nemško združitvijo, vendar ta povezanost ni »brezpogojna«.

Čestitka ob jordanem prazniku

Beograd, 24. maja (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz-Tito je poslal jordanскому kralju Huseinu naslednjo brzojavko:

»Ob obletnici neodvisnosti Jordanije pošiljam Vašemu veličanstvu čestitke in želje za vašo osebnostno srečo in za napredek jordanjskega naroda.«

Tudi državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović je poslal jordanскому predsedniku vlade in zunanjemu ministru Hazi Mndžaliju brzojavko s čestitkami ob jordanem državnem prazniku.

Kljub ženevski konferenci se zanimanje zahodnonemške javnosti za osebnost Adenauerjevega naslednika ni zmanjšalo. Čeprav omenjajo kot verjetna kandidata za novega zahodnonemškega kanclerja poleg ministra za gospodarstvo dr. Ludvika Erharda tudi sedanjega finančnega ministra Etzela, se vedno bolj utrjuje prepričanje, da bo novi kancler le dr. Erhard. Na sliki: zahodnonemški gospodarski minister dr. Erhard na poti v svoje ministrstvo.

ZADNJE VESTI

Predsednik republike na proslavi dneva mladosti

Beograd, 24. maja (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz-Tito s soprogo ter najvišji državni in partijski voditelji so se ugodno na beograjskem sejmišču udeležili slovesne prireditve ob dnevu mladosti.

Slovesne prireditve na beograjskem sejmišču so se udeležili tudi predprijemniki zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković, Rudolf Colaković in Mihajlo Todorović s soprogi, predsednik ljudske skupščine Črne gore Blažo Jovanović, člani zveznega izvršnega sveta, člani CK ZKJ, člani glavnega odbora SDZL in drugi.

Kmalu po osmi uri zvečer, ko so se visoki gosti pojavili

pri vходу v dvorano tri beograjskega sejmišča, jih je nad tri tisoč gledalcev pozdravilo z navdušenim poskanjem. Ovacije so trajale nekaj minut.

Po prvem delu programa je predsednik Tito sprejel v upravni zgradbi beograjskega sejmišča režiserje te velike prireditve, dva glasbena sodelavca in izvajalce programa. V živahnem razgovoru je predsednik Tito izrekol priznanje ansamblu in dejal, da mu je ves program všeč.

Ob tri četrt na enajst se je prireditev končala. Predsednik Tito in drugi voditelji so odšli iz dvorane med ponovnim prisrčnim pozdravljanjem gledalcev.

jih dosegli na tej revolucionarni poti, so bili doseženi po zaslugi požrtvovalnega in ustvarjalnega dela v boju za boljše in srečnejše življenje naših narodov.

Ko Vam čestitam ob rojstnem dnevu, Vam pošiljam najtoplejšje želje, da bi pod Vašim vodstvom še mnogo let dosegali nove uspehe v boju za izgradnjo socializma v naši državi in za zagotovitev miru po svetu.

Predsednik ljudske skupščine LR Srbije Jovan Veselinov je poslal predsedniku republike Josipu Brozu-Titu brzojavko, v kateri pravi:

»Dragi tovariš Tito, v imenu ljudske skupščine LR Srbije in v svojem imenu Vam prisrčno čestitam ob Vašem 67. rojstnem dnevu in Vam želim mnogo zdravja in sreče. Izrazam globoko željo ljudstva LR Srbije, da bi se dolgo živeli in da bi mi z Vami na čelu še naprej dosegali uspehe pri socialistični izgradnji naše domovine.«

Predsedniku Titu sta za rojstni dan čestitala tudi predsednik DR Vietnam Ho Si Min in predsednik Izraela Izak Ben Zvi.

Čestitke ob rojstnem dnevu

Beograd, 24. maja (Tanjug). — Predsednik zvezne ljudske skupščine Peter Stambolić je poslal predsedniku republike Josipu Brozu-Titu naslednje čestitke:

»V imenu zvezne ljudske skupščine in v svojem imenu Vam za rojstni dan, dragi tovariš Tito, pošiljam najtoplejš-

še čestitke. Letos Vaš rojstni dan praznujemo v dneh 40. obletnice naše slavne KP, ki je pod Vašim vodstvom uspešno opravljala in opravlja svoje revolucionarne naloge v boju za izgradnjo nove socialistične družbe. Vsi Vaši uspehi, ki smo

Dvodnevna prekinitev v Ženevi

Zeneva, 24. maja (Reuter, AP). — Tukaj se je izvedelo, da je šef sovjetske delegacije na ženevski konferenci Gromiko privolil, da bi zunanji ministri prihodnjo sredo in četrtek prekinili pogovore, ker bo šef ameriške delegacije Herter odpotoval na pogreb bivšega ameriškega zunanjega ministra Dullesa, ki je danes umrl.

Pomočnik ameriškega zunanjega ministra Byrding je dejal, da ugeteta tudi Selwyn Lloyd in Couve de Murville odpotovati na Dullesov pogreb. Na vprašanje, če bo to storil tudi minister Gromiko, je Byrding dejal, da se Herter o tem ni pogovarjal s sovjetskimi zunanjimi ministrom. »Lahko pa pričakujemo tudi njegovo navzočnost,« je dejal Byrding.

Byrding je tudi dejal, da je ameriški zunanji minister telefonsko obvestil Gromika o

smrti Fosterja Dullesa in da je ta izrazil globoko sožalje. Po Byrdingovih besedah je Gromiko dejal, da popolnoma razume Herterjevo željo, da bi bil rad navzoč na Dullesovem pogrebu.

Zunanji ministri se bodo sestali na redno sejo jutri, to je v ponedeljek popoldne.

Telegrami

REIKJAVIK — Zaradi »ribiške vojne« z Veliko Britanijo, Island ne bo sodeloval na londonskem kongresu NATO. V uradnem sporočilu je rečeno, da Island ne more sodelovati na nobenem londonskem sestanku, dokler bo Velika Britanija zlorabljala svoje pomorske enote za kršitev islandskih ozemeljskih voda, kjer hoče zaščititi nezakoniti lov britanskih ribičev.

TOKIO — Predsednik Indonezije Sukarno, ki je zdaj na obisku v Južni Ameriki, bo 6. junija kot gost japonske vlade prispeval v Tokio.

WASHINGTON — Načelnik štaba italijanskih letalskih sil general Silvio Napoli je prispeval na obisk.

John F. Dulles umrl

Washington, 24. maja (Reuter). — John Foster Dulles, bivši ameriški zunanji minister, je v starosti 71 let danes umrl v washingtonski vojaški bolnišnici »Walter Reed«.

John Foster Dulles je bil rojen v Washingtonu 25. februarja leta 1888. Studiral je na univerzabi v Princetonu in v Parizu. Po koncu prve svetovne

vojne, ki se je je udeležil kot oficir, je Dulles postal politični svetovalec predsednika Wilsona v ameriškem odboru za pogajanja o mirovni pogodbi. Leta 1919 je bil imenovan za člena mednarodne komisije za reparacije. Leta 1927 je stopil v službo poljske vlade kot tehnični svetovalec, leta 1933 pa je zastopal ZDA na konferenci za dolgove v Berlinu.

Leta 1945 se je Dulles udeležil konference v San Franciscu, nato pa prve konference mini-

Trgovina med ZSSR in Britanijo

Moskva, 24. maja (Reuter). Predstavnik britanske trgovinske delegacije je izjavil, da bodo danes podpisali sporazum o trgovski izmenjavi med Veliko Britanijo in Sovjetsko zvezo. To je sporočil po daljšem zaključnem sestanku, ki ga je imel vodja britanske delegacije Eccles sinoči s sovjetskimi funkcionarji.

D. F.

Sprejem v paviljonu FLRJ v Budimpešti

Budimpešta, 24. maja. (Tanjug). — Direkcija jugoslovanskega paviljona na industrijskem sejmu v Budimpešti in gospodarsko predstavništvo jugoslovanske veleposlanstva sta včeraj priredila v paviljonu sprejem, ki se ga je udeležilo več madžarskih funkcionarjev in tujih gostov, udeležencev budimpeštanskega sejma. Med madžarskimi gosti so bili na sprejemu pomočnik zunanjega ministra Istvan Sebes, namestnik ministra za zunanjo trgovino dr. Gyula Karadi in zastopniki madžarske zunanje-trgovinske zbornice. Na sprejemu sta tudi jugoslovanski veleposlanik v Budimpešti Jovo Kapičić, sekretar zvezne zunanjetrgovinske zbornice iz Beograda Ivo Barbalčić in več zastopnikov jugoslovanskega paviljona, ki razstavljajo na sejmu v Budimpešti.

Obnova Sumatre

Djakarta, 24. maja. — Po poročilih agencije Antara je prvi namestnik predsednika Indonezijske vlade dr. Hardi odpotoval iz Djakarte v Adžeh na Severni Sumatri, kjer se bo pogajal o upostavitvi varnosti in o graditvi na tem področju. Dr. Hardi vodi 29-člansko vladno delegacijo, v kateri sta minister za gospodarsko stabilizacijo Supradžogi in namestnik šefa generalnega štaba Subroto.

Dr. Hardi je izjavil, da je delegacija dobila nalogo, naj se pogaja z »revolucionarnim svetom« in na kraju pripravi načrt za obnovo Adžeha.

mi organi in s sodišči.